

ХЕНИНГ МАНКЕЛ МОМЧЕТО, КОЕТО ЗАСПА ПОД СНЕГА

Част 3 от „Юел Гюстафсон“

Превод от шведски: Ева Кънева, 2014

chitanka.info

ТОЧНО ПРЕДИ ДА ЗАВАЛИ БЕЗШУМНИЯТ СНЯГ...

Вече познавате Юел: момче от малко градче в Северна Швеция през 50-те години на двайсети век. Толкова отдавна. И все пак съвсем скоро. Той живее с баща си в къща с пукащи стени близо до река с бистра вода, която тече към морето. Юел не го е виждал. Сигурно си спомняте и баща му Самюел — мълчаливия дървосекач, кръстосвал някога моретата. Той копнее да се махне от тъмните гори и да заплава, но все не му достига смелост. Затова двамата с Юел продължават да живеят в градчето. И двамата мечтаят за мама Йени, но по различен начин. Тя просто изчезнала. Взела си багажа и си тръгнала. Мама Йени ги изоставила да се грижат един за друг. Вече никой не знае къде е отишла.

В горите цари тишина.

През една тъмна и студена зимна нощ Юел видя куче. Преди това нещо смути съня му и той се сви в прозоречната ниша. Изведнъж кучето се изпречи пред очите му. Тичаше с безшумните си меки лапи към неизвестна цел. Юел го зърна за миг, после то се изгуби.

Юел така и не успя да го забрави. *Къде ли отива*, питаше се той. Откъде се бе появило? *А накъде бе поел самият той?* Затова основа тайно общество със задача да издири мистериозното куче. Или по-скоро да проумее що за човек всъщност е самият той. В тази тайна организация членуваше единствено Юел. Кучето обаче така и не се завърна. Юел не се натъкна повече на следите му в снега. В крайна сметка разбра, че то се бе запътило към далечна неизвестна звезда.

Кучето тичаше към небесно тяло отвъд Орион. Към съзвездие, което изобщо не съществува или съществува само в главата му.

Зимата, когато видя кучето, се превърна в незабравима за Юел. Тогава той започна да разбира, че е такъв, какъвто е, и не може да бъде различен. Но поотрасна, навърши тринайсет и постепенно забрави кучето. Един ден злополука сполетя Юел: блъсна го автобус. Попадна между гумите, но като по чудо се измъкна невредим. Даде си сметка,

че понякога чудесата нямат обяснение, и продължи да учи нови неща. Неочаквано самотното куче остана на заден план.

Да пораснеш означава да си задаваш въпроси и постепенно да забравиш какво си се питал като дете. Юел го знаеше, но не искаше да се превърне във възрастен. Все по-често се отбиваше при безносата Йертруд. Тя живееше в причудлива къща на южния речен бряг, отвъд застрашителния железопътен мост. С нея Юел споделяше много от своите тайни, радости, скърби и разочарования.

Времето не искаше да спре.

Продължаваше да бяга.

Юел гледаше да не изостава. От дъха му се раждаше ден след ден, месец след месец. От размекнатия сняг поникна нова пролет, ледовете в реката започнаха да се пропукват, дървените трупи се понесоха по дългия си път към морето. Лятото дойде, комарите започнаха да жужат, а слънцето не се уморяваше да грее по цял ден. След това настъпи есен. Червените боровинки узряха, листата окапаха, а студът започна да пращи изпод гумите на велосипеда му. Юел караше непрекъснато по улиците в търсене на неочакваното. Дали не се спотайва зад ъгъла? Или зад следващия? Или зад по-следващия? Тази есен навършваше четиринайсет.

Ето го — спи дълбоко в леглото си. В стената точно до ухото му изцвърчава мишка, но той не я чува. Никой не знае какво сънува Юел.

Навън започва да се сипе безшумен сняг.

До разсъмването остава много време.

1

Юел вдигна рязко щората. Чу се пукот като от залп на оръдие, известяващ началото на новия ден.

Погледна учуден през прозореца. Земята бе побеляла. За пореден път пропусна началото на зимата. Винаги се промъкваше на пръсти и настъпваше точно когато не я очаква. Още миналата есен Юел се зарече, че за последно позволява на зимата да го изненада. Преди да заспи, ще решава дали през нощта да завали сняг, или не. За жалост обаче снегът пада безшумно. Дъждът се чува, докато барабани върху ламаринения покрив над поставката за велосипеди в двора. Слънцето не се чува, но грейне ли, светлината в стаята се променя и подсказва за появата му. Вятърът пък веднага го усещаш, особено когато е силен. Понякога стените на къщата започваха да пукат под напора му и Юел имаше чувството, че ще литне.

А снегът идваше тихомълком като индианец. Присламчваше се на пръсти точно когато най-малко го очакваш.

Юел продължаваше да гледа през прозореца. Зимата пак дойде и нямаше измъкване. Пак го праметна. Дали ще бъде безкрайна и студена? Падналият през нощта сняг се задържа най-дълго, защото остава най-отдолу. Първият слой се разтапя последен, и то чак в края на април или даже в началото на май.

„Тогава ще съм навършил четиринайсет — съобрази Юел. — И ще съм с няколко сантиметра по-висок.“ А кой знае колко още неща ще се случат, за които той изобщо не подозира!

Снегът дойде.

Значи приближаваше навечерието на новата година, макар още да беше ноември.

Защото за Юел падането на първия сняг означаваше именно това. Имаше си собствена представа за навечерието на новата година. Сутринта, в която земята побелее, спазваше ритуал: даваше обещанията си за следващата година. Ако имаше такива.

Вече си бе намислил много обещания.

Подът беше студен. Юел взе възглавницата от леглото и я пъхна под краката си. От кухнята се чуваше как татко Самюел дрънчи с кафеарката. Дразнеше се, когато Юел стъпва върху възглавницата. Затова Юел беше в готовност да се дръпне от прозореца веднага щом вратата зад гърба му се отвори. Всъщност Самюел много рядко влизаше в стаята му сутрин. Имаше опасност, но не голяма.

Юел проследи с поглед как самотна снежинка се спуска бавно към земята и се слива с бялата пелена.

Тринайсетгодишните мислят за куп неща. За много повече, отколкото дванайсетгодишните. Да не говорим за единайсетгодишните.

От миналата есен Юел стигна до два важни извода: първо, животът става все по-сложен с годините, и, второ, зимата винаги пропълзява на пръсти и го изненадва.

Спомни си предната вечер — неделя. Тогава беше още есен. След вечеря си обу ботушите, взе си якето и взе стълбите на три скока. В неделя нощният влак винаги спираше в северната част на градчето.

Много рядко се качваха пътници, а още по-рядко слизаха. Но човек никога не знае. Юел не пропускаше случай да пусне тайно заплашителни писма в кутията на пощенския вагон.

Наблюдавам ви. Подпис: Ю.

Винаги един и същи текст, но пликете надписваше различно. Имената заимстваше от вестниците на татко Самюел, а адресите измисляше сам.

Улица „Чудотворство“ 9. Или: Булевард „Ковачът Лундберг“ 12.

Юел постоянно се опасяваше да не би тези места да съществуват наистина. И понеже се съмняваше, че в пощата назначават служители със задачата денонощно да издирват хора, изпращащи писма до мними адреси, с удоволствие надписваше пликете с измислени градове. За целта внимателно проучваше календара в училищната библиотека „Кога? Къде? Как?“. Там отразяваха всички промени през изминалата година. Най-долу имаше дълги списъци с имената на всички големи и малки градове в страната. Беше отбелязано кои са нараснали и кои са се смалили. Градчето на Юел неизменно оставаше в графата „с намаляло население“. Опасенията му се потвърдиха. Все повече жители напускаха градчето, а хората от другите градове не желаеха да се местят там. Както беше тръгнало, с татко Самюел щяха да останат

единствените жители. Веднъж се опита да му обясни колко сериозно е положението, но татко Самюел само се разсмя.

— До реката винаги ще живеят хора — увери го той.

— А защо тези хора трябва да сме ние? — попита Юел.

Самюел замълча. Позасмя се, сложи си очилата и взе да прелиства вестника си.

В „Кога? Къде? Как?“ Юел проверяваше дали адресите на тайните му писма наистина не съществуват в Швеция. Увери се, че в страната няма нито Юелград, нито Боровбург.

Никога не залепяше истински марки на пликовете. Рисуваше ги: дядовци с големи носове. Писмата му бяха адресирани до въображаеми непознати и някак си не вървеше да им залепи истински марки. На началника на гарата Книф не му убягваше нищо, а и той лесно кипваше. Ала досега Юел винаги успяваше да се измъкне незабелязано. В дневника си записа, че е изпратил общо единайсет писма с влака, пътуващ на юг.

Последното пусна миналата вечер. Тогава още беше есен. Студът хрущеше под гумите на велосипеда му. От устата му излизаше пара, докато караше нагоре по баира към гарата. Задъха се. Това се случи в средата на ноември. По това време на годината често се случваше да вали сняг. Но не и тази година. Зимата закъсня. Снегът обаче пак успя да се промъкне незабелязано през нощта.

Юел погледна будилника, оставен върху табуретка до леглото. Ако искаше да пристигне навреме в училище, трябваше да побърза. Както обикновено, и този път щеше да тръгне доста късно. Замъкна се към тоалетната, изми се, облече се и отиде в кухнята. Самюел тъкмо се приготвяше да излиза. Татко Самюел — морякът, превърнал се в дървосекач. На Юел му се искаше да е обратното: дървосекачът да се превърне в моряк. Тогава нямаше да живеят до река, отдалечена на стотици километри от морето. Върху един от рафтовете на стената стоеше макет на стар кораб на име „Селестине“. Колко красиво би се поклащал той в моряшка каюта!

Понякога на Юел му се струваше невъзможно да разбере възрастните. Често не съзнаваха кое е най-доброто за тях. Все повтаряха, че биха направили всичко за доброто на децата си. Но как да им повярваш, при положение че не могат да се грижат дори за себе си? През всичките години, откакто Йени изчезна, Юел заместваше

майка си успешно. Затова никак не се затрудняваше да се грижи за себе си, но Самюел беше неспасяем случай. Непрекъснато повтаряше как *един ден, скоро, не точно сега, но съвсем скоро* ще напуснат градчето и ще се преместят другаде. Това обаче така и не се случи. От известно време Юел започна да губи надежда.

Самюел явно не се различаваше от другите възрастни. Не съзнаваше кое е най-добро за него. За жалост вече остаря и стана твърде късно да се променя или да позволи на Юел да го вразуми.

Самюел изпи последната глътка кафе и изплакна чашата си на мивката.

„Сега ще ме подкани да побързам“ — помисли си Юел.

— Побързай, та да не закъснееш за училище — обади се Самюел.

Юел стоеше на колене, пъхнал глава в шкаф, пълен с какво ли не: от обувки до стари вестници. Ровеше, за да си намери ботушите. Знаеше, че предстои Самюел да го попита дали го е чул.

— Чу ли какво ти казах? — измърмори Самюел.

— Да — отвърна Юел. — Няма да закъснея, не се безпокой.

Обу си ботушите и седна на кухненската маса да ги завърже. Първо ги обърна и ги разклати. Върху пода паднаха няколко миши изпражнения, но не и мъртва мишка, за разлика от миналата година. През това време Самюел си събра нещата в раница: пакетче масло, бутилка мляко и термос с кафе. Юел го погледна крадешком. Татко му остаряваше. Едва четирийсет и една годишен, Самюел вървеше прегърбен, а напоследък скулите му изпъкнаха. Вече се бръснеше все по-рядко и все по-небрежно.

На Юел това никак не му харесваше. Промяната у баща му го пронизваше като леден вятър. Не искаше да има прегърбен баща с грапави бузи.

Занимаваше го и друго: обещанията за новата година, планирани за довечера. Единствен той смяташе предстоящата вечер за навечерие на новата година. От много време мислеше по въпроса. Докато обикаляше градчето с велосипеда си, само това му беше в ума.

Юел реши да доживее поне до стогодишна възраст, тоест до 2045-а година. Струваше му се толкова далечна, че ако наистина успееше да стане столетник, все едно бе живял вечно. Същевременно си даваше сметка колко важно е още отсега да започне подготовка, за

да постигне успех в начинанието си. Не вземе ли мерки, ще заприлича на прегърбения си баща. Да стане столетник беше важно, но много по-важно му се виждаше да избегне прегърбването. Знаеше какво е нужно и щеше да си го обещае тържествено след смрачаване.

От утре смяташе да започне да закалява организма си. Състави си план за зимата и възнамеряваше да се придържа към него.

Изобщо не се съмняваше, че ще спазва каквото си е наумил.

Който иска да доживее дълбоки старини, се налага да кали тялото си.

Самюел си сложи дебелия шапка и на прага се обърна. Така изтръгна Юел от размислите му. Често тръгваше на работа с тъжен вид. Юел се измъчваше да го гледа такъв. Чак го присвиваше стомахът. В такива моменти изобщо не разбираше какво се върти в главата на Самюел.

Вероятно мама Йени, която някога ги напусна. Споменът за нея го натъжаваше, както натъжаваше и Юел.

Или пък баща му мислеше за морето, което никога повече няма да види, защото цял живот ще сече борове и ели, ще кастри клонките им и ще им лющи кората.

— Какво си се отнесъл? — скара му се татко Самюел. — Ще закъснееш за училище.

— Тръгвам. Само да си завържа ботушите — отвърна Юел.

— Зимата пак дойде — въздъхна баща му. — Сигурно ще бъде дълга, мрачна и студена.

— Да се преместим другаде — предложи веднага Юел. — Още утре.

— Де да беше толкова лесно! Не става така.

Самюел излезе. Стъпките му отекнаха по стълбите. Входната врата на долния етаж се хлопна.

Юел си завърза ботушите, облече си якето, сложи си шапката и шала. Ръкавиците не успя да намери. Продължеше ли да ги търси, със сигурност щеше да закъснее. Затова предпочете да тръгне без тях. Зимата, едва започнала, беше още сравнително мека. Реши да остави велосипеда и да върви пеш. Нека си припомни какво е усещането да ринеш пръхкавия сняг с ботуши. Едва направи няколко крачки и установи, че са му умалели. Трябваша му нови. Но как да убеди Самюел да му купи? Обувките струват много пари.

— Бедността излиза скъпо — повтаряше често татко Самюел.

Юел май разбираше какво има предвид баща му.

Излезе на улицата. Все още беше тъмно. Над върховете на дърветата, обграждащи града като стражи, блестеше само светлосива ивица.

Училището го очакваше. Госпожа Недерщрьом вероятно вече е пристигнала. Ако побърза, ще стигне навреме.

Юел подритваше снега с крака. Мислеше си за предстоящата вечер, когато се канеше да даде тържествените си обещания за следващата година.

Зимата пак го праметна.

И какво от това?

По-важното беше, че започва нова година.

2

На път към къщи Юел купи кървавица. Почти винаги пазаруваше той, защото Самюел се прибираще късно от гората. Приготвяше вечерята, миеше съдовете и се стараяше въкъщи да не липсват продукти. Самюел пък се грижеше за реда и за чистотата в дома. Обикновено се заемаше с тази работа в събота вечер, преди да седнат да слушат развлекателната програма по радиото.

Юел не обичаше да пазарува. В бакалницата на Енстрьом се налагаше да се блъска с лелки, постоянно в колебание какво да купят. Ако пък се случеше лош ден, дори се натъкваше на майки на свои съученички. В такива моменти го обземаше гняв срещу мама Йени. Щом не е искала да остане при него и при баща му, защо поне не е накупила достатъчно хранителни запаси за години напред; защо не е напълнила къщата с храна до тавана? Така Юел би се отървал от постоянното тичане до магазина и от навалищата.

Миналата година направи сериозна промяна. Започна да пазарува през два дни. И реши да купува едни и същи продукти в един и същи ден от седмицата. Правеше го само и само да не губи време в пазаруване.

В понеделник по традиция ядяха кървавица и картофи с червени боровинки. Всяка есен беряха с татко Самюел боровинки и варяха сладко.

Този понеделник в бакалницата на Енстрьом го очакваше изненада. Юел я забеляза още щом прекрачи прага: нова продавачка. Обикновено зад тезгяха стоеше Енстрьом или съпругата му Клара. Днес обаче клиентите плащаха на непознатата лелка. Не, беше твърде млада за лелка. Юел се смути.

— Кървавица — рече той, като се помъчи гласът му да прозвучи уверено.

Жената зад тезгяха се засмя.

— Колко искаш?

— За двама души — отвърна Юел.

— Това момче живее с баща си и се грижи само за домакинството. Представяте ли си? — подшушна някой зад гърба му.

Юел се обърна светкавично. Обяснението беше дала дебела лелка с потно лице — майка на негова съученичка. В този миг Юел намрази и нея, и дъщеря ѝ. Що за нагъл човек би си позволил да обсъжда, че Юел няма майка! Жената с лъснало от пот лице просто изтърси пред новата продавачка нещо, което изобщо не я засягаше. Юел пламна, както винаги, когато се ядосаше.

— Момчето е много работливо — уточни дебелата лелка.

Юел си пожела туловището ѝ да се пръсне и тя да умре на място.

Продавачката се засмя, но си замълча. Отрязва парче кървавица и го опакова. Юел ѝ плати. През цялото време се опасяваше, че лелката зад него, която буташе гърба му с големия си корем, ще направи още някакво уточнение по негов адрес.

За щастие тя не се обади повече.

На улицата усети как изгаря от срам. Не искаше да пазарува повече. Не желаше да играе ролята на майка. Същевременно го обзе жажда за отмъщение. Дебелата лелка не се строполи мъртва, разбира се, както я прокле. Възрастните наистина не съзнават кое е най-доброто за тях.

Юел пресече улицата и застана в сянката между две улични лампи. Ръцете му замръзваха без ръкавици. Напъха хартиения плик с кървавицата под якето си. Трябваше да побърза, за да пригответи вечерята, преди Самюел да се е прибрал. А и му предстоеше сериозна подготовка за новогодишните обещания.

И въпреки това от ума му не излизаше дебелата лелка, която го изложи пред новата продавачка. Юел се чудеше коя ли е непознатата в магазина на Енстрьом. Дъщеря му? След като му подаде кървавицата и той ѝ плати, Юел я огледа скришом. Изглеждаше по-млада, отколкото му се стори отначало. Около двайсет и пет годишна, прецени той, макар рядко да улучваше възрастта на хората. Например, доскоро смяташе госпожа Недерщрьом за около деветдесетгодишна. За негова изненада някой му каза, че учителката нямала дори петдесет. Още нещо събуди любопитството му при срещата с новата продавачка: говорът ѝ. Не беше тукашна. Звучеше като столичанка. Миналото лято в градчето се отби пътуващ цирк. Както обикновено, Юел се включи в носенето на столове и издигането на ограда, за да си спечели билет.

Един от работниците в цирка го помоли да му купи кафе. Говореше особено, защото беше от Стокхолм. Новата продавачка в бакалницата на Енстрьом говореше също като него. Ако бе запомнил добре.

Лелката излезе от магазина и прекъсна мислите му. Юел стисна зъби с надежда дебеланата да се подхлъзне по стълбите и да се пребие. Тя, разбира се, слезе напълно безпрепятствено. Само невинни хора се хлъзват и се пребиват, но закоравели престъпници като тази мецана, дето дрънкат за неща, които изобщо не ги засягат — никога.

Юел видя как тя окачи чантата си върху дръжката на кафява шейна с особени фигурки по плазовете. Постара се да запомни шейната. Така щеше да разбере къде живее натрапницата. По време на вечерните си експедиции из града щеше да се изпикае върху шейната.

Проследи я с поглед как изчезна зад ъгъла. Все още не се бе пръснала. Той забърза към къщи. Трепереше. Ръцете му побеляха от студ. Мислеше за новата продавачка в магазина на Енстрьом. Какво точно — не знаеше.

Прибра се, събу си ботушите и сложи картофите да се варят. После се мушна в леглото и разтри пръстите на краката си. Бяха изтръпнали. Ботушите наистина му стягаха. Дали да не започне да куца, когато баща му се прибере? Или да си влачи краката като парализиран от умалелите ботуши? Така Самюел няма как да отлага повече покупката на нови.

Юел реши да изчака до следващия ден. Нямахше закъде да бърза. Тази вечер обаче му предстоеше много по-важна работа. Докато чакаше картофите да се сварят, отиде в тоалетната и се огледа в огледалото, пред което Самюел се бръснеше. През последната година му се превърна в навик, защото си обеща всеки следобед да се оглежда и да проверява колко се е променил. Струваше му се, че изглежда все по същия начин. В огледалото не забелязваше да е пораснал. Всъщност не забеляза и как краката му растат, а ботушите — умаляват. Значи е трябвало да си гледа и краката в огледалото веднъж на ден. Но кой прави подобно нещо?

Юел набоде един картоф с вилица. Още пет минути и ще са готови. Докато чакаше, подреди масата. Понякога слагаше трета чиния. Ей така, да пробва какво е усещането, ако мама Йени вечеря с тях. Къде ли би седнала? Между баща му и него? Или на мястото на Юел,

до печката? Там му се струваше най-подходящо за майката — нали тя сваля храната от котлона и я сипва в чиниите?

След като запече кървавицата и я сложи в тенджерата, за да не изстине, донесе бурканче сладко от килера. После оставаше само да чака татко Самюел. Юел се сви в прозоречната ниша — обичайното му място — и започна да наблюдава улицата. Откакто се помнеше, нишата представляваше неговото скривалище. Оттам веднъж видя тайнствено куче. Там се спотайваше, когато беше принуден да взема трудни решения или когато се чувстваше тъжен.

Тази ниша се превърна в негов дом. За него тя беше същото, каквото беше стъклената витрина за „Селестине“.

Витрината на Юел беше прозоречната ниша. Неговото местенце в света.

Там разбра, че с него се случва нещо. Растеше. Забеляза го, защото нишата му отесня. Преди винаги имаше достатъчно място, но отскоро двата му крака не се събираха едновременно. Особено когато не си чувстваше пръстите. Юел ставаше все по-голям.

„Селестине“ представляваше макет на кораб, който никога няма да порасне. Мачтите му никога нямаше да пробият стъклото.

Юел присви очи, за да види дали пак е завалял сняг. По небето пълзяха гъсти облаци. Приличаше на опънат брезент, натезал от снега върху него. Щом брезентът се разпори, снегът щеше да се изсипе над земята.

Юел знаеше, разбира се, че всичко това не е истина. Горест няма брезент. Снегът представлява замръзнала дъждовна вода, превърнала се в кристали. През лятото вали топъл дъжд, през зимата — студен.

Просто мисълта за брезента му се струваше някак по-приятна и по-понятна.

Самюел се зададе от другата страна на улицата. Приличаше на прегърбена сянка.

След вечеря момчето си отиде в стаята и затвори вратата. Чу как баща му си свари кафе и после седна до радиото да изслуша новините.

На Юел му предстоеше сериозна подготовка. Не може да дадеш обещанията си за новата година ей така, на бърза ръка. Трябваше да се случи точно в полунощ. Понеже дотогава оставаха няколко часа, той си легна и се зави. Най-добре да поспи. За всеки случай нави будилника за единайсет часа и го мушна под одеялото.

Изведнъж някой изскърца във вътрешността на стената до ухото му. Юел притисна буза о студения тапет. Мишката се чуваше по-ясно, на сантиметър от него. И въпреки това тя не подозираше, че бузата на Юел се намира толкова близо.

Почука с пръст по стената. Мишката притихна. После пак започна да шумоли. Юел продължи да слухти. След малко заспа.

По едно време будилникът под одеялото започна да звъни и той едва успя да отвори очи. Отне му доста време да се разбуди. После се сети, че сънува как прониква в стената и обикаля по лабиринт от кухни между гредите в търсене на мишката. От стената обаче вече не се чуваше шумолене. Само татко Самюел похъркваше от съседната стая. Надигна се и седна в леглото. Още не можеше да дойде на себе си. Изправи се, като се подпираше с ръце. Очите му отново се затвориха. Изведнъж се сепна като опарен. Приблужи се до прозореца, отвори го и остърга малко сняг от ламаринения перваз. Пое си дълбоко въздух и си разтри лицето.

Вече се чувстваше свеж и буден. Огледа нощта. Докато беше спал, небето се бе изчистило. Блещукаха звезди.

Затвори внимателно прозореца, облече се и влезе на пръсти в кухнята с раница в ръка. Облече си якето, сложи си шапката и шала. По-рано тази вечер, докато чакаше картофите да заврат, си намери ръкавиците. Метна раницата на гръб, взе в ръка гумените си ботуши и тихо се измъкна.

Самюел спеше. Ту изхъркваше силно, ту дишането му се успокояваше. Юел прескочи скърцащите стъпала: четвъртото, петото и дванайсетото. Отвори входната врата. Навън беше студено. Вдигна очи към звездното небе. Истинско навечерие на нова година. Мина през портата и тръгна към предварително определеното място.

Беше решил да даде обещанията си на гробището.

3

Преди да отиде на гробището, Юел имаше друга, по-важна работа.

Досега не бе успял да изпълни миналогодишното си обещание. Оставаше му само един час да го направи.

С обещанията за годината шега не бива. Представяше си, че неизпълнените се превръщат в прокоби. В полунощ времето му свършва. Тогава пясъкът щеше да изтече точно като в пясъчния часовник, който Самюел бе купил преди доста години от магазин за подправки на някакво чуждоземско пристанище.

Цяла година Юел си измисля причини да отлага изпълнението на даденото обещание. Не си харесваше това качество. Имаше навика да дава прекалено щедри обещания и на себе си, и на останалите. Обеща, например, на продавача в магазина за велосипеди да му плати за поправката на спуканата гума още същия следобед, но не го направи. Забрави. Обеща на Самюел да купи някакъв инструмент от железарията. И това забрави. А на Самюел този инструмент му трябваше за работата в гората.

Още щом изрече обещанието миналата година, веднага съжали. Прибърза. Но няма как да си вземеш думите обратно — нали е обещание. А и разполагаше с цяла година. Но сега му оставаше само един час. Юел прекоси притихналото градче с ускорена крачка.

Не се виждаха автомобили. Не се чуваше звук. Нощем всичко се променяше. Сенки и улични лампи. Бял сняг.

А Юел бързаше ли, бързаше по улиците като неспокоен дух. Стигна до Големия хотел. Там сви вляво, после вдясно. Часовникът на камбанарията светеше и показваше единайсет и четвърт. Пресече просторния двор на банката и се промъкна през счупената ограда зад магазина за бои. Оставаше само да мине по улицата към пожарната — червена дървена сграда с висока кула, където висяха маркучи. Всъщност Юел вървеше по същия път, който изминаваше всеки ден. Все едно отиваше на училище.

При влизането в двора му се стори, че чува звънец. Около него сякаш жужаха гласове — както през всяко междучасие. Измежду всички различни и собствения си глас. Предпочиташе изобщо да не го чува. Веднъж, докато продаваше вестници, вестникарят Валтин го записа на магнетофонна лента. Валтин с удоволствие записваше гласовете на хората, ако го хванат в добро настроение, и им пускаше да чуят записа. Юел извади късмет. Но изобщо не си хареса гласа. Говореше твърде носово и пискливо.

Той, разбира се, само си въобразяваше, че в училищния двор има хора. Всъщност беше съвсем сам. И времето го притискаше да бърза.

За беда се боеше от онова, което се канеше да направи. Ако го хванат да влиза в училище посред нощ, предпочиташе да потъне вдън земя, защото всички щяха да запомнят срама му. За реакцията на Самюел пък изобщо не искаше да мисли.

Защо даде това идиотско обещание? Що за глупост!

Постъпи като невръстно хлапе. Тази година не би му хрумнало да си обещава подобни неща.

Но станалото — станало. По изпълнените обещания за годината може да се прецени дали човек си държи на думата.

Застана плътно до стената на училището и се послуша. В далечината бръмчеше автомобил, но не идваше насам. След малко всичко отново утихна. През деня Юел се погрижи за всичко. След края на последния час се забави в класната стая и внимателно вдигна райберите на един прозорец. Уплътни процепа със сгънатата хартия, та вятърът да не го разтвори. Оставаше само персоналът да не се усети. Иначе Юел щеше да загази здраво.

Притича през двора до малка пристройка с вид на барака: там се намираще класната му стая. Свали си ръкавиците и опипа прозореца. Бутна го и той поддаде. Хартията си стоеше на мястото. Никой не бе забелязал вдигнатите райбери.

Изведнъж Юел се сепна и се обърна. Стори му се, че нещо прошумоля зад гърба му. Не видя нищо. Беше съвсем тихо.

Отвори прозореца и се надигна на ръце. Впрегна всички сили, за да се качи до прозореца и да се мушне вътре.

Усещането да се намира в класната стая посред нощ му се стори много особено. Светлината от уличните лампи озаряваше празните чинове и им придаваше призрачен вид. Из въздуха още се носеше

миризма на мокри дрехи. Юел седна на мястото си и вдигна ръка. После отиде до катедрата. Спъна се в забравена чанта. Ударът раздра тишината. Юел замръзна и притаи дъх, но тук нямаше кой да го чуе. Всички спяха по домовете си. Будуваше единствено неспокойният дух на Юел Гюстафсон. Седна зад катедрата — мястото на госпожа Недерщрьом. Плъзна поглед над чиновете и спря върху чина си.

— Както винаги, Юел Гюстафсон не е чул какво му казах — изимитира я той.

Стана и се върна на чина. Седна. Отново стана.

— Госпожо Недерщрьом, дано залепнете върху покрива на някой клозет и никога да не слезете оттам — изрече той.

Изведнъж съжали за непредпазливостта си. Дали има опасност някой да го чуе? Ами ако в стаята е пуснат таен магнетофон?

Времето течеше. До дванайсет оставаха по-малко от петнайсет минути. Юел се приближи до хармониума отляво на катедрата. Приклепна до педалите и заопипва с ръка да намери меха. Отпуши го и натисна педалите. Не постъпваше никакъв въздух.

На следващия ден, когато госпожа Недерщрьом започне да свири сутрешния псалм, няма да се чуе звук и тя дълго ще си блъска главата какво се е повредило. Учениците също ще се чудят. Само Юел ще знае причината.

Излезе през прозореца, напъха хартията на мястото ѝ и го затвори. Чу се слабо проскърцване.

Камбаните удариха три пъти. Дванайсет без четвърт. Петнайсет минути до полунощ. Размина му се на косъм, но успя.

Изпълни и последното обещание за миналата година. Вече можеше спокойно да мисли за новите обещания.

Беше оставил раницата до външната стена. Метна я на гърба си, заглади снега пред прозореца, за да не личат следите му, и се отдалечи с бързи крачки. Стана дванайсет без пет. Съвсем скоро щеше да настъпи новата година. Циферблатът на камбанарията светеше. Юел застана до черната желязна порта към гробището. Потръпна. Стомахът го присви.

Досега не бе ходил на гробището по тъмно, макар често да скиташе из улиците с велосипеда си дори през нощта.

Ето сега това щеше да се случи. Миналата година си даде дума да направи следващите си обещания на гробището. Беше твърдо решен

да влезе през портата и да докаже, че не умира от страх.

Побиха го студени тръпки. Не разбираше защо му е трябвало да се зарича за подобно нещо. Но вече нямаше път назад. Предстоеше му да тръгне между гробовете, осветявани от луната. Беше чувал, че чесънът прогонва вампирите. Но не знаеше да е измислен лек срещу опасности по време на нощна разходка из гробища. За всеки случай мушна една глава лук в раницата си. Дори да не помогне, едва ли ще навреди.

Освен лука напъха и два картофа: един суров и един сварен. Самюел често повтаряше, че без картофи хората не можели да оцелеят. Следователно картофите съдържат магическа сила.

Юел погледна циферблата. До полунощ оставаха четири минути. Не можеше да чака повече. Отвори портата. Скърцането писна в ушите му. Дано само мъртъвците не се събудят, разтревожи се той. После се успокои: мъртвите не се събуждат. Те са си мъртви и толкова. Всичко останало са само измишльотини.

Тръгна между гробовете. Една крачка, после втора. Отляво се издигаше висок надгробен камък на възрастен свещеник, починал през 1783-та. Беше толкова отдавна, че Юел не можеше да си представи колко време е минало от смъртта му. Самюел вероятно е прав. Тук, където реката образува ъгъл и продължава дългия си път към морето, винаги ще живеят хора. А на гробището ще погребват нови и нови мъртъвци. На Юел му се искаше да си остане до портата, но се насили да продължи нататък. Отвсякъде го обграждаха гробове. Едната стена на църквата се извисяваше пред него като огромен заспал звяр.

Камбаните отброиха дванайсет часа. Юел се сепна. Звънът отекна силно в притихналата нощ. След последния удар настъпваше дългоочакваният момент. Той стисна клепачи и започна да изрежда обещанията си наум:

Първо, обещавам най-тържествено и с ръка на сърцето да доживея сто години. За целта трябва да закаля организма си. Започвам от новата година. Ще се науча да понасям и студ, и жегата.

Второ, през идната година обещавам да разреша най-големия проблем на Самюел, който се превърна и в мой проблем: така и не се изместихме оттук. Той не взе решение пак да стане моряк. Преди края на тази година ще видя морето.

Остана още едно, последно обещание. Най-трудното, защото се опасяваше, че въпреки всичко някой подслушва мислите му или отгатва какво се върти в главата му.

Обещавам си през следващата година да видя гола жена.

Мисълта мина бързо през ума му. Ето, даде и третото си обещание. Край. Вече можеше да си тръгва от гробището. Мъртъвците, които иначе не чуват нищо, разбраха какво си обещава и той вече не можеше да наруши дадената дума. Обещанията, дадени на гробище, имат силата на клетва с ръка върху Библията. Така пише в книгите, така го казват и по филмите.

Обърна се. Ето я портата. Уличните лампи осветяваха всичко наоколо. Изобщо не му се наложи да използва лука и картофите. Можеше спокойно да се прибере и да се наспи.

Забеляза, че си е изпуснал едната ръкавица. Сигурно е някъде наблизо, съобрази той. Свали ги от ръцете си точно тук, преди да изрече обещанията си. В раницата носеше кутия кибрит. Извади я. Драсна една клечка и огледа земята. Нищо. Клечката изгоря. Драсна втора. Ето я ръкавицата! Наведе се да я вземе и случайно погледна към съседния гроб. Преди пламъкът на клечката да угасне, разбра кое му се стори толкова странно. Затова запали нова и прочете още веднъж: *Ларш Улсон. Роден 1922, починал 1936.*

Под камъка почиваше момче, живяло едва четиринайсет години.

Клечката угасна. Изведнъж Юел се разтрепери. Грабна раницата и се втурна панически към портата. Бутна я, но тя заяде. Сърцето му заблъска в гърдите. Стори му се, че някой диша зад гърба му. Дръпна дръжката още веднъж. Портата се отвори. Юел хукна, без да се оглежда. Спря се чак под лампата пред книжарницата. Обърна се. Нямаше никого.

Продължи към къщи.

Чувстваше се доволен, задето даде обещанията си за новата година, но гробът на момчето го изплаши. Всичко това се случи заради проклетата ръкавица. Изгубените вещи винаги създават проблеми. Защо още не са изобретили ръкавици, които никога не се губят?

Промъкна се през входната врата и предпазливо тръгна по стълбите. В кухнята спря да се послуша. Самюел спеше.

След няколко минути Юел вече се бе мушнал под завивките. Топлината плъзна по тялото му. Часовникът до леглото му показваше

дванайсет и половина.

Въпреки премеждията всичко приключи благополучно. Ще забрави гроба на Ларш Улсон. А и има и друг чифт ръкавици. Ако ги закърпи, ще може да ги носи. Успя да изрече обещанията.

Започна нова година.

Очакваше го много работа. Ако искаше да свърши всичко, трябваше да започне още от следващия ден.

4

На сутринта Юел се събуди плувнал в пот. Беше му лошо и го болеше гърлото. Самюел влезе в стаята му и го попита защо още не е станал.

— Болен съм — оплака се Юел. — Боли ме гърлото.

Самюел опипа челото му.

— Имаш малко температура — установи той. — Най-добре днес да си останеш вкъщи.

Юел се надяваше да чуе точно това. Днес наистина беше болен. Много често се случваше да се събужда с желанието да се разболе, защото никак не му се ходеше на училище. Но колкото и да се мъчеше да открие някоя болестка в тялото си, обикновено му нямаше нищо.

— Ще се справиш ли сам? — попита Самюел.

Юел се запита какво ли ще направи баща му, ако му отговори отрицателно. Дали ще си вземе свободен ден от работата? Не, невъзможно. Самюел печелеше малко пари и не можеше да си позволи да отсъства дори ден от гората.

— Ще се справя, разбира се — отвърна Юел. — Не съм чак толкова зле.

— Сложй си шал около врата — посъветва го баща му. — Ще ти увия краката в котешката кожа.

Юел се разсмя. Всъщност нямаха котешка кожа, а някаква малка арабска постелка, която Самюел бе купил преди много години от средиземноморско пристанище. Постелката приличаше на обикновена изтривалка за пред входна врата. Когато Юел беше малък обаче, Самюел му разказваше за магическите й способности. Ако си болен и си завиеш краката в нея, оздравяваш веднага. През първите години Юел вярваше на тези приказки, но вече бе пораснал. И все пак се зарадва на предложението на баща си. Самюел му донесе постелката и я сложи под краката му. И да нямаше магически способности, топлеше.

— Пий много вода — посъветва го Самюел. — Искаш ли да вдигна щорите?

— Да.

Самюел ги вдигна и отиде на работа.

Юел остана да лежи, заслушан в тишината. Нищо не е в състояние да предложи по-разнообразни звуци от тихата стая. Стените пукаха, а водопроводните тръби шумоляха.

Преглътна няколко пъти да провери как е гърлото му. Болеше го, но се търпеше.

Замисли се за случилото се през нощта. Даде обещания в присъствието на всички мъртъвци от градчето.

Да, наистина си изпусна ръкавицата пред гроба на Ларш Улсон и какво от това? Момчето е починало на четиринайсет години, но Ларш си е Ларш, а Юел — Юел. Няма нищо общо. Юел вече се зарече да закали организма си и да доживее сто години. Един ден на неговия надгробен камък ще пише 2045. Даваше си сметка, че мнозина биха сметнали обещанието му за детинско. Все хора, които не го разбират.

„Вероятно наистина съм още дете — помисли си той. — Но не знам как да се държа, за да ме възприемат като възрастен.“

Отиде в кухнята и си наля чаша вода. Остави я до будилника. Първият час в училище започваше след минути.

Изведнъж се сети за хармониума! Съвсем забрави за него. Стомахът му се сви. Когато госпожа Недерщрьом натисне педалите и от хармониума не излезе звук, ще заподозре Юел. Нали именно той отсъства. „Проклятие — разтревожи се момчето. — Защо ми трябваше да се разболявам точно днес?“ Опита се да разсъди по-спокойно. Не остави никакви следи. Няма как да го уличат. Какво пречи мехът на хармониума да се е отпушил от само себе си?

Помъчи се да повярва колко безсмислени са опасенията му. Надяваше се в класа да има и други болни деца, които да отсъстват. Чувстваше се отпаднал. Явно наистина имаше температура. Зави се до брадичката и се сви.

После заспа.

Събуди се чак в десет. Преглътна. Гърлото още го болеше, но температурата му беше спаднала. Навярно постелката все пак му е помогнала. Не е изключено продуктите от екзотични магазини в далечни пристанища наистина да притежават тайнствена лечебна сила.

Юел се надигна в леглото и изпи водата от чашата. Не беше гладен, но и не му се спеше. Облегна се на възглавницата и започна да мисли. Или да сънува? Така и не долови разликата. Мислите и сънищата идваха от едно и също място, отвътре, от скрит лабиринт в главата му. Но да мислиш е по-трудно, отколкото да сънуваш. Изисква усилие. Сънищата пък са невъзможни, ако се напрягаш. В момента му се искаше сънят да надделее над мисълта, защото продължаваше да се притеснява, че госпожа Недерщрьом ще се досети кой е виновникът за отпушения мех. А вероятно в класната стая все пак са останали издайнически следи, които ще го разобличат? Ами ако капките вода, стекли се от ботушите му, са образували името Юел върху пода?

И така, искаше да сънува. Намисли си какво да сънува. Докато спи, не може да определя сънищата си, но когато е буден, винаги успява.

„Ще сънувам двумачтовия кораб «Три лилии» — реши той. — Братът на «Селестине». Капитан Гюстафсон лежи в каютата си, покосен от тежка тропическа треска, ала още не е предал богу дух. Продължава да командва управлението на кораба си...“

Повече от петдесет дни не са виждали земя. Платната увисват по мачтите. Водата на борда привършва. За ядене са останали само мухлясали сухари. Екипажът започва да се бунтува. Моряците настояват да се връщат. Пред себе си виждат единствено пропаст. Корабът ще потъне в бездънните дълбини на морето. Въпрос на дни е да свършат водата. Всяка нощ обаче капитан Гюстафсон получава видение на карта, според която съвсем скоро ще стигнат суша. Непознат континент. Ще слезат и ще се озоват на брега на Рая.

Пристигат. След 64 дни във водата стъпват на тропически остров. В дърветата пеят папагали. Моряците изнасят капитан Гюстафсон на сушата, защото е съвсем отпаднал. Срещу него се задава фигура. Отначало не я вижда добре, ала постепенно забелязва, че е гола жена. Изглежда му много позната. Къде ли я е виждал? Сега се. Жената, пристъпваща по пясъка съвсем гола, е една от моделите в онези вестници, които Ото показваше скришом на съучениците си през междучасията на двора.

Юел се стресна и се събуди. За първи път му се случваше в съня му срещу него да се появи гола жена. Обикновено контролираше какви

хора да идват в сънищата му. А тази жена се появи, без да го пита.

Нещо повече. Тя не просто приличаше на жените от вестниците на Ото, ами му напомняше и на новата продавачка в магазина на Енстрьом. Юел пожела да се върне в съня си. Отпусна глава върху възглавницата, но колкото и да се мъчеше да продължи съня си, той му се бе изплъзнал безвъзвратно. Не успя да го хване.

Даваше си сметка, че сънят е свързан с третото му тържествено обещание: да види на живо гола жена.

През последната година нещо се промени и сякаш разтърси целия му свят. Нещо вътре в него. Отвориха се тайни врати, за чието съществуване дотогава не бе подозирал.

Чувствата са като врати. Юел го знаеше. Водят към отдели стаи: стаята на тъгата, стаята на разочарованието или стаята на радостта. Животът прилича на коридор. Всяка врата по него крие нещо различно. Или влизаш, или я подминаваш. Ако изобщо те пуснат. Но има и врати, които предпочиташ да останат затворени. Често обаче те се отварят най-неочаквано пред теб. Така например въздействаха вестниците на Ото. Там имаше снимки на разгопени жени, качени на стълби или седнали на балкони, за да позират на фотографа. Докато ги гледаше, с него се случваше нещо. Юел не можеше да прецени дали е хубаво, или лошо. Но със сигурност ставаше неспокоен. Пламваше отвътре.

През междучасията Ото обясняваше надълго и нашироко как стоят нещата. Говореше с дрезгав, приглушен глас. Достатъчно силно, за да го чуят момчетата около него, но не и момичетата. Ото разказваше за тайните на девойките. Юел винаги го слушаше внимателно, без да му вярва изцяло. Двамата с Ото бяха отколешни врагове. Ото вероятно просто дрънкаше врели-некипели, за да му обърнат внимание. От друга страна, Юел се колебаеше доколко приказките на Ото са измислица, защото самият той не беше запознат. Пък дори и да беше, пак нямаше откъде да знае дали Ото си измисля.

Юел се замисли за жената от съня му. Тя пристъпваше към него. Капитан Юел Гюстафсон се осмели да я погледне, но не и Юел Гюстафсон, който я сънуваше и имаше болно гърло: сведе очи. Не събра смелост да я погледне дори насън. Тя му се мерна като видение.

Сам си измисли тази дума: *видение*. Онова, което виждаш съвсем неясно. Жената представляваше точно това: видение.

По време на съня обаче го обзе усещането за нещо непознато, което го плаши.

Жената много приличаше на новата продавачка на Енстрьом. Онази, дето говори на стокхолмски и още не е станала лелка.

Изведнъж Юел получи прозрение. Докато седеше болен в леглото, му хрумна коя жена ще види гола през следващата година: продавачката. Без дрехи. Колкото и да е трудно начинанието, представляваше крачка в правилната посока. Вече се беше спрял на конкретна жена или пък сънят му я бе подсказал.

Огладня. Болката в гърлото му отслабна. Отиде в килера да донесе кървавицата, останала от предния ден. Студена не беше никак вкусна, но когато си гладен, не подбиращ. Отрязва си голямо парче и си сипа сладко. После се сви в прозоречната ниша, образувана от дебелината на стената. По улицата мина кола, последва я още една. С предпазливи стъпки, за да не се подхлъзнат, по тротоара крачеха дебели лелки. Сигурно отиваха в бакалницата на Енстрьом. Изобщо не видяха Юел, който ги наблюдаваше от прозореца с нескрито желание да паднат.

Юел се нахрани и се върна в стаята си. Питаше се дали Ларш Улсон, който лежи мъртъв на гробищата, е опитвал вкуса на кървавица. А навярно по време на дългите си пътешествия по море и капитан Юел Гюстафсон е бил принуден да преживява само със студена кървавица?

Юел прогони тези въпроси и се сви под завивките. Най-много му се искаше да продължи да сънува жената на брега. Но и другите две желания чакаха да ги обмисли. Имаше достатъчно време. До прибирането на Самюел оставаха няколко часа.

Юел щеше да живее до сто години, тоест поне до 2045-а. За целта се налагаше да се кали. Но къде да намери великани, с които да си премери силите?

Единствената възможност за проверка, доколко е закален, му предлагаше зимата. Снегът и студът. Зимата щеше да се превърне във великана, когото ще предизвика на бой и ще победи. Юел възнамеряваше да покаже, че е способен да надвие студа. Знаеше как да го постигне. Само да оздравее, и започва да спи на открито.

В бараката за дърва на двора имаше старо легло. Него щеше да използва. Изчаква Самюел да заспи, взема си чаршафите и ги постила

навън. В началото смяташе да спи с връхни дрехи и ботуши, а после, като посвикне и се кали — само по пижама. При мисълта за това стомахът му се сви.

Да спи навън посред зима!

Но вече бе обещал. Мъртъвците го чуха. Ларш Улсон стана свидетел на тържествения му обет. Нямахше как да се отметне от дадената дума.

Сви се на топка под завивката. Преглътна. В гърлото му сякаш заседна парче дърво — от онези, дето ги дялкат в часовете по трудово обучение — и дращеше, но болката не се бе усилила.

Замисли се за третото си обещание: да реши най-сериозния си проблем, като убеди Самюел да забие брадвата в някой дънер, да извади старите си чанти и моряшки раници от гардероба и да заяви: време е да тръгваме към морето. Вълните ни чакат. *Вълните ни чакат!*

Тази мисъл го сгря. Ала вълните едва ли ще ги чакат цяла вечност.

Знаеше, че има само две възможности: или със своя постъпка да докара такъв срам на себе си и Самюел, че оставането им в градчето да стане немислимо и затова да избягат, или да измисли как да печели много пари. Тогава няма да се налага Самюел да сече дървета, за да се прехранват. Но как се печелят много пари? Юел беше едва тринайсетгодишен. Още пълнен сополанко. А сополанковците не изкарват пари.

Въпреки това в главата му се въртяха няколко идеи.

Например да се превърне в Най-младия крал на шведския рок. Един вид Снежен Елвис. Или да продава каравани. Вече бе разбрал, че от това се забогатява.

Мислите му се разпиляха. Нещо го разсея. Погледна през прозореца и мигом скочи от леглото.

Отново валеше сняг. Върху земята се стелеха бели парцали.

В деня след оздравяването му госпожа Недерщрьом погледна Юел, но не с укоризнен, разобличаващ поглед. Просто го попита дали е бил болен. Той кимна. Преди това изпяха сутрешния псалм. Юел затаи дъх, когато учителката седна зад хармониума и започна да натиска педалите. Струваше му се, че ако тръбите не подадат въздух, ще припадне. Хвана се с две ръце за чина, сякаш се вози в лодка, а срещу него се задава огромна вълна. Ева-Лиса — момичето до него, по-популярно с прякора Хрътката — се ухили. Едва ли подозираше нещо. Тя се смееше на най-незначителни неща. Стига Юел да стисне чина, и Хрътката беше готова да прихне.

Госпожа Недерщрьом обаче не показваше никакви признаци на мнителност. Това беше най-важното. Така тайното му посещение в училище щеше да си остане загадка, освен ако самият той не решише някой ден да разбули мистерията, например когато навърши деветдесет през 2035-а. Тогава обаче госпожа Недерщрьом щеше отдавна да е умряла и да лежи под тежък надгробен камък като Ларш Улсон.

Учебният ден започна. И то доста добре. Първия час имаха география — любимия предмет на Юел. Обичаше да слуша, докато госпожа Недерщрьом разказва за далечни земи и хора. Този път тя преподаваше за скандинавските страни и урокът му се стори малко по-скупчен, но въпреки това поглъщаше всяка дума на учителката. Сякаш и госпожа Недерщрьом се оживяваше в часовете по география.

Докато я слушаше, неочаквано го осени мисълта, че някога и тя е била млада и е седяла на ученически чин като него. Вероятно и тя е смятала географията за най-интересния предмет.

Юел трудно си представяше, че възрастните някога са били на неговите години. Особено що се отнася до татко Самюел. Беше разглеждал снимки на баща си като малък и въпреки това му се струваше странно. Все едно гледаше друг човек. Питаше се как ли ще се промени с времето той. Как ще изглежда в огледалото след петдесет години? А след сто? Представяше си как отива при фотограф през

2044-та — една година преди смъртта си. Старец с дълга бяла брада, но не и с превит гръб. Докато е жив, няма да позволи това да се случи. Беше го решил. Щеше да повтаря това новогодишно обещание всяка година.

Времето летеше. Ако учебният ден започнеше с урок по география, останалите часове сякаш се спускаха по ледена пързалка и се изтърколваха неусетно един след друг. Дори иначе скучните уроци по религия будеха интереса му. Днес, например, госпожа Недерщрьом им разказа как обезглавили Йоан Кръстител и поставили главата му върху тепсия, а Саломе танцувала и за награда получила главата му. Госпожа Недерщрьом обясни, че красавицата Саломе танцувала в ефирна туника. Какво точно означаваше това? „Сигурно танцърката е била почти гола или тялото ѝ е било прозрачно“ — предположи Юел. Хрътката започна да се киска. Юел взе реакцията ѝ за потвърждение на предположението си.

Все по-често хвърляше крадешком поглед към съученичката си. Беше започнала да се променя. Растяха ѝ гърди. Юел с мъка успяваше да преодолее желанието да я докосне. Изкушаваха го най-вече гърдите ѝ. Понякога, докато се навеждаше да вземе нещо, се опитваше уж случайно да се допре до нея. Тя обаче беше винаги нащрек. Хрътката не само умееше да бяга по-бързо от всички останали. Можеше и да ръмжи, и да показва зъби. Юел се размечта за продавачката в магазина на Енстрьом. Представи си я как танцува в прозрачна туника зад тезгяха. Дебелите лелки наоколо не я виждат. Само Юел забелязва танца ѝ. После се появява Енстрьом с поднос, обикновено отрупан с наденици. Сега обаче там се мъдри глава. Дебелите клиентки са слепи за случващото се. Единствен Юел вижда какво става. Главата има фуражка и прилича на Книф. Целият учебен ден се оказа недостатъчен за развихрилото се въображение на Юел. Звънецът би и някой го попита дали иска да поиграят в градината на Търговеца на коне. Навярно има достатъчно сняг за пързалка? Въпреки желанието да се позабавлява Юел отказа. Чакаше го неотложна задача. Помота се из училищния двор, докато Хрътката си замине, защото се канеше да ходи до нейната къща — там живееше човекът, свързан с начинанието му, и Юел предпочиташе съученичката му да не разбира, защото веднага щеше да се разбъбри. Освен отлична бегачка тя се славеше и като забележителна клюкарка. Юел пое по баира към дома на

музиканта и известен донжуан Крингстрьом. Именно там смяташе да отиде. Крингстрьом беше плешив дебелак със собствен оркестър. Миналата година Юел го посети с намерението да се научи да свири на саксофон. Още си спомняше как го изгледа Крингстрьом — втренчено, с вдигнати на челото очила. Музикантът остана много изненадан, че Юел не предпочита да свири на китара като повечето си връстници.

Юел отиваше при Крингстрьом именно защото си бе променил решението: всеки истински крал на рока трябва да владее не саксофона, а китарата.

Докато изкачваше наклона, не видя Хрътката. Явно вече се бе прибрала. Юел все още се колебаеше кое поприще е по-подходящо за него: рок музикант или продавач на каравани? Музикалната кариера му се струваше доста по-забавна: ходиш по сцената с китара в ръце и ревеш парчето „Хрътка“ на Елвис Пресли в микрофона, а в краката ти крещи екзалтирана тълпа фенки, които искат да ти разкъсат дрехите.

Същевременно Юел си даваше сметка колко неприятно е никога да не те оставят на мира и постоянно да те снимат. Станеше ли като Елвис, нямаше да може да мечтае часове наред, свит в леглото.

Питаеше се дали на рок звездите понякога им остава време за детски игри. Точно това го притесняваше. Не би могъл да живее само като възрастен.

Продажбата на каравани е съвсем друга работа.

Всъщност Самюел го наведе на тази мисъл една вечер, докато се хранеха. Юел още помнеше какво имаше за ядене: печена херинга. Съвсем предпазливо Юел попита баща си дали някога ще си купят кола.

— Съмнявам се — отвърна Самюел. — Но кой знае, може пък ти да измислиш как да спечелим достатъчно пари.

Юел веднага се възползва от ситуацията:

— Когато си пътувал с корабите, си вземал голяма заплата, нали?

— Не — поклати глава баща му. — Просто докато плавахме, нямаше за какво да харчим и затова се прибирахме със спестени пари.

Юел забеляза, че Самюел си спомни за Йени: нали се запознали, докато бил моряк. Лицето на баща му придоби угрижен вид и сякаш облак засенчи цялата му фигура. Самюел изглеждаше и някак ядосан. Понякога Юел се питаеше дали баща му мрази мама Йени, задето го е напуснала и направила за срам в градчето.

Юел веднага смени темата и се върна на въпроса как се печелят много пари.

— Татко, кажи ми професия с голяма заплата — помоли той.

— Продавач на каравани.

Отговорът смая момчето.

Самюел обясни:

— След десетина година всеки швед ще има каравана, закачена за колата му. Който се заеме с продажба на каравани, ще стане богат.

„Значи ние никога няма да си купим каравана — горчиво си помисли Юел. — Освен ако не искаме да я теглим като два коня.“

За какво ти е каравана, щом не можеш да си купиш кола?

В този миг го връхлетя обичайният гняв — винаги се появяваше, щом нещо му припомнеше колко са зле с парите. Двамата със Самюел бяха пълни голтаци, макар да се говореше, че в Швеция вече няма бедни. После — както обикновено — гневът на Юел премина в угризения. Самюел се претрепваше от работа. Какво повече да направи?

След разговора в кухнята Юел дълго си блъска главата над думите на баща си. Осъзна, че единственият начин да се сдобият с кола е да продава каравани. Така ще си купят и каравана, вместо да я теглят като коне.

Чак след като изрече тържественото си обещание за следващата година, Юел се замисли сериозно над въпроса какъв иска да стане: рок звезда или продавач на каравани. Предстоеше му труден избор.

Най-голямата мъчнотия идваше от факта, че още не бе навършил четиринайсет. Щом законът забранява на момчетата на неговата възраст да карат мотопед, сигурно забранява и да продават каравани. А навярно има и възрастова граница за рок звезди? На колко години бе започнал кариерата си Елвис? Науми си да попита Крингстрьом. Кой друг ще знае по-добре от него? Е, той наистина ненавиждаше рокендрола и свиреше по-бавни и протяжни мелодии, наричани „слоу фокс“, но все щеше да му разкаже това-онова.

Юел изкачи баира. Там се намираше къщата на музиканта. Хрътката не се виждаше. Юел забеляза, че отпред е паркирана колата на Крингстрьом, с която взеше оркестъра си. Значи си беше вкъщи. Крингстрьом никога не излизаше без колата си. Навсякъде ходеше с нея. Дори до лавката отсреща.

Юел се качи по стълбите и позвъни. Крингстрьом отвори. Очилата му бяха вдигнати на челото, както винаги.

— Ти не идва ли при мен на уроци по саксофон? — попита недружелюбно домакинът. — А после се отказа.

Юел вече си бе подготвил отговор:

— Зъболекарят ми забрани да свиря на духови инструменти.

Това, разбира се, не беше вярно. Юел имаше здрави зъби. Крингстрьом обаче му повярва. Юел не се притесни, че го излъга. Има различни лъжи — благородни, коварни, както и лъжи, които не вредят никому и същевременно разрешават проблеми. Спестявайки истината, Юел предотврати навреме напълно излишни обяснения.

— Сега искам да ме научите да свиря на китара.

— Така си и знаех — отбеляза Крингстрьом. — Още преди една година си го помислих.

Крингстрьом го пусна да влезе. Юел сякаш се озова в кръстоска на музикален магазин с жилище. Накъдето и да погледнеш — само грамофонни плочи. Повечето — 78-оборотни, но от последното му идване тук се бяха появили и нови, 33-оборотни. Крингстрьом се отпусна в протрит фотьойл и посочи на Юел съседния стол. В цялото жилище момчето забеляза само още един стол в кухнята. Затова пък във всички стаи бяха пръснати пултове за ноти. Дори в банята. Крингстрьом непрекъснато учеше нови музикални партии. Дори докато се намираше в тоалетната.

— Как ти беше името? — попита той.

— Юел Гюстафсон.

Крингстрьом изглеждаше изненадан. Явно го бе забравил.

— И искаш да се научиш да свириш на китара?

— Обмислям кариера на рок звезда.

— Нима наричаш кариера онези безумни крясъци? — озадачи се музикантът.

— Елвис Пресли не крещи, а пее.

— Не споменавай този човек пред мен — махна раздражено с ръка Крингстрьом. — Той само опорочава музикалния вкус на днешната младеж.

Юел осъзна, че е напълно безсмислено да му противоречи. Иначе рискуваше да го изгони. А най-важното беше да се научи да свири на китара.

— Значи ще ставаш рок звезда — недоволно заключи Крингстрьом. — Какво име си избра?

— Снежния Елвис — веднага отвърна Юел.

— Божичко! — възкликна Крингстрьом и поклати глава.

— Но на първо време държа да се науча да свиря — продължи момчето.

— Ще си помисля. Ела след няколко дни и ще поговорим.

Крингстрьом обясни, че в момента имал работа. Юел си тръгна и се спусна по наклона. Най-трудното мина. Крингстрьом едва ли ще му откаже. С времето Юел щеше да изкопчи от него всички тайни трикове как се става рок звезда. Ще го разпита за кариерата на Елвис Пресли.

Юел ускори крачка. Имаше още една важна задача, преди да се прибере къщи и да се заеме с вечерята. Искаше непременно да се отбие в магазина на Енстрьом, за да провери дали продавачката е там. Така ще се увери, че не е била само сън.

Както обикновено, в магазина завари тълпа блъскащи се лелки. Този път те не пречеха на Юел, защото не бе дошъл да пазарува. Тя беше там. Докато я гледаше крадешком, установи колко е красива. Веднага си я представи как танцува в прозрачна туника. В тялото му лумна огън. Още не можеше да разбере какво става с него в такива моменти. Рано или късно щеше да се принуди да поговори за това със Самюел, макар да не очакваше задоволителен отговор от баща си.

Така или иначе продавачката се оказа истинска. Юел още не бе научил името ѝ, но и това щеше да стане. Щеше да разбере и къде живее.

Една от дебелиите лелки го блъсна по невнимание.

— Внимавай къде вървиш — смъмри го тя. — Защо си застанал точно зад гърба ми?

— Хленчиш като хрътка — отвърна нагло Юел с текста от песента на Елвис и излезе от магазина.

Забърза към къщи. Денят мина чудесно. Свърши всичко запланувано. Още утре ще започне да следи новата продавачка на Енстрьом.

Но преди това го чакаше много важно задължение: да се срещне с Йертруд. Тя живееше в малка къща отвъд реката и нямаше нос. Реши да я посети още същата вечер.

6

Железопътният мост се извисяваше над главата на Юел като вкаменено древно животно. Лунната светлина проблясваше в огромните арки. Веднъж Юел се покатери върху една от тях и се наложи Самюел да го свали оттам. Само при мисълта го побиха тръпки. Ако беше паднал, сега нямаше да го има. Щеше да е при Ларш Улсон. Скелет в студената пръст с надгробен камък. Юел Гюстафсон. Починал на единайсетгодишна възраст.

Юел тръгна по моста към къщата на Йертрюд. Хем искаше, хем не искаше да мисли за смъртта. Боеше се да не я предизвика. Не бива да закачаш смъртта, както закачаш котка. Трябва да се пазиш от нея като от лъв в джунглата. Ала мислите сами си проправяха път и напиреха в съзнанието му. Не му беше никак лесно да ги държи на разстояние.

Юел смяташе смъртта за още по-непонятна от живота, и без друго сам по себе си ужасно сложен. Някак не си представяше, че ще се превърне в нищо; не се примиряваше, че повече няма да може да мисли.

А най-ужасна му се струваше необходимостта да стоиш мъртъв толкова време. Ларш Улсон, например, лежеше в пръстта от двайсет години. Повече, отколкото Юел бе живял. А имаше и хора, мъртви от стотици години.

„Да можеше смъртта да не трае толкова дълго — мечтаеше си той, докато оглеждаше замислено моста. — Тогава всичко би било по-поносимо.“

Вдигна очи към луната. Часът беше седем. От няколко седмици не бе виждал Йертрюд. Засили се и хукна по моста. Представи си, че го преследва цяла конница от дебели лелки, и започна да бяга още по-бързо. Над главите си размахваха застрашително пазарските си чанти, готови да го цапардосат с тях.

Мина по моста до отсрещния бряг и лелките изчезнаха. Тръгна по пътека край реката. Там, сгушена между офиката и храстите

френско грозде, се намираше къщата на Йертрюд. Прозорците светеха. Значи си е у дома. Юел изчака да се успокои след бягането и дръпна кожения ремък пред вратата. Вътре веднага се разнесе звън. Уреченият сигнал. После Йертрюд му извика да влиза. Юел бе идвал тук безчет пъти. Всичко започна от онази злополучна нощ, когато Тюре изрови замръзнал мравуняк и го хвърли през прозореца върху кухненската й маса. Но това се случи преди много време. Тюре вече не живееше в градчето, а Йертрюд и Юел се сприятелиха. Двамата имаха и трудни моменти. Миналата година се скараха, защото Юел се опита да й намери мъж. Ала и това остана завинаги в миналото.

Йертрюд беше странна птица. Нямаше нос, а дупка, в която натъпкваше носна кърпа. Понякога, когато беше в настроение, си слагаше червен клоунски нос. Беше си изгубила носа вследствие на неуспешна операция и в момента живееше сама в къщата си. Наскоро навърши трийсет. От време на време се оплакваше на Юел, че е започнала да се чувства стара.

Юел не познаваше друг човек като нея. Из градчето се носеха какви ли не слухове за Йертрюд. Тя се обличаше в странни дрехи, които шиеше сама. Държеше препариран заек в птича клетка и локомотив-играчка в аквариум. Йертрюд винаги казваше каквото мисли и често мнението й се разминаваше със схващанията на останалите.

Понякога обаче Юел я смяташе за твърде особена. Според него Йертрюд прекаляваше в старанията си да се различава от повечето хора. Самият той също не искаше да се слива с тълпата. Но едно е да проявяваш своеволие, когато си сам, съвсем друго — докато си в компанията на други хора. Тогава не е желателно да биеш на очи.

Юел нямаше по-добра приятелка от Йертрюд. Искаше му се най-близкият му приятел поне да има нос, но не можеше да промени нищо. А и тя винаги го слушаше внимателно и не му се присмиваше, когато изръси някоя глупост. Това, впрочем, му се случваше доста често.

Тази вечер Юел смяташе да сподели с нея какво си е обещал за следващата година, но евентуално да премълчи намерението си да види продавачката в магазина на Енстрьом гола. Тя вече бе започнала да танцува в главата му само по прозрачна туника. Юел се питаше как ще реагира Йертрюд, ако й признае това. Досега двамата никога не бяха разговаряли за други жени. Завари я свита на портокаловия си

диван с Библия върху коленете. На Юел така и не му стана ясно какво означава да си религиозен. Мисълта за Бог често го занимаваше, най-вече когато свършеше джобните. Сякаш Бог нареждаше обстоятелствата така, че да не му достига една کرونا за билет за кино. Но в момента по-важни му се струваха новогодишните му обещания.

Йертрюд остави Библията настрана. В дупката, където някога се бе намирал носът ѝ, бе напъхала карирана кърпичка, намачкана на топка.

— Мислех, че си ме забравил — отбеляза тя. — От последната ни среща мина доста време.

— В училище ни дават много домашни и не ми остава време — оправда се Юел.

Беше вярно донякъде, но не и цялата истина. Всъщност той съвсем забрави за Йертрюд през последните няколко седмици.

— Ето че пак дойде — продължи тя. — Явно нещо те мъчи, а?

Юел кимна и ѝ разказа за новогодишните си обещания. Тя го изслуша с наклонена глава и брадичка, опряна о ръката. Засега Юел се въздържа да ѝ каже за продавачката в магазина на Енстрьом.

— Има ли най-малка възраст за желаещите да станат рок звезди или продавачи на каравани?

— За тези професии има само пределна, но не и най-малка възраст — отвърна тя.

— На колко години е започнал да пее Елвис?

Юел знаеше, че и Йертрюд харесва краля на рокендрола. Понякога слушаха заедно плочи и се опитваха да разберат значението на текстовете му. Често се затрудняваха, защото песните нямаха почти никакъв смисъл.

— Елвис сигурно е пеел още докато е бил в корема на майка си.

На Юел този отговор никак не му хареса. Стори му се твърде уклончив.

— А после? След като се е родил?

— Пеел е още от съвсем малък.

Юел разбра, че Йертрюд няма да му даде задоволителен отговор. Затова премина на въпроса за караваните — идеята на Самюел.

— Не изключвам да е доходоносно занимание — съгласи се Йертрюд. — Но не ми се струва особено забавно да стоиш по цял ден

на паркинг с изложени каравани и да се опитваш да ги продаваш. Откъде ще вземеш пари да ги купиш?

— Няма да ги купувам. Ще ги продавам.

— За да продаваш, трябва да имаш нещо, нали? Първо е нужно да купиш стока.

Юел не се бе замислял за това. Кой ще му даде няколко каравани срещу голото обещание да му ги изплати после? Този проблем сложи край на колебанията му. Ще стане рок звезда. Разказа на Йертрюд за срещата си с Крингстрьом:

— Първо ще се науча да свиря на китара, а после — и да пея.

— Не знаех, че си добър в пеенето — предпазливо отвърна тя.

— Елвис също не е толкова добър — заяви категорично Юел. —

Но пее високо.

Тя кимна замислено.

— Да, но все пак пее хубаво, нали?

— Пее високо.

Юел не желаше да се впуска в обяснения. След като се научи да свири на китара, ще ѝ изпълни някое парче. Йертрюд го попита дали му се пие сок. Той кимна. Заедно отидоха в голямата кухня. Особеното в иначе скромната по размери къща беше наличието на две кухни. Така ѝ харесваше на Йертрюд. Тя, например, обичаше да спи всяка нощ в различна стая. Едната кухня използваше, когато ѝ се хапва нещо малко, а другата — по-голямата — за кулинарни изненади при празненства или за гости.

Юел я наблюдаваше как налива сок. „Ако имаше нос, щеше да минава за хубавица — помисли си той. — Защо не се облича като останалите, а в тези странни рокли, които си шие сама?“

Изведнъж несъществуващият нос на Йертрюд сякаш щеше да му избодне очите. Дрехите ѝ също го дразнеха. Сам не разбра откъде се появи тази погнуса от Йертрюд.

Подаде му чаша сок. Той я взе.

— Какво има? — попита Йертрюд.

— Нищо.

— Нещо те притеснява, виждам.

— Проклетата досадница!

Усещането, че Йертрюд е ужасно противна, го връхлетя с още по-голяма сила. На всичкото отгоре тя сякаш проникваше в съзнанието

му и четеше мислите му. Как се наричат такива жени? Вещици. Липсва ѝ само дългият нос. Йертрюд беше по-противна и от вещиците. Изобщо нямаше нос. После всичко стана много бързо. Юел запрати чашата си в стената. Стъклото се строши, а течността изпръска дрехите на Йертрюд. Няколко капки се озоваха и върху платнената топка в носа ѝ. Юел не видя какво стана, защото още щом замахна да хвърли чашата, грабна якето и ботушите си и се втурна навън. Сърцето му биеше силно. Сам не разбираше какво направи. Дърпаше ожесточено връзките на ботушите си и ругаеше. Няколко пъти се обърна, ала Йертрюд не се появи. Най-после си завърза ботушите, плувнал в пот от усилието, и хукна с всички сили. Спря да си поеме дъх чак по средата на моста. От устата му излизаше пара. Потта започна да замръзва по тялото му. Целият трепереше, но не от студа наоколо, а от ставащото вътре в него. Какво направи? Защо запрати чашата със сок в стената? Отиде при Йертрюд, най-добрата си приятелка, за да намери отговор на няколко въпроса, които не му даваха покой. Но когато тя го попита нещо, Юел строши чашата. Съжали за постъпката си. Все още дишаше с мъка и зъзнеше. Капките пот пронизваха като игли кожата под потника му. Вторачи се в тъмната вода под моста. Още не се бе превърнала в лед, но бе започнала да се втвърдява.

„Ще скоча — помисли си той. — Не издържам повече. Вече няма да мога да погледна Йертрюд. Защо го направих?“

Юел не скочи. Сети се, че някога и Йертрюд е правила опит да се самоубие точно в тази река. Ала тя е имала много основателна причина да го направи: бе изгубила носа си.

Юел се чудеше дали да не се върне веднага при нея. Вероятно тя също недоумява какво е станало, но би му обяснила поне отчасти.

Не се върна, защото не му достигна смелост.

— Голям съм пъзльо! — извика към небето той. — Юел Гюстафсон е пълен страхливец!

После се прибра вкъщи. Трепереше от студ. Зъбите му тракаха.

Влезе в апартамента и намери Самюел заспал с глава, обронена на гърдите, и отворена уста. Радиото работеше. Писклив глас обясняваше нещо. Юел пристъпваше на пръсти, защото никак не му се искаше да събуди Самюел. Да можеше целият свят да заспи! Затвори вратата зад гърба си, съблече се и се мушна под завивката.

Постепенно се стопли. Стисна очи и се помъчи да си внуши, че всичко е само измислица. Не е хвърлял никаква чаша. Не е огорчил Йертрюд. Оказа се обаче невъзможно да си представи случката като плод на въображението си. За малко успя да я забрави, но после всичко се завърна: кухнята, въпросите на Йертрюд, обидата, чашата, полетяла към стената.

Усети болка в стомаха. Понякога му се случваше да не знае какво да прави.

Ето този момент, например, беше точно такъв.

Юел разбра, че баща му се е събудил. Самюел изгаси радиото. Юел се зави презглава и се престори на заспал. Самюел само откряна вратата, послуша се и пак я затвори.

Юел продължи да лежи буден.

Ако можеше, щеше да напусне тялото си и да се махне от това легло. Ала за разлика от змиите хората не сменят кожата си.

Не знаеше какво му става. Йертрюд нямаше никаква вина, че му се струва противна. Не тя си бе отрязала носа.

Самюел отново започна да хърка. Юел никак не успяваше да се съсредоточи върху мислите си — нито за новата продавачка в магазина на Енстрьом, нито за мечтаната кариера на най-младата шведска, а защо не и световна рок звезда. Искеше да заспи и да забрави за всичко. Не се получи. Стана и се приближи до прозореца. Върху чистото небе искряха звезди. Погледна към улицата. Самотна лампа озаряваше снега. Там някога Юел видя загадъчното куче, запътило се към далечна звезда.

Изведнъж нещо го прободеше в гърдите. В сенките, в периферията на светлия конус под лампата, забеляза човешка фигура. Първо се поколеба дали не му се привижда, но бързо се увери в обратното. Там наистина стоеше човек и гледаше към прозореца.

Позна я.

Йертрюд.

Досега такова нещо не се беше случвало.

Йертрюд да се появи до къщата му. Нито денем, нито нощем. Юел я помисли първо за привидение. Нещо, което се вижда, но не съществува. Ала тя се раздвижи и попадна под светлината на лампата. Изведнъж я видя съвсем ясно. Юел долепи лице до студеното стъкло. Да, тя беше. Гледаше нагоре към неговия прозорец, ала оттам не се виждаше дали вътре има някого. Стаята на Юел тънеше в мрак. Той виждаше Йертрюд, но тя него — не. Самотната ѝ фигура в тъмнината изглеждаше някак плашеца. Все едно пред Юел стоеше последният човек на света. Сигурно така изглежда Денят на Страшния съд, за който им говори госпожа Недерщрьом. Последният човек на света стои под улична лампа в късна нощ в малко, неугледно, скандинавско градче.

Юел трудно би могъл да си представи по-страшна самота. Реши незабавно да слезе при нея. Никой не бива да остава толкова сам. Обу си панталон, облече пуловер над пижамата и нахлузи гумените ботуши, оставени в кухнята. Самюел хъркаше непробудно.

На улицата Юел изведнъж изпита смущение, но беше твърде късно да се отказва. Йертрюд го видя да излиза. Нямахме как да се върне или да се престори, че не я е забелязал. Двамата стояха от двете страни на притихналата улица под звездното небе. Студът се просмукваше в ботушите на Юел. Пресече улицата с колебливи, провлачени крачки.

— Какво правиш тук? — попита той.

— Строши чаша в кухнята ми — отвърна Йертрюд. — Не ти се сърдя. И аз съм го правила. Но искам да разбера защо го направи. Затова дойдох.

— Почти бях заспал.

Защо я излъга? Това ли беше най-остроумното, което му хрумна? Почувства се още по-объркан.

— Ела да се качим горе — подкани я той. — Не съм си обул чорапи и краката ми замръзват.

Съвсем се смути. Как може да я покани в апартамента? Ами ако Самюел се събуди? Но казаното — казано. Нямахте връщане назад.

— Освен ако не бързаш да се прибиращ — додаде колебливо той.

— Разполагам с цялото време на света — увери го Йертруд. — А и ми е любопитно да видя къде живееш.

— Само не бива да вдигаме шум, за да не събудим Самюел — предупреди я Юел.

Тръгнаха по стълбите.

— Кой стъпала скърцат? — попита тя.

— Четвъртото, петото и дванайсетото.

Влязоха в апартамента съвсем тихо. За първи път Юел канеше гост в дома си посред нощ.

— Мирише много хубаво — прошепна Йертруд, когато влязоха в кухнята.

— На херинга — поясни Юел.

Самюел хъркаше. Двамата влязоха в стаята на Юел и затвориха вратата. Той сложи предупредително показалец пред устните си:

— Тук всичко се чува.

— Старите къщи имат услужливи уши — съгласи се тя и седна върху леглото му.

Юел се чувстваше неспокоен. Боеше се да не събудят Самюел. Как ще реагира, ако влезе и види Йертруд?

Мислите му отпреди малко се завърнаха. Отново виждаше само кърпичката в носа ѝ. На гости му бе дошъл несъществуващ нос. Предпочиташе да го бе посетила новата продавачка в магазина на Енстрьом. Представи си я седнала на леглото му, облечена в нормални дрехи. Отваря уста и заговаря на стокхолмски.

Ала сега в стаята му бе не продавачката, а Йертруд.

Тя отново прочете мислите му.

— Защо хвърли чашата? — попита.

Юел сведе поглед и се вторачи в краката си. Левият му крак беше по-мръсен от десния — както винаги. Така и не разбираше как става това. Дали пък двата крака нямат способността да привличат различно количество мръсотия?

— Не знам — промърмори в отговор. — Не исках.

— Напротив, искаше да я хвърлиш. Защо иначе ще я запратиш в стената с всичка сила?

Юел не вдигна очи. Нищо не му хрумваше. Как да ѝ каже, че изведнъж му се е сторила ужасно противна, а дупката в носа ѝ го е извадила от равновесие. Погледна я крадешком. Луната осветяваше лицето ѝ. Йертрюд изглеждаше тъжна. Юел се разкая за постъпката си.

— Просто така — смотоледи.

Погледна я в очите.

— Според мен започваш да възмъжаваш — заключи тя.

Юел хареса обяснението ѝ, но нещо в тона ѝ го притесни. Защо го отбеляза точно сега? Възрастните често постъпват така. Той се досещаше, че при тях важното е не какво казват, а кога го казват.

— Напротив — възрази момчето. — Държа се ужасно детински.

Тя поклати отрицателно глава.

— Порастваш — повтори тя. — И някой ден ще забравиш за съществуването ми. Вероятно дори ще престанеш да ме поздравяваш по улицата и ще минаваш на отсрещния тротоар.

— Защо да го правя? — изненада се Юел.

— Защото ще станеш срамежлив.

— И от какво ще ме е срам?

— Защо запрати чашата в стената? — отвърна тя с въпрос.

В този миг на Юел му идеше отново да запрати чаша по стената. Щеше да го направи, ако имаше подръка, без изобщо да го е грижа дали ще събуди Самюел. Въпросите на Йертрюд го ядосаха. Кипна, защото тя беше права.

— Не исках да чупя чашата — повтори той. — А ти защо стоеше на улицата? Какво щеше да правиш, ако не те бях видял?

— Щях да хвърля снежна топка по прозореца ти. Нали веднъж ми показа къде се намира твоята стая.

— Лоша идея — отбеляза Юел. — Така щеше да събудиш баща ми, а на него не му допада да каня момичета в стаята си толкова късно.

Идеше му да си отхапе езика. Даде си сметка що за глупост изръси. Още дори не бе играл „истината или предизвикателството“. Сега Йертрюд щеше да го разкрие. Но тя не го направи. Мълчеше. Стана рязко. Юел се сепна.

— Е, поне вече разбрах защо строши чашата — заключи тя.

— Не съм ти отговарял на въпроса. Само казах, че не исках да става така.

— И този отговор ми стига. Време е да се прибирам, а ти заспивай.

Юел я изпрати до антрето на пръсти. Йертрюд пък умееше да се движи напълно безшумно. Той остана до вратата. Тя явно бе запомнила кои стъпала скърцат, защото слезе съвсем тихо. Юел я видя през прозореца. Появи се на светлината като кучето и после изчезна. Вече не му се струваше толкова противна.

Тази вечер нещо сякаш се промени. Юел не можеше да определи точно какво. Сякаш изчезна нещо старо и на негово място се появи друго, неясно.

Съблече се и се мушна под завивката. Чувстваше се безкрайно изморен.

Мислеше за Йертрюд. Представи си я как стига до моста, но изведнъж се задава още една фигура. Разминават се. Йертрюд не я забелязва. Първоначално Юел не успява да разпознае фигурата, ала постепенно се досеща коя е — новата продавачка в магазина на Енстрьом в неизменната прозрачна туника. Отдолу е гола въпреки студа. Юел се сепна. Беше се унесъл в мечти. Стана от леглото и се приближи до прозореца. Под лампата нямаше никого. Нито следа от жива душа, още по-малко от гола жена.

Върна се в леглото си. Мъчеше се да прогони мислите за Йертрюд.

Твърдо реши още утре да разбере как се казва и къде живее тази продавачка.

Сигурно държи ефирните си одежди на закачалка от злато.

Сутринта Юел стана късно, както винаги. Самюел се принуди да го вдигне от леглото, за да го събуди.

— Ако не побързаш, ще закъснееш за училище — предупреди го той.

— Ще успея да стигна навреме.

Изми се и седна на кухненската маса пред чаша мляко и два сандвича. Всъщност не усещаше глад, но ако не хапнеше нищо, щеше да огладнее още след сутрешния псалм.

— В кухнята мирише на нещо особено — отбеляза неочаквано Самюел.

— На херинга, на какво друго — отвърна Юел.

— Не, на парфюм. Замалко да си помисля, че през нощта е идвала жена — засмя се той.

Юел пламна от смущение. Дали Самюел не е усетил Йертрюд? Но нали хъркаше през цялото време?

Юел очакваше продължението тревожно. Понякога баща му кипваше изведнъж. А този път само се засмя и не каза нищо повече. Пригответи се за работа, махна на Юел и излезе.

Момчето остана замислено на масата. Йертрюд винаги ухаеше на парфюм, но той толкова бе свикнал с нея, че изобщо не го забелязваше.

Какво намекна Самюел? Дали е усетил присъствието на Йертрюд вкъщи?

Юел дълго си блъска главата над този въпрос. Улисан в мисли, закъсня за училище. Госпожа Недерщрьом го изгледа неодобрително. Ото се ухили, както винаги. Юел го прокле пред него никога да не танцува жена в прозрачна туника.

— Ако продължаваш в същия дух, ще се наложи да разговарям с баща ти — предупреди го учителката. — Напоследък закъсненията ти зачестиха.

Юел не отговори. Седна си на мястото.

— Защо не идваш навреме?

— Успах се.

— Нямах ли будилник?

— Развален е.

— Баща ти не те ли събуди?

— И той се успа.

Учениците се закискаха сподавено. Юел се почувства хванат натясно. Струваше му се, че ако госпожа Недерщрьом му зададе още един въпрос, ще избухне и ще запрати в лицето ѝ не просто чаша, а целия свят. За щастие тя престана да го разпитва и продължи урока по математика. Юел непрекъснато допускаше грешки при решаването на задачите, защото мислеше само за началото на тазвечерната си експедиция. Възнамеряваше да се спотаи до бакалницата малко преди да я затворят и да изчака продавачката да излезе.

От време на време хвърляше скришом поглед към Хрътката. Тя винаги смяташе безпогрешно. Юел се опитваше поне всяко трето число да му е вярно и го преписваше от нея.

В сряда вечер Самюел обикновено вечеряше у Сара и оставаше да спи при нея. Сара, приятелката на баща му, работеше в бирарията на Луде, непосредствено зад читалището. Вътре винаги се виеше гъст дим и се разнасяше миризма на мокра вълна и на вмирисани гумени ботуши. По-рано, в началото на връзката им, Юел не искаше да я приеме. Боеше се да не му отнеме Самюел. Първо мама Йени го бе лишила от майка, а сега Сара се канеше да го лиши и от баща.

Ала с времето нещата се подредиха. Самюел вече не пиеше толкова често и не ставаше посред нощ да лъска с маниакално старание до блясък пода в кухнята. Юел най-много се страхуваше от слабостта на баща си към алкохола. Непрекъснато се тревожеше за него и очакваше поредния пристъп. Но напоследък Самюел не се бе прибирал пийнал. Явно Сара имаше заслуга.

Днес беше сряда и Юел се зарадва: спокойно ще обмисли плановете си, седнал на кухненската маса. Няма да готви за вечеря. Ще хапне няколко филийки със сварени яйца. Бакалницата на Енстрьом затваря в шест. Ще се спотаи до вратата от по-рано. Достатъчно е да тръгне след половин час. Очакваше с нетърпение какво ще се случи. Юел не знаеше да има нещо по-забавно от проследяването на човек.

Преди няколко години го правеше редовно. Тайно следеше свещеника, аптекаря, дори началника на гарата Книф. Не се пробва да следи само госпожа Недерщрьом. Но тя почти не излизаше. Сновеше само от къщи до училище и обратно. Досега никой от преследваните не бе забелязал Юел. Сам не знаеше защо му доставя такова удоволствие да се промъква зад хората. Да не би така да се чувстваше по-силен?

Дойде време да тръгва. Завърза си ботушите и излезе. В шест без пет се намираше на пост в сенките срещу бакалницата. През осветената витрина се виждаше, че вътре има още няколко клиенти. Постепенно се изнизаха един подир друг. Щората пред входа се спусна. *Затворено.* Юел чакаше тревожно. Ами ако новата продавачка не е вътре? Но тя излезе от задната врата и се изгуби зад ъгъла до мебелния магазин. Юел тръгна след нея.

Приключението започна.

8

Юел се показа предпазливо зад ъгъла.

Ето я. Пресече улицата и тръгна по отсрещния тротоар. Изчака продавачката да стигне до изгорялото часовникарско ателие и се запромъква след нея. Тя спря до лавката. Юел не видя какво си купи. Докато я наблюдаваше зорко, изведнъж се сепна. Отсреща се зададе Самюел. Явно отиваше при Сара. Юел светкавично се шмугна зад купчина обгорени греди. След миг Самюел мина край него. „Изпуснах я“ — ядоса се момчето. Отново се спусна по улицата. До лавката нямаше никого. Спря пред прозорчето и си свали ръкавицата. Продавачът се казваше дядо Рюдин. От него Ото купуваше вестници, дето не се излагат на витрината, а стоят върху скрит рафт под тезгяха.

— Жената, която току-що се отби при теб, си изпусна ръкавицата — рече Юел.

— Остави я при мен — предложи Рюдин. — Сигурно ще се върне да си я вземе.

— Не, предпочитам да я настигна. Накъде тръгна? — попита Юел.

— Не видях.

Юел се огледа. От лавката се разклоняваха три улици. Ако тича, все ще открие по коя е поела жената. Избра най-широката улица към църквата. Извади късмет. Мярна силуета на продавачката, когато тя зави до старата аптека.

Отдъхна си.

Замалко да я изпусне. Какво друго да очакваш от родителите си, освен неприятности? Май бягството на мама Йени си имаше и известни предимства. Иначе сигурно би му причинила допълнително проблеми, а Самюел му създава достатъчно.

Продавачката тръгна към къщите по склона към реката. Явно живееше там или в Свенсвален — градче на няколко километра оттук. Не беше изключено и да се е настанила временно в пансиона „Ранк“. С това се изчерпваха всички възможности.

Тя спря до средната къща и влезе. Юел огледа сградата. След малко на втория етаж светна. Запита се дали не е отседнала у свой близък. За жалост не знаеше кой живее в тази къща. Или продавачката си бе купила собствено жилище?

Щом не бе отседнала в пансиона, значи е дошла тук задълго, а не само да гостува в Енстрьом. Юел пристъпваше от крак на крак, за да не измръзне. Ботушите го стягаха непоносимо. Покупката на нови обувки нямаше за кога да се отлага повече. Иначе щеше да окуцее.

Той пресече улицата и влезе през портата. Ако случайно някой съсед се интересува кого търси, ще попита за някой си Сверкер.

Огледа табелата с имената на живущите в сградата, но срещу втория етаж имаше само празно място. А тя живееше там. Нима продавачката няма име? Или иска да го запази в тайна? Сигурно портиерът просто не е намерил време да попълни името ѝ, защото се е нанесла съвсем скоро, помисли си Юел. В долната част на таблото с имената на живущите имаше метални букви, с които да се изпишат имената. Юел едва устоя на изкушението да напише с тях срещу апартамента на втория етаж *Саломе*.

Добре че не го направи. Качи се по стълбите. Нарочно удряше пети, та съседите да не го помислят за промъквач се крадец. На вратата на втория етаж висеше хартиена бележка, написана с червени букви. Наведе се да я прочете.

Матсон. Освен името имаше и някакъв ситен надпис в долния ъгъл. Въпреки оскъдното осветление на стълбището Юел прочете „Бакалницата на Енстрьом“.

Неочаквано вратата се отвори. Юел се стресна и отскочи назад. Единият му ботуш се бе развързал. Спъна се и се озова върху пода.

Пред него се появи продавачката, но не по прозрачна туника, а в кариран пеньоар. В ръка държеше метла.

— Нали се разбрахме за утре — изненада се тя.

Макар да се смути ужасно, Юел съобрази, че тя наистина говори на стокхолмски. Изправи се. „Какви ги върша? — изуми се той. — Това изобщо го няма в плана ми.“

— Уговорихме се за четвъртък, а днес е сряда — обясни тя.

Юел се мъчеше отчаяно да разбере какво има предвид тя.

Очаквала го е в сряда?

Неочаквано тя се изсмя. Юел не можеше да откъсне очи от алените ѝ устни и бисерните зъби.

— Защо се стресна толкова? — поинтересува се тя. — Къде е каталогът с коледните списания?

Понякога, особено когато попадеше в трудни ситуации, Юел проявяваше завидна способност да мисли бързо. Изненадваше се от собственото си остроумие. От думите на жената се досети, че го е взела за друго: вероятно за продавач на коледни списания.

— Явно съм се объркал — предпазливо отвърна той.

— А носиш ли каталога?

— Оставих го долу.

Сам се набута в задънена улица. Ами ако го накара да слезе и да го донесе? Какво ще прави тогава?

— Енстрьом не ти ли каза името ми?

— Да, но го забравих — смънка той.

Тя го изгледа леко намръщено.

— Енстрьом ме предупреди, че Алан е на шестнайсет. Ти едва ли имаш четиринайсет.

— Алан е брат ми — излъга Юел. — В момента е болен.

— А ти как се казваш?

— Юел.

— И си решил да го заместиш, но си объркал деня, така ли?

— Алан има треска и бълнуваше. Каза ми да дойда в сряда, а не в четвъртък.

— Много ли е зле?

— Навехнал си е коляното.

— От това вдига ли се температура?

— Да, ако живееш толкова на север.

— Ще се наложи утре да дойдеш пак — поклати глава тя. — Днес нямам време.

— Добре — веднага се съгласи Юел. — Утре ще дойда пак.

Тя затвори вратата. Юел се бе изпотил от напрежение. Завърза си ботуша. Тъкмо се канеше да тръгне по стълбите, но чу музика от апартамента. Ослуша се. Неподражаемият Елвис Пресли. „Хотел за разбити сърца“.

Юел заслиза по стълбите. Искаше му се да се върне, да позвъни на вратата и да я докосне още щом му отвори. Само при мисълта за

това по тялото му полазиха тръпки.

На улицата погледна към прозореца ѝ. Но нея я нямаше там. Тръгна право към къщи. Реши при Крингстрьом най-напред да научи песента „Хотел за разбити сърца“. Докато вървеше към къщи, душата му пееше. В такива щастливи мигове му се струваше, че се превръща в топка от радост. Представи си как продавачката се разхожда из жилището си в прозрачна туника и слуша Елвис.

Направо не беше за вярване колко добре мина всичко. А и Самюел отиде да спи при Сара. И това му се струваше чудесно. Така Юел щеше да се наслаждава на спокойствие вкъщи. Съблече си връхната дреха и яростно запрати ботушите в стената като наказание, задето му стискат. Отпусна се във фотьойла на баща си и пусна радиото. Лапна лулата на Самюел и я засмука. Тютюнът миришеше приятно, но веднъж, когато я запали и си дръпна от нея, му прилоша. Няколко пъти си купува по една цигара, за да опита, но вкусът го отвращаваше. Питаше се какво не му е наред. Защо не може да пуши като Ото? Следващата година ще си обещае да се научи.

Без да вади лулата от устата си, пусна радиото. Класическа музика от Ван Бетовен. В главата му обаче звучеше „Хотел за разбити сърца“ в изпълнение на Елвис ван Пресли.

„Хотелът на Херберт“ в изпълнение на Юел Гюстафсон.

Замисли се. Енстрьом явно се е разбрал с продавачката някой да ѝ занесе каталога с коледните списания. Момче. За жалост не Юел, а някой си Алан, когото си представи като по-големия си брат. Юел се питаше колко ли души продават списания в градчето. Сигурно поне двайсет. Повечето — негови връстници. По-рано Юел също работеше като продавач на коледни списания, но тази година забрави да се отбие в книжарницата и да заяви желание да помага. Трябва непременно да вземе списанията от този Алан, който и да е той.

За целта се налагаше на следващата вечер да дебне пред къщата ѝ и да измисли как да убеди момчето да му преотстъпи задълженията си. Вкъщи събираше монети в ламаринена кутийка. Ще я изпразни да провери какво е останало.

Юел остави лулата и отиде в стаята си. Самюел му подари ламаринената кутийка още когато беше съвсем малък. Някога вътре е имало пури. След всичките тези години Юел още усещаше уханието на тютюн. Държеше кутийката под леглото си. Там пускаше

спестените си пари. Рядко се случваше да му остават. В кутийката имаше и няколко хубави пощенски марки от далечни земи, които Самюел бе посещавал по време на пътешествията си.

Юел извади кутийката и я отвори. Както очакваше, вътре нямаше почти никакви монети. Само три крони. Не знаеше дали ще стигнат да си „откупи“ правото да предлага коледни списания на продавачката на Енстрьом. Разтревожи се, но после съобрази, че понеже на драго сърце би се отказал от печалбата, ако успее да продаде няколко списания, всъщност ще предложи на Алан да свърши работата му напълно безплатно. Прибра кутийката под леглото. Успокои се, защото намери изход от затруднението си. Приближи се до прозореца. В тъмното не се виждаше дали има облаци. Върна се в кухнята и погледна термометъра навън: един градус над нулата. Нито прекалено топло, нито прекалено студено.

Довечера започва да се закалява.

Момчето, което се кани да продава коледни списания на жена в прозрачна туника, не може да е какво да е.

Самюел няма да забележи нищо. Нали ще остане да спи у Сара. Ако будилникът звънне достатъчно рано, Юел ще успее да стане от импровизираното си легло на открито и да го прибере в бараката. Още се колебаеше дали да сподели със Самюел намерението си да заздравя организма си. Съществуваха сериозен риск баща му да не го разбере и да му забрани да спи на двора. От друга страна обаче, Самюел често се хвалеше колко издръжлив бил на младини. Възхищаваше се на физически силните хора. Значи има вероятност Юел да успее да го убеди в ползата да спи на открито? Това би подобрило изкривяването на гръбнака му.

Юел седна във фотьойла на Самюел. По радиото мъж със стържещ глас говореше по наболял въпрос. Помъчи се да разбере за какво става дума. За крави и доилки. Започна да върти копчето за честотата. Разнесе се пращане, прекъсвано от време на време от ясни гласове или чужда музика. Юел се опитваше да отгатне на какъв език пеят.

Обзе го чувството, че пътува, без да става от фотьойла. Просто въртеше копчето и се пренасяше в далечни земи.

След известно време му омръзна и се върна на станцията за кравите. Мъжът продължаваше да обяснява как се доят. Юел се

прозина. Клепачите му натежаха. Но още му се струваше рано да излезе навън и да си легне. До единайсет успя да остане буден. После се навлече с няколко ката дрехи и мушна будилника във вълнен чорап. Готово. Очакваше да заспи веднага щом изнесе леглото от бараката и легне.

Метна навития на руло дюшек и чаршафите на рамо и излезе навън. Посрещна го смразяващ студ. „Сигурно защото съм сънен“ — помисли си. Отвори вратата на бараката и извади леглото. Част от пружините бяха отпуснати. Юел се примири — така щеше да се закали още по-успешно.

Отначало възнамеряваше да постави леглото в тъмното зад бараката, за да не го види никой, но същевременно установи, че там уличната лампа разрежда мрака.

Пригответи си постелята, провери дали будилникът в чорапа е навит и се мушна под завивката. Нахлупи две шапки на главата си и покри лицето си с шал.

Студът го пронизваше. Усещането да зънеш и да се взираш в небето му се стори странно. Сънят го обори. Зави се презглава. Постопли се. После заспа. Заваля сняг.

Ето какво му се присъни: зъзне от студ. Застанал до печката, разбърква съдържанието на някаква тенджерка. От котлона лъха горещина. Юел си разкопчава ризата на корема, за да не се поти толкова. Същевременно трепери от студ. Бърка ли, бърка. Разкопчава още и още копчета, а потта тече по тялото му. Хем се поти, хем зъзне.

Изведнъж се събуди. Първо изобщо не успя да разбере къде се намира. Беше завит със завивката си, но тя не го топлеше. Сви се на кълбо. Усети тялото си вкочанено и мокро.

Изведнъж се сети и рязко се изправи. Сняг покриваше леглото му. Кафявата завивка се бе сдобила с бяла пелена. Снегът се бе разтопил и проникнал през плата. От студа му прилоша. Изпадна в паника. Ами ако вече е измръзнал? Скочи от леглото. Тялото му изпука. Започна да скача и да размахва енергично ръце. После грабна чаршафите и чорапа с будилника. Леглото остави навън. Втурна се към къщи, без изобщо да внимава на кои стъпала стъпва. Влезе в жилището, хвърли всичко на купчина върху пода и седна до радиатора.

Не си спомняше да е изпитвал такова блаженство. Топлината плъзна по тялото му. Ръцете му омекнаха.

Заспа до радиатора. Сам не знаеше колко време е спал. Събуди се изморен. Едва намери сили да отвори очи. Въпреки това стана, събу си ботушите и си облече пижамата. Прибра чаршафите и дюшека в стаята си. Още бяха мокри. Взе будилника и легна в леглото на баща си. Там миришеше на Самюел. Не на солена морска вода, а на смола и на гора.

Някой го събуди. Отвори очи. Над него се бе надвесил Самюел. И друг път се бе случвало Юел да спи в неговото легло, когато той ношува при Сара.

— Защо има легло на двора?

— На двора ли?

— Видях, че вратата на бараката е отворена, и отидох да я затворя. Намерих леглото зад нея. Явно някой е спал там.

— Сигурно скитник — отвърна Юел.

— Който ще спи под снега? — смръщи вежди Самюел. — Щеше поне да влезе в бараката. Защо му е да ляга навън и да се мокри, щом може да се подслони на сухо?

— Сигурно е искал да се закали.

Изричайки тези думи, Юел осъзна, че никога няма да сподели със Самюел намерението си. Пропусна единствената си възможност.

— И все пак ми се струва странно — промърмори Самюел. — Пригответи се бързо и тръгвай, за да не закъснееш за училище.

Юел стана. Усещаше тялото си като от желязо. Чувстваше се ужасно изморен и разбра колко наложително е съвсем скоро да възстанови нормалния си режим за сън.

Изми се и се облече. Наведе се да си обуе ботушите, но се ядоса, грабна единия и отиде в кухнята. Самюел си тананикаше на масата пред чаша кафе. Винаги тананикаше след нощ, прекарана при Сара. Самюел пееше фалшиво. Дори тананикаше фалшиво. Юел се притесни дали не се предава по наследство. Бащата на Елвис Пресли едва ли е бил отчайващ певец.

— Ботушите ми стягат — заяви Юел. — Излязоха ми пришки по краката.

— Защо? — вдигна очи от чашата с кафето Самюел.

— Защото раста. Краката ми растат. Не вземем ли мерки, скоро ще се наложи да взема брадвата ти и да отсека върховете на ботушите, за да не ми убиват.

Самюел кимна. Юел остана изненадан. Обикновено когато отвореше дума за нови покупки, баща му ставаше угрижен.

— Ще ти купим нови — отвърна татко Самюел. — В събота отиваме в магазина за обувки.

Юел направо не повярва на ушите си. Нима баща му наистина се съгласи? Ботушите струват цяло състояние. Самюел си облече връхната дреха и пак започна да си припява. Излезе.

Тази сутрин гърбът му не изглеждаше толкова превит. Юел разбра тайната на успеха: отсега нататък ще моли баща си за нови неща само след като се е прибрал от дома на Сара.

Тежестта В тялото му се изпари. Винаги усещаше невъобразим прилив на енергия, когато Самюел се съгласи да му купи каквото поиска. Изяде си бързо закуската, за да не закъснее за училище, и тръгна.

След края на часовете Юел установи не без задоволство, че не заспа нито веднъж на чина. „Започвам да ставам по-силен“ — зарадва се той. По време на часа по рисуване му се удаде и възможност да поразмисли над случилото се през нощта. Отчете като грешка опита да прекара цяла нощ на студа. Занапред реши да спи един час навън, а когато свикне, да ги увеличи на два, после и на три. И така, докато се почувства достатъчно силен да издържи цяла нощ.

След училище веднага тръгна към дома на Крингстрьом. Този път не се скри от Хрътката. Вече се увери, че музикантът ще му дава уроци по китара, и не би възразил хората да разберат за новото му занимание. Дори смяташе да се възползва от бърливостта на Хрътката: тя щеше да разнесе новината из градчето по-успешно от всеки друг. Настигна я по пътя.

— Накъде си тръгнал? — попита тя.

— Към вашата къща.

— Да бе!

— Ще попълня лексикона ти.

— Как ли пък не.

— Предлагам да си облечеш прозрачна туника.

— Ти да не си полудял? Държиш се като дете!

— Вярно е. Каж ми как да се държа като възрастен.

— Я се разкарай!

— Ще ходя на уроци по китара при Крингстрьом.

Хрътката спря. Юел остана доволен от реакцията ѝ.

— Наистина ли?

— Започваме днес.

— Ти не си хващал китара, нали?

— Нали ти казвам: ще се науча.

— С тези ръце?

— Какво им е?

— Трябват ти дълги пръсти. А ти нямаш.

Юел се разколеба. Врълхлетя го безпокойство. Ами ако Хрътката е права и действително му трябват дълги пръсти?

Нима неговите са по-къси от нормалното?

Хрътката се ухили.

— Будалкаш ме, Юел. Измисляш си. Изобщо нямаш намерение да ходиш на уроци по китара.

— Върви по дяволите.

— След теб!

Тя отново се ухили и хукна. Юел знаеше, че няма смисъл да я гони. Ева-Лиса бе получила прозвището си съвсем основателно. Госпожа Недерщрьом често я наричаше дете-чудо. Някой ден щяла да стане шампион на Швеция по бягане.

Но ако можеше да я настигне, Юел щеше да натъпче сняг под дрехите ѝ.

Пристигна пред къщата на Крингстрьом. Още се притесняваше за пръстите си. Как да ги удължи? Дали има начин да се изтеглят? Или да си пусне дълги нокти? За свое разочарование забеляза, че колата на Крингстрьом я няма. Явно бе заминал на участие с оркестъра си.

Тъкмо се канеше да си тръгне и над него се отвори прозорец. Оттам се подаде не кой да е, а Хрътката. Дори отдалеч Юел виждаше разтеглените ѝ в усмивка устни.

— Крингстрьом е на концерт — обясни тя. — Ще се наложи да си намериш друг учител по китара.

— Къде е концертът? — извика Юел.

— Не казвам — отвърна тя. — Но замина за Брюнфлу.

Юел беше чувал, че Брюнфлу се намира на север, но нямаше представа дали е голям, или малък град. Ядоса се. Прииска му се всички жители на Брюнфлу да се изселят оттам, градът да опустее и да се озове на последно място в „Кога? Къде? Как?“. Толкова се надяваше Крингстрьом да си е у дома и да му даде китара!

Китара! Юел изведнъж се сепна.

Та той още няма китара! А и не бе виждал такъв инструмент в апартамента на Крингстрьом. Той владееше какви ли не инструменти, но не свиреше на китара, защото всички останали го правели, а и не харесваше рокендрола. Юел тръгна надолу по баира с неохотни крачки. Как можа да забрави най-важното? Китарата. Вкъщи имаха само ръждясала хармоника. Навярно някой познат би му услужил с китара? Йертруд нямаше. По-близките му съученици — също. Сещаше се кои от тях имат акордеон, цигулка, хармоника, но нито един не си бе купувал китара.

Юел спря. Някъде е виждал китара... Точно така. Оставаше да се сети къде. У кого? Тръгна, но бавно, за да се съсредоточи. Прехвърли наум всички жилища, където е бил през последните години. Тюре

имаше китара, ала той вече не живееше тук и я отнесе със себе си. Но дори Тюре да не се бе преместил, Юел никога не би взел от него китара назаем, защото никак не го харесваше.

Сети се.

Симон Вихрушката имаше китара. Висеше окачена на стената в странната му къща в гората. Кой знае дали ставаше за свирене... Юел дори не помнеше има ли струни. Така или иначе беше китара. От червено-кафяво дърво. Почти черна. Точно като върху обложката на плочата на Елвис Пресли, сниман, докато пее или „That’s All Right Mama“, или „Хрътка“.

Спусна се по баира. От подножието му видя стрелките на часовника на камбанарията. Стана твърде късно да ходи у Симон Вихрушката.

Начинанието му щеше да почака до утре. Олекна му, задето се сети към кого да се обърне за китара. Утре Хрътката ще разнесе новината и всички ще го вземат на подбив, ако поне не си е намерил китара.

Застана в сянката на полуразрушена поставка за бидони с мляко. Изчака автобусът за Онге да мине и разкопча четирите копчета на панталона си. Всъщност трябваше да са пет, но едното бе паднало.

Докато пикаеше, нарисува жълта китара в снега. Почти успя да я довърши, но когато стигна до грифа, където се опъват струните, струята секна.

Юел изчака да се отцедят и последните капки и закопча панталона си. Замисли се за предстоящото приключение през нощта. Усети странен гъдел, сякаш почеса ухапване от комар.

Огледа се неспокойно. Дали някой го бе видял? Не си представяше нещо по-ужасно от това, Хрътката да го завари да „рисува“ китара в снега. Ако му се случеше нещо подобно, предпочиташе да потъне в земята до Ларш Улсон на гробището, но без надгробен камък.

В пет и половина, вече приготвил вечерята за баща си, му остави бележка върху кухненската маса:

Хапнах. Отивам в библиотеката.

Юел

Вече бе заел позиция, когато тя се появи. Поклащаше се и отмяташе коса, докато вървеше. Юел бръкна в джоба си и напипа парите. Пак се притесни. Дали ще стигнат? Още не знаеше кой е Алан — мнимият му шестнайсетгодишен брат.

Чакаше. Опита се да мисли какви ботуши ще купят с баща му. През цялото време обаче виждаше замъглено като през воал.

Мина шест. Мина и шест и половина. Започна да замръзва. Реши тази нощ да не се закалява дори час. Има цяла година на разположение. Ако спи навън всяка трета нощ, това прави сто пъти на година. Опита се да изчисли колко дни, седмици и месеци ще изминат до 2045-а, но непрекъснато объркваше сметките и започваше отначало.

Изведнъж срещу него се зададе момче. Носеше нещо под мишница. Алан, разбира се. Само дето още не виждаше лицето му. Момчето се приближи до уличната лампа.

Юел направо не повярва на очите си.

Ото!

Последният човек, когото искаше да вижда!

Вече нямаше как да избяга.

Ото го забеляза. Ето кой бил продавачът на коледни списания. От всички хора в градчето трябваше да е точно той.

На Юел му идеше да закрепци. Не го направи, разбира се. Излезе от скривалището си и застана пред Ото.

„Време е за дуел — помисли си Юел. — Нека влезем в битка за коледния каталог.“

10

Ото изгледа Юел изпод вежди. Юел се помъчи да не му остава дължен. Каталогът под мишницата на Ото наистина беше с коледни списания. Вече не съществуваше никакво съмнение.

Алан и Ото бяха един и същи човек.

Алан, балан, портокалан. Никакъв Алан, ами Ото. Той и никой друг.

— Какво правиш тук? — любопитства Ото.

Юел не понасяше пискливия му глас.

— Искам да си поговорим — процеди Юел.

— Ами говори де!

— Нали това правя.

Настъпи тишина. Ото продължи да го гледа в упор. Юел събра смелост:

— Искам да купя нещо от теб.

По лицето на Ото се изписа неподправено любопитство. Винаги беше готов да се спазари за пари. Приблужи се до Юел:

— Какво по-точно те интересува?

— Жената, на която ще предлагаш списания, е моя роднина. Искам да я изненадам.

Недоверието в погледа на Ото се завърна.

— Тя е от Стокхолм — възрази той. — Ти какви роднини имаш там?

Ала Юел си имаше подготвен отговор:

— Братовчедка е на бащиния ми полубрат.

Ото се поколеба. Обяснението на Юел дойде бързо и прозвуча категорично. Братовчедка на бащиния ми полубрат — роднинска връзка, твърде сложна, за да я разбере човек изведнъж. Ото не можа да опровергае думите му веднага, независимо колко се съмняваше.

— Предполагам, знаеш какво означава братовчедка на бащиния ми полубрат — не го остави да се замисля Юел.

— Знаем, естествено.

— Затова искам аз да ѝ предложа каталога. Ще ти дам цялата печалба от продажбата плюс три крони в брой.

— Дай ми пет и съм съгласен — веднага отвърна Ото.

На Юел му стана ясно, че е на път да успее. Държеше инициативата в свои ръце. Ото изобщо не го беше грижа за списанията и за жената. Интересуваше го само печалбата. Нищо друго.

— Пет крони са доста пари за такава услуга. Освен това знаеш, че ме бива с клиентите. Ще продам поне едно списание повече от теб.

Ото нямаше как да му възрази. Миналата година Юел наистина продаде най-много коледни списания в градчето.

— Искам пет крони — настоя обаче Ото.

— Ще получиш три. Още утре.

— Дай ми ги сега.

— Утре.

— Сега.

Юел се престори, че обмисля положението.

— Утре — заключи той.

— Сега.

Настъпи решаващият миг.

— Дай ми каталога и имаш трите крони.

— Сега.

— Да, сега.

Ото му подаде каталога. Юел протегна ръка с трите монети по една крона. Дуелът приключи. Юел победи противника си. Вече можеше спокойно да прибере пистолета във въображаемия си кобур.

— Ще ти върна каталога утре в училище.

— Но няма да продаваш на друг освен на тази жена, нали? — изгледа го изпод вежди Ото.

— Не, само на братовчедка ми.

— Нали каза, че била братовчедка на бащиния ти полубрат.

— Значи е и моя братовчедка. Не си ли наясно с роднинските връзки?

Ото замълча. „В това отношение си приличаме — помисли си Юел. — И двамата не обичаме да проявяваме невежество.“

И така, Юел прибра каталога, а Ото — парите.

— В тази работа има нещо гнило — промърмори Ото. — Защо ми даваш три крони, за да изненадаш братовчедка си?

— Татко ми ги даде — оправда се Юел. — Той ми поръча да я изненадам.

От опит Юел беше разбрал, че ако реши да лъже, в лъжата трябва да има поне малко истина. Иначе никой не би повярвал.

— Обаче утре сутринта си искам каталога — заяви Ото. — Ако не успееш да й продадеш списание, ми дължиш още три крони.

— Ще успея.

Ото си тръгна. Юел си отдъхна. Въпреки затрудненията бе постигнал целта си.

Влезе в сградата и се качи по стълбите. Пред вратата й разроши косата си и я вдигна нагоре. За беда по рождение на едно място над челото косата му стърчеше като ветрило. Не се бе метнал на Самюел. Неговата коса си стоеше гладко. Явно бе наследил „ветрилото“ от мама Йени.

Понякога Юел се радваше, задето майка му го е изоставила. Иначе щеше да й натяква за доста неща.

Чувстваше се доста притеснен. Питаше се дали тази госпожа Матсон може да чете мисли като Йертруд. Дали ще му отвори по прозрачна туника? Как да реагира той тогава? Да се престори, че нищо не е забелязал? Да влезе в жилището, да я накара да прелисти каталога и да направи поръчка? Или да направи онова, което често чуваше от устата на Самюел:

— След няколко години ще станеш достатъчно голям да държиш момичета в скута си.

Какво всъщност имаше предвид? Нима трябва да я вдигне на ръце? Самюел никога не обясняваше какъв точно смисъл влага в думите си. Още по-объркващ за Юел беше следният съвет, често повтарян от баща му:

— Само внимавай да не забременеят. Случи ли се, няма мърдане.

Понякога Юел имаше чувството, че знае как стават тези неща, но друг път го глождеше тревожно усещане за невежество. Опасяваше се да не би всички други, сред които и Ото, да са по-запознати с тези въпроси. И все пак нещо му подсказваше, че Ото също не е съвсем наясно. Той бърбеше много и още не беше разбрал защо на хората са дадени две уши и само един език: за да слушат повече и да говорят по-малко. Юел нагласи за последен път косата си. Не издържаше да чака

повече. Дойде време да пристъпи към непознатото. Само дето от притеснение му се допика.

Позвъни на вратата. Този път вътре не се чуваше музика. Вратата се отвори и пред него се появи тя.

Саломе Матсон.

Не беше загърната в прозрачна туника. Носеше дълги панталони и блуза на хоризонтални ивици.

— Идваш навреме — пусна го тя в антрето.

Юел се смути. Не му хрумваше какво да направи. Тук ли да я вдигне на ръце — в антрето? Или да я помоли да си облече туниката?

— Събуй си ботушите — подкани го тя. — Иначе ще изцапаш пода.

Юел седна на ниска табуретка и започна да развързва връзките. Събу си левия ботуш и забеляза огромна дупка на чорапа си. „Трябва незабавно да се махна оттук — паникьоса се той. — Не мога да се появя пред нея в такъв вид.“

— Идваш ли? — извика тя от стаята. — Докато се справиш, ще послушам радио.

Юел бързо събу и другия си ботуш и изхлузи дупката под петата си. Тръгна към стаята, накуцвайки в старанието си да прикрие скъсания чорап. Отново пооправи прическата си и влезе. Тя седеше във фотьойл със свити крака и пушеше. Юел усети полъх на парфюм, различен от парфюма на Йертруд. В жилището нямаше много мебели. Саломе му се усмихна. Нито приятелски, нито враждебно.

— Защо стърчиш така? Подай ми каталога, докато се чудиш къде да седнеш. Как ти беше името?

— Юел.

— Как е Алан?

— Температурата му още не е спаднала, но рамото вече не го боли толкова силно.

— Миналия път не каза ли, че си навехнал коляното? — учуди се тя.

— Коляното и рамото — побърза да уточни Юел.

Тя само поклати глава и взе да разглежда каталога. Юел седна на ръба на стола. Много му се ходеше до тоалетната.

Докато тя разлистваше, Юел не можеше да откъсне очи от нея. Беше голяма красавица. Още преди да стигне до средата на каталога,

той реши, че ще се ожени за нея.

— Какво ще ми препоръчаш? — попита тя.

Юел изобщо не бе намерил време да разгледа списанията. Помъчи се да си припомни съдържанието от миналата година.

— Например „Коледната книга на момичетата“ — отвърна предпазливо той.

— Тя е за малки деца — изсумтя недоволно жената.

Не му хрумнаха други предложения. Гледаше я с очакване. Толкова му се пикаеше, че се принуди да кръстоса крака и да се стегне.

— Единият ти чорап е скъсан — отбеляза неочаквано тя.

„По дяволите — притесни се Юел. — Не успях да го скрия.“

— Кажи на майката ти да го зашие.

— Добре.

Тя затвори каталога и се прозина.

— Ще купя „Семейния коледен вестник“. Подарък за Клара.

Юел се пресегна да вземе каталога и извади химикалка.

— Какво е името на получателя? — попита той.

— Клара Енстрьом.

Юел се стъписа.

— Трябва ми вашето име, защото вие правите поръчката.

— Соня Матсон. Улица „Свенсвалвеген“ 19. Достатъчно ли е?

— Да.

Не се казваше Саломе, но Соня беше почти същото. Пак започваше с буквата С.

Юел вече се поуспокои. Само да не му се ходеше толкова много до тоалетната!

— От Стокхолм ли сте? — поинтересува се той.

— Надявам се да си личи по говора ми.

— Тук ли ще живеете занапред?

— Имах нужда да се откъсна за малко от столицата. Със семейство Енстрьом сме роднини. Още не знам колко време ще остана тук. Зависи.

— От какво?

Тя си запали цигара.

— Божичко, колко си любопитен!

Юел се изчерви. Имаше чувството, че ще се изпусне в панталоните. Ако не си тръгнаше веднага, го очакваше пълен провал.

— Ще ви оставям — рече той и стана. — Харесвате ли Елвис?

— Че кой не го харесва?

— Искам да стана рок звезда — похвали се Юел. — Наскоро започнах да репетирам.

Тя се разсмя, но не му стана ясно дали му се подиграваше, или не.

— Ще трябва да ми изнесеш концерт.

— Разбира се — отвърна Юел. — Първо обаче ме чакат много репетиции.

Втурна се в антрето и си обу ботушите. Още малко и мехурът му щеше да се пръсне. Застанала до пердето към антрето, тя го наблюдаваше. Докато си обличаше якето, Юел забеляза, че едната му ръкавица се подава от джоба и всеки миг се кани да се озове върху пода. Веднага му хрумна как да се възползва от случая. Тя влезе за малко в стаята да си изгаси цигарата. Юел скри ръкавицата зад няколко шапки върху закачалката. Така ще има причина да се върне тук. И тогава ще се погрижи, като преди това посети тоалетната.

— Поздрави на Алан — рече тя. — Дано се оправи бързо.

— Ще се оправи, разбира се — отвърна Юел и отвори вратата. Обърна се: — Искам да се науча да говоря като вас, на стокхолмски.

— Няма да се справиш.

— Напротив. Винаги успявам — възрази той.

Затвори вратата и се спусна по стълбите с каталога в ръка. Още щом излезе през портата, се долепи до стената.

Понякога няма нищо по-хубаво от това, да се облекчиш.

Тръгна към къщи. Вече очакваше с нетърпение следващия ден. Започна да подскача като топка по улицата. Какво като ботушите му стягат? Ще си купи нови. А Соня Матсон ще пуши във фотьойла си, когато я навести за втори път. А дойде ли денят на първото му музикално изпълнение пред нея, тя ще избухне във възторжени възгласи и ще се втурне да му разкъса дрехите. Юел не си спомняше откога не е бил в такова приповдигнато настроение.

Взе стълбите на три големи скока и влетя през вратата. Очакваше да завари баща си, седнал до радиото, и се канеше да се настани до него. Реши да запази в тайна запознанството си със Соня Матсон, тренировките за закаляване на организма и твърдото си намерение да стане рок звезда.

Искаше само Самюел да го види щастлив. Баща му сигурно се нуждае от малко настроение след дългия и изтощителен работен ден в гората. Когато обаче прекрачи прага на кухнята, Юел се стъписа. Нито следа от Самюел. Стомахът му се сви болезнено. Баща му отсъстваше само в сряда, когато ходеше да спи у Сара. Иначе прекарваше вечерите винаги вкъщи. Освен ако...

Юел дори не посмя да довърши мисълта си.

Самюел не се прибираше единствено когато ходеше да пие. В такива вечери се появяваше у дома в малките часове на нощта. Юел буквално изстина от ужас. Нима баща му е подновил стария си навик? Откакто се запозна със Сара, Самюел престана да пие. Страхът премина в гняв. Не може да бъде! Надникна в спалнята. Нито следа от Самюел.

Идеше му да заплаче. Проклетият Самюел! Пак опропасти всичко!

Сложи си шапката и тръгна по стълбите. Изобщо не се стараеше да избягва скърцащите стъпала. Пое по пустите улици, за да търси баща си. Все едно издирваше лодка, претърпяла злополука и озовала се на непознат бряг. Пиян, Самюел приличаше на корабкрушенец. На Юел не му се наложи да скита дълго. По баира към гарата мярна олюляващата се сянка: Самюел едва се държеше на краката си.

Юел изтича до него. Сремнаха се точно под улична лампа. Кървясалите очи на Самюел показваха недвусмислено, че е пиян, но Юел забеляза и друго: баща му изглеждаше тъжен. Сигурно се е случило нещо.

— Дошъл си да ме посрещнеш, а? — изломоти Самюел.

— Да. Хайде, да се прибираме.

Хвана Самюел и двамата тръгнаха. Юел го придържаше да не падне. Беше намерил корабкруширания си баща.

11

Юел свари кафе. Ненавиждаше всичко, свързано с ракия. Дори не беше нужно да си обещава тържествено, че няма да близне такъв алкохол. Достатъчна гаранция за това беше ужасът, с който посрещаше случващото се с баща му.

„Сто процента чиста ракия“. Така пишеше на бутилките, скрити из къщата. Юел се натъкваше на тях къде ли не — в сандъка за дърва, между зимните ябълки в килера. Веднъж намери бутилка с ракия в скрина, където държаха чаршафи и калъфки за възглавници.

Някъде прочете, че великият индиански вожд Джеронимо наричал ракията „огнена вода“. Ала Юел отлично знаеше какво представлява тя.

Алкохолът разбиваше организма на баща му, както бурята разбива кораб.

Ракията му отнемаше моряшката смелост. Самюел си беше и си оставаше моряк, независимо от ежедневната си работа в гората.

Юел направи кафето силно, та Самюел да изтрезнее. През това време баща му, седнал до кухненската маса, едва крепеше главата си права. Явно бе паднал по пътя, преди да срещне Юел, защото единият крачол на панталона му беше мокър и кален. Юел нямаше желание да го разпитва къде е ходил. Обикновено Самюел пиеше у свои познати и те също като него приличаха на корабокрушенци.

Стомахът още присвиваше Юел, но го поотпусна, щом намери Самюел. Най-много се страхуваше да не би баща му да падне в някоя пряспа и да заспи там. Самюел бе погълнал толкова много алкохол през годините, а така и не си бе изградил защита срещу него.

Юел се питаше кое е накарало баща му отново да посегне към алкохола. Нали напоследък нещата вървяха добре?

Преди да го попита, му поднесе кафето с три бучки захар.

Очите на баща му изглеждаха силно зачервени. Юел седна срещу него. Блясъкът в погледа му идваше от алкохола. Огнената вода бе лумнала, а после оставяше само тлеещи въглени в очите на Самюел.

— Ужасно съжалявам — отрони той.

— И аз — ядосано отвърна Юел.

Самюел отпи от горещото кафе. Държеше чашата с две ръце. Юел изчака да я сложи отново върху масата.

— Какво има? — попита момчето.

— Нищо.

Юел се отказа да го разпитва повече. Рано или късно баща му щеше да сподели какво се е случило. Вероятно след няколко минути, а може би след няколко дни. Когато организъмът му се попрочисти от алкохола, Самюел ще изплюе камъчето.

Докато чакаше, Юел се размечта. Мислеше за Соня Матсон и свитите ѝ върху дивана крака. Ако Самюел не му създаваше такива грижи, Юел веднага би се преместил при нея. Там ще се упражнява да свири на китарата, която се надяваше да получи от Симон Вихрушката. В дома на Соня Матсон миришеше на парфюм, а не на мокра вълна и пот.

— Сара — отрони най-сетне Самюел.

— Какво за нея?

— Не ме иска.

Юел продължаваше да недоумява какво точно е станало. Самюел повдигна глава — клюмаше на врата му като листо на дърво, което всеки миг ще се откъсне.

— На връщане от гората ме посрещна — продължи Самюел. — Дълго мислила и решила, че е по-добре да не се виждаме повече.

„Скъсала е с него“ — сети се Юел. Това май обясняваше всичко. И все пак не му стана съвсем ясно. Нали довчера Самюел се хвалеше колко добре се разбирали. Непрекъснато се смеели. А и той оставаше у тях всяка сряда.

— Каза ли ти защо те напуска? — попита Юел.

Самюел поклати глава. Сякаш всеки миг щеше да избухне в плач.

И Самюел наистина се разплака. Риданията му пронизаха Юел като с нож. Това бяха най-тежките моменти. Да гледа как баща му скита подобно на корабокрушенец беше едно, а съвсем друго — да го слуша как плаче. Приличаше на удавник.

На Юел също му идеше да заплаче. Но се въздържа. Стана и се приближи до Самюел. Потупа го по главата. Баща му плачеше с тънък глас. Мъчеше се да каже нещо, но думите излизаха несвързано от

устата му. Доколкото успя да разбере Юел, Самюел се опитваше да му обясни защо Сара иска да се разделят. Не схвана обаче безразборния словесен поток.

Настъпи тишина. Самюел се взираше втренчено в чашата. „Сара постъпи точно като мама Йени — мислеше си Юел. — Изостави Самюел.“

— Сара замина ли си? И тя ли си събра багажа и се омете?

— Не, никъде не е тръгвала. Защо ѝ е да се маха отгук? Градът ѝ харесва. Просто не иска да се вижда с мен.

Помогна на баща си да си легне. Събу му обувките и го зави с одеяло. После седна в кухнята и зачака да се увери, че Самюел е заспал. Юел се чувстваше капнал от умора. Легна направо с дрехите и се зави презглава. От другата стая долиташе отмереното хъркане на Самюел.

Още с отварянето на очите си сутринта Юел скочи от леглото, за да провери дали Самюел си е вкъщи. Боеше се да не би да се е измъкнал посред нощ, за да си купи още алкохол. Остана изненадан, когато го завари в кухнята. Самюел закусваше. Беше си приготвил и кутия с храна за работа.

Погледна гузно Юел.

— Случилото се снощи не бива да се повтаря.

Юел знаеше, че не може да му вярва докрай. Самюел бе казвал тези думи безчет пъти.

— Защо всъщност стана всичко това? — попита Юел.

— Със Сара се разделихме. Дойде ми като гръм от ясно небе.

Юел се отказа да го разпитва за подробности, защото очите на Самюел отново се насълзиха.

— Ако не искаш да закъснееш за училище, побързай — подкани го Самюел и стана.

Юел го гледаше как поема към гората с тежки стъпки и превит гръб. Нямаше никакво намерение да ходи на училище. Не му бяха останали сили за това.

Занимаваше го единствено случилото се със Сара. Защо бе решила да изостави баща му? Довчера всичко вървеше по вода, а

снощи намери Самюел, залитащ по улицата, с очи, зачервени от огнената вода.

Юел веднага взе решение да разбере истината. Облече се и излезе. Съществуваеше, разбира се, сериозен риск някой от училище да го види по улиците и да разбере, че бяга от часовете, но той просто трябваше да направи каквото си е наумил. Беше рано и Сара не бе тръгнала за бирарията. Надяваше се да я завари вкъщи. Почука на вратата на жилището ѝ и тя отвори веднага. Носеше халат, а косата ѝ бе навита на ролки. Засмя се изненадано. Юел се ядоса. Снощи Самюел плака, а сега Сара се смее. Не е честно.

— Юел! — възкликна тя. — Не си ли на училище по това време?

Пусна го да влезе. Юел нарочно не си избърса ботушите. Ще внесе в дома ѝ възможно повече кал.

У него се завърна някогашната ненавист към Сара. Не я харесваше, когато тя започна да излиза с баща му. Чувството отново го връхлетя. Идеше му да я удари.

Двамата влязоха в кухнята.

— Сигурно си дошъл да разбереш какво точно е станало — предположи тя. Лицето ѝ придоби сериозно изражение.

Юел кимна мълчаливо.

— Баща ти ми е много скъп — продължи Сара. — Но не сме един за друг.

— Ти не си подходяща за него — сопна се Юел. — На Самюел всичко му е наред.

— Не съм казала друго.

— И защо не сте един за друг?

— Искаме различни неща от живота.

„Едно качество харесвам у Сара — помисли си Юел. — Говори с мен като с възрастен.“ Затова реши и той да бъде откровен с нея:

— Не си даваш сметка кое е най-доброто за теб. Никога няма да намериш по-подходящ мъж от Самюел.

Тя не се ядоса. Седеше спокойно и го гледаше.

— Знаеше ли, че баща ти ми предложи да се оженим? — попита.

Сърцето му спря да бие. Не може да е истина! Сара обаче никога не лъжеше.

— Виждам, че това е ново за теб — продължи след малко тя. — Самюел ме попита дали ще се омъжа за него и трябваше да му

отговоря. Не искам да се обвързвам в брак. Двамата сме с различни разбирания за бъдещето на връзката ни и не можем да продължаваме да бъдем заедно.

Юел не разбираше нищо. Нима Самюел наистина е възнамерявал да се ожени за Сара, без изобщо да се посъветва с него? Цялото му съчувствие към баща му се испари. Обзе го гняв и разочарование. Самюел е действал зад гърба му. Вероятно дори е обмислял да избяга със Сара и да го изостави в градчето.

— За какво мислиш? — попита Сара.

— За нищо. Ще си тръгвам.

Тя го потупа по бузата. Юел посрещна жеста ѝ със смесени чувства: хем му стана приятно, хем му идеше да я удари.

На улицата се огледа. Не се виждаха учители, които евентуално да го засекат, че е избягал от часовете.

Стана му студено. Ръката му без ръкавица замръзваше. Часовникът на църквата показваше, че е още рано. Осем и петнайсет. Чудеше се дали да не отиде у Йертрюд. Нямаше желание да се вижда с нея. Оставаше само един човек. Юел тръгна по баира към болницата. Там, в края на града, се намираще къщата на Симон Вихрушката. Юел така и така бе решил да пропусне учебните часове. Поне ще помоли Стария зидар за китарата. Някога, докато търсеше мистериозното куче, запътило се към далечна звезда, Юел се запозна със Симон Вихрушката. Когато не можеше да спи, той обикаляше като неспокоен дух из градчето със стария си камион.

Симон Вихрушката беше малко откачен. Всички го знаеха. Заради лудостта му дълго време го държали затворен в клиника. Но Юел познаваше и друга негова страна. Понякога се смяташе за единствения, открил колко интелигентен е Симон. Именно той го заведе до Езерото на четирите вятъра. Там Юел се научи да слуша по съвсем нов начин. Ветровете имат гласове. Повеят умее да говори. Докато подминаваше болницата, си припомни всичко това. Остави зад гърба си и последната къща в градчето. Вървеше бързо, защото замръзваше. Сви встрани и след малко пристигна пред дома на Симон Вихрушката. Камионът стоеше в двора, заобиколен от покрити със сняг, бракувани метални предмети. Кокоршка пристъпваше и кълвеше земята. Юел спря и се ослуша. Гората шумеше. От комина се виеше дим. Симон си беше у дома. Сигурно четеше книга. Нали имаше

навика да пренаписва последните страници, та романът да приключи по негов вкус. Почука на вратата. Симон рядко викаше „влизай“. Затова Юел направо отвори и влезе. Намери Симон, седнал до камината, завит в стара меча кожа. До краката му лежаха две кучета. Размахаха опашки да поздравят Юел. Симон присви старческите си очи.

— Юел Гюстафсон! Снощи те сънувах. Великият завоевател. А ето че дойде.

Юел веднага видя къде е окачена китарата. Приблужи се да я огледа. Имаше четири струни. Значи липсваха две. Сигурно ставаше за свирене.

— Дойдох да те помоля да ми дадеш назаем китарата си — рече Юел. — Обещавам да я пазя.

Симон остави книгата върху коленете си.

— Ще ти я дам, разбира се — отвърна той. — Да не си решил да ставаш войник от Армията на спасението?

— Не, искам да стана рок звезда.

— Не знам какво означава.

— Как така не знаеш? Рок звезда — като Елвис.

— Аз пък съм Звезда в стара меча кожа.

Юел разбра, че Симон няма представа с какво се занимава една рок звезда. Сигурно не бе чувал и за Елвис. Симон беше възрастен, а и голям чешит. Юел не можеше да му се сърди, защото не се интересува какво се случва по света.

Момчето откачи внимателно китарата.

— Някъде имах и калъф за нея — замислено рече Симон. — Но вече нямам представа къде е.

— Ще го потърся — откликна Юел. — Имам цял ден на разположение.

Какъв късмет наистина, че беше свободен! След няколкочасово търсене най-сетне откри стария, прояден от молци калъф в една от бараките в двора на Симон. Юел се върна в къщата, но Стария зидар спеше на стола. Не искаше да го буди, защото знаеше, че човекът цял живот страда от безсъние. Кучетата продължаваха да размахват опашки. Юел излезе внимателно през вратата. Животните щяха да бдят над спокойния сън на стопанина си.

Останалата част от деня Юел прекара в опити да проумее как функционира китарата. Дърпаше струните и се преструваше, че свири. Ала през цялото време Самюел не му излизаше от ума. Мислеше и за думите на Сара.

Пригответи вечерята по-отрано. Постла нова покривка върху масата, та Самюел да не се натъжи, задето вкъщи не се храни в уютна обстановка като у Сара. Щеше да съжалява, задето изобщо я е питал ще се омъжи ли за него. Юел намираше и нещо положително в случилото се. Надяваше се то да подтикне Самюел да се замисли кое е най-доброто за него.

Защо не се махнат оттук? Морето ги очаква.

Застанал до прозореца, Юел се надяваше всеки момент да зърне Самюел. Навън се стъмни. Стана време баща му да се прибира. Глождеше го безпокойство. Дано само Самюел не е отишъл да пие. В момента му нямаше доверие.

Толкова му се искаше да посети Соня Матсон и да си вземе ръкавицата. Дали пък днес няма да му отвори в прозрачна туника?

Юел въздъхна. Беше невъзможно да отиде при нея.

Цял живот се бе грижил за себе си като майка. Сега се налагаше да поеме задълженията и на свой баща.

Вторачен през прозореца, Юел чакаше ли, чакаше...

Вечерята изстина.

12

Юел се сепна. Докато чакаше Самюел, бе заспал до масата. Не знаеше колко е часът. Чу стъпки по стълбите. Нямаше кой друг да е освен Самюел. Стана от стола. Дали Самюел се прибира трезвен? Вратата се отвори. Юел сякаш се отпусна в топла вана — такова неизразимо облекчение изпита. Очите на баща му не бяха зачервени. Влезе със стабилна походка. Да, прибираще се късно, но не беше пил.

— Още ли не спиш? — изненада се Самюел.

Юел направо не повярва на ушите си. Що за въпрос? Как да си легне и да заспи спокойно, щом баща му още не се е прибрал? Идеше му да се развика.

— Как да заспя, докато ти скиташ по улиците?

— Не скитам — възрази Самюел. — Бях при Сара. Опитах се да я вразумя.

Юел чакаше с нетърпение продължението. Ала Самюел спря дотук. Юел се притесни да не би Сара да го е издала, че е ходил при нея. Кой знае как ще реагира Самюел. Обикновено се дразнеше, когато някой се намесва в личните му работи. По това баща и син си приличаха.

Самюел си съблече якето и си събу ботушите.

— Колко е часът? — попита Юел.

— Минава полунощ — отвърна Самюел. — Двамата с теб трябва да си лягаме, за да си починем.

Самюел не изглеждаше толкова покрусен като вчера.

— Как мина? — предпазливо се поинтересува Юел.

— Ами как... — сви рамене баща му. — Според нея не сме един за друг. Навярно е права, но не разбирам защо.

Сара явно бе премълчала пред Самюел за посещенията на Юел.

— Не сме се карали — продължи Самюел. — Вечеряхме заедно и разговаряхме съвсем спокойно. Но положението е такова, каквото е. Двамата с теб пак сме сами.

„Винаги сме били сами — помисли си Юел. — За известно време ти ходеше при Сара, но за мен нещата никога не са се променяли.“

Самюел се прозина.

— Ще го обсъдим утре. Сега е време за сън. Утре ще изядем яденето, което си приготвил.

Двамата прибраха тенджерите в килера. После Юел се изми и си легна. Поуспокои се, защото Самюел не се беше напил. За Юел нямаше нищо по-лошо от алкохола. Нищо.

На следващия ден в училище го очакваше неприятна изненада. Някой все пак го бе видял по улицата. След сутрешния псалм госпожа Недерщърбом го привика до катедрата.

— Защо отсъства вчера? — попита строго тя.

— Бях болен — отвърна Юел.

Лицето ѝ побеля като сняг.

— Как смееш да ме лъжеш в очите! — избухна тя. — Директорът те е видял сутринта пред лавката.

Юел се чудеше дали да не се оправдае, че е ходил на лекар. Това обаче лесно можеше да се провери. Отказа се. Заби поглед в пода. Зад него класът притихна в напрегнато мълчание. Стоеше с гръб към съучениците си, но беше сигурен, че Ото се е ухилил.

— Бягаш от учебните часове. И то не за първи път.

Юел продължи да се взира в пода.

— Нищо ли няма да кажеш?

Какво да каже? Никой не би го разбрал. Най-малко от всички госпожа Недерщърбом. Затова продължи да мълчи.

— Ще останеш след часовете — отсече учителката. — А сега си седни.

Юел тръгна към чина си, като се насили да не поглежда към Ото. Не би понесъл подигравателната му усмивка. Все пак се радваше, задето не бе забравил да му донесе каталога с коледните списания, но се опасяваше, че Ото ще поиска още пари, защото му го връща с един ден закъснение. Още през първото междучасие получи яснота по въпроса. Ото се спусна към него като хала:

— Дължиш ми още три крони. Уговорихме се да ми донесеш каталога вчера, не днес.

Юел му го подаде.

— Продадох едно списание на братовчедката на баща ми. А вчера бях болен.

Ото озверя; всеки миг щеше да се нахвърли върху Юел:

— Не е вярно! Избягал си от училище, не си бил болен. Дай ми трите крони.

Чашата преля. На Юел му се струпаха прекалено много неприятности: цялата история със Самюел, непрекъснатите размисли... Блъсна се в Ото, все едно в здраво залостена врата. Двамата се сборичкаха и паднаха на земята. Около тях се оформи кръг от зяпачи. Ото беше по-як, но гневът даваше на Юел неподозирана сила. Бързо-бързо дотичаха директорът и госпожа Недерщрьом и ги разтърваха. Директорът зашлеви на момчетата по една звучна плесница. Дланта му дълго горя по бузите им. Впи поглед в Юел:

— Не стига че бягаш от училище, ами започна и да се биеш.

— Той започна пръв — обади се Ото.

Юел мълчеше. Гневът му се изпари. Усещаше само умора. Прииска му се да се махне отгук, да остави училището зад гърба си и никога повече да не се върне.

В крайна сметка накараха двамата побойници да останат след часовете за наказание. Ото един час, Юел два. Заради нечетливия им почерк госпожа Недерщрьом им възложи упражнение по краснопис. Седнала зад катедрата, учителката четеше списание, докато момчетата пишеха. Колкото и да се стараяше Юел, буквите не искаха да станат равни. По едно време госпожа Недерщрьом погледна часовника и остави списанието.

— Достатъчно, Юел. Можеш да си вървиш, но първо ела за малко до катедрата.

Юел се подчини.

— Не ми се вярва да отсъстваш от училище заради каприз. Ще ми споделиш ли истинската причина?

Юел искаше да ѝ се довери, и то много. Да ѝ обясни как се чувства, когато Самюел се прибере пьян, но не каза нищо.

Госпожа Недерщрьом въздъхна и поклати глава.

— Не те разбирам, Юел. Сега може да си вървиш.

Юел си тръгна. По програма трябваше да вземе китарата от къщи и да отиде на урок при Крингстъром, но се отказа, защото не му бяха останали сили. Чувстваше се изморен, тъжен, самотен, изчерпан. Животът му се струваше непоносим, а ботушите стягаха краката му. Слезе към реката по пътеката, криволичеща покрай брега. Спря до скалите, където допреди няколко години редовно ходеше да си играе. От доста време не беше стъпвал там и изведнъж нещо започна да го тегли неудържимо към някогашното му детско убежище. На единайсет години животът също му се виждаше труден, но по друг начин. Вече не можеше да се потопи в измислени светове с предишната лекота. Погледнеше ли в реката, колкото и да се взираше, не съзираше крокодили, а само клони на дървета.

Най-много му тежеше, че бе изгубил способността да вижда клоните като крокодили.

Вкъщи сложи тенджерата със снощното ядене да се стопли на печката. Реши още същата вечер да се отбие у Соня Матсон и да си вземе „забравената“ ръкавица.

Тревожеше го още нещо. Как ще закалява организма си, щом Самюел вече няма да ноцува у Сара всяка сряда? Ама че работа. Надяваше се баща му да си намери друга приятелка. В бирарията имаше поне още три сервитьорки.

Самюел се прибра трезвен. Седнаха да вечерят.

— Как мина днес в училище? — поинтересува се той.

— Упражнявахме се да пишем красиво — отвърна Юел.

Самюел никога не задаваше повече от един въпрос за училище. Този път също не започна да разпитва Юел. За което момчето му беше много благодарно.

След вечерята Юел се приготви да излезе. Баща му вдигна очи от вестника:

— Снощи спа малко. Тази вечер е добре да си легнеш навреме.

— Само ще се отбия да си взема ръкавицата. Забравих я.

— Къде?

— При един човек.

— Какъв човек?

— Мой приятел.

Самюел кимна.

— Като се прибереш, сигурно вече ще съм заспал. Затова отсега ще ти пожелаая „лека нощ“.

— Няма да се бавя — увери го Юел.

Излезе на улицата и тръгна. Ботушите жулеха безпощадно глезените му. Опита се да си представи, че се намира на плаж с палми под палещите слънчеви лъчи. Надяваше се да се превъплъти веднага в образа на капитан Юел Гюстафсон, оцелял след тежко корабокрушение, но за жалост не успя.

Пред къщата на Соня Матсон се спря, за да се увери, че този път няма да се стиска. Това беше най-важното. После си свали шапката и си оправи косата. Чувстваше се притеснен. Очакваше с трепет да се случи нещо. Какво — сам не знаеше. Изкачи стълбите и позвъни на вратата. Тя отвори в същите дрехи като миналия път. Ни следа от прозрачна туника.

— Защо си дошъл? — попита. — Не си мисли, че имам намерение да купувам още коледни списания.

— Май съм си забравил ръкавицата у вас — отвърна Юел.

Настъпи моментът на най-трудната част от плана. Съществуваха сериозен риск Соня Матсон да го остави да чака навън, докато тя търси в антрето.

— Влез — покани го тя. — На стълбището ще измръзнеш.

Затвори вратата зад него. Юел вдиша жадно уханието на парфюма ѝ. Ако имаше достатъчно смелост, би я вдигнал на ръце.

— Потърси си ръкавицата — рече тя и го остави сам в антрето.

Юел, разбира се, я намери веднага и я скри още по-усърдно. Домакинята се върна.

— Е? Намери ли я?

— Още не. Тук някъде трябва да е...

— Обади се, когато я откриеш.

Пак го остави сам. От стаята се чуваше радио. Докато се преструваше, че търси, Юел надникна предпазливо. Седнала на дивана, тя си лакираше ноктите. Юел остана омагьосан от гледката. Присви очи и образът ѝ се разми. Така много лесно си я представи в прозрачна туника. А под нея беше гола. Изпаднал в захлас, съвсем се забрави. Неочаквано забеляза, че тя също го гледа. Соня Матсон стана рязко от дивана. Юел бързо измъкна ръкавицата си изпод шапките на закачалката.

— Какво гледаш? — попита тя. В гласа ѝ не се долавяше раздразнение.

— Ами... — смънка Юел. — Намерих си ръкавицата. Беше под някакъв шал.

По лицето ѝ се изписа удивление. После устните ѝ се разтеглиха в усмивка.

— Ясно — кимна тя.

— Ще си вървя — рече Юел.

Никак не му се искаше да си тръгва. Ала за жалост нямаше какво повече да измисли, за да остане.

— Как е Алан? — попита тя.

— Добре. Температурата му спадна.

Соня Матсон отвори вратата. Юел пристъпваше нерешително от крак на крак.

— Има ли нещо друго?

— Не — отвърна Юел. — Не, няма.

И излезе. Крачеше към къщи, доволен от постигнатото. Вече можеше да се отбие в магазина и да покаже на дебелите лелки, че познава продавачката. А сигурно щеше да намери и повод отново да я посети.

„Китарата — сети се изведнъж. — От утре трябва да започна да репетирам.“ Разбърза се. Спря пред магазина за обувки само за няколко секунди — да огледа бъдещите си нови ботуши. Бяха скъпи. Когато със Самюел влязат в магазина, Юел ще пробва първо още по-скъп модел, който уж много му харесва. Самюел ще му каже, че няма толкова пари. Тогава Юел ще изпробва ботушите, които иска. Така Самюел ще му ги купи, защото ще му се сторят направо евтини в сравнение с другите.

Вкъщи Юел завари баща си заспал. Докато се качваше по стълбите, го бе обзело мрачно предчувствие, че Самюел пак е отишъл да пие. Затова хъркането от стаята зазвуча като музика в ушите на момчето.

Юел седна на леглото с китарата на Симон в ръка. Чак сега забеляза колко е мръсна. Всъщност всичко в дома на Стария зидар беше прашно и занемарено. Юел взе парцал от кухнята и излъска китарата до блясък. Опря я о стената, за да я вижда от леглото, и се мушна под завивката.

Денят започна зле, но накрая приключи благополучно. На следващата сутрин Юел щеше да отиде на училище навреме, а следобед го очакваше урок при Крингстрьом.

Затвори очи. Чувстваше се капнал от умора. Под клепачите му изплува капитан Юел Гюстафсон. Стана съвсем лесно.

Бурята отмина. Метежниците претърпяха поражение. Наблюдател на мачтата извика, че върху носовата фигура на кораба е кацнала странна птица. Това предвещавало скорошно приближаване до суша. Въпреки силните си болки капитан Юел Гюстафсон излезе на палубата. В битката срещу метежниците пострада единият му глезен. Топлият вятър забрули лицето му. В далечината се задаваше остров...

Юел заспа и се понесе върху полюшващите се вълни на сънищата. Напред-назад. Напред-назад...

13

На следващия ден — за пръв път от доста време — Юел пристигна на училище преди началото на часовете. Портиерът правеше пързалка за идващите с кънки ученици. Зимата бе пристигнала. Ото и Юел се гледаха на кръв през междучасията, но директорът и госпожа Недерщрьом не ги изпускаха от очи. Неочаквано Хрътката се приближи до Юел. Нещо му подсказа, че това предвещава неприятности. Досега тя не бе показвала желание да разговарят.

— Не се съмнявам, че си се раздрънкала за уроците ми по китара — отбеляза враждебно той.

— Нищо не съм казала — защити се тя. — Не съм клюкарка.

Това, разбира се, беше пълна лъжа. Хрътката разпространяваше клюки със светкавична скорост. Понякога Юел си мислеше, че е получила дарбата да бяга бързо, за да разнася с още по-голяма скорост слуховете. И все пак се чудеше дали пък Хрътката не казва истината. Така и не разбра с каква цел го заговори.

След края на учебния ден Юел веднага пое към къщи, за да вземе китарата. Отби се само в бакалницата на Енстрьом, за да купи картофи и масло. Пооправи си косата, преди да влезе. Но този път щастието не му се усмихна. Зад тезгяха стоеше Енстрьом. Юел само мерна Соня в склада. Затова направи всичко възможно да се позабави, но лелките го бутаха припряно — наложи се да плати и да си тръгне. Дано следващия път да извади повече късмет.

Тичешком стигна до къщата, където живееше Крингстрьом. Изпоти се. Спря пред стълбите да си поеме дъх. Черната кола, с която музикантът взеше оркестъра, стоеше паркирана пред къщата. Крингстрьом със сигурност си беше у дома. Отвори на Юел с кларинет в ръка. Зад него се чуваше музика.

— „Сиам Блус“ — поясни Крингстрьом. — Влизай.

После засвири мелодията, която се носеше от грамофонна плоча, докато Юел си събличаше връхната дреха. Изведнъж Крингстрьом остави кларинета и засвири на бас саксофон. Юел слушаше

прехласнат. Крингстрьом свиреше феноменално. Юел огледа ръцете му: къси, топчести пръсти. И въпреки това стигаха до всички клапи.

Музиката спря. Крингстрьом остави саксофона. С Юел влязоха в голямата стая с пултове за ноти. Юел седна върху пода и извади китарата от калъфа. Крингстрьом я взе и започна да я оглежда внимателно от всички страни. Юел се разтревожи. Ами ако китарата не става за свирене?

— Откъде я имаш? — попита Крингстрьом.

— От един приятел — отвърна Юел.

— Тази китара е стара и хубава — продължи музикантът. — Вече не произвеждат такива. Ако изобщо правят подобни, струват цяло състояние.

На Юел му се зави свят от възторг. Симон не бе свалял китарата от години. Едва ли предполагаше колко е скъпа.

— Но струните ѝ не стават за нищо. Ще трябва да ги сменим.

— Нямам други — притесни се Юел.

— Аз имам — успокои го Крингстрьом. — Всеки ръководител на оркестър е длъжен да има жилище, оборудвано като автосервиз. Погрижил съм се вкъщи да разполагам с резервни части за всякакви инструменти.

Донесе нов комплект струни и свали старите. После кимна към пианото:

— Изсвири ми „до“.

Юел нямаше представа къде се намира този тон на пианото. Попита.

— Белият клавиш отляво на двойката черни клавиши — обясни Крингстрьом с лека досада.

Момчето удари с пръст по клавиша.

— Няма нужда да блъскаш — отбеляза Крингстрьом.

Юел отново натисна клавиша — този път по-леко. Крингстрьом настрои китарата и му я подаде. Започнаха урока. След час го заболяха пръстите, гърбът и китките. Изглежда никога нямаше да успее да засвири на китара. Или ще му отнеме толкова време, че ще се озове в гробището, преди да е научил дори едно-единствено парче на Елвис. Крингстрьом непрекъснато дърпаше пръстите му, караше го да си извива повече китката и да натиска по-силно прагчетата. Струните се впиваха до болка във върховете на пръстите му.

— Ще се научиш — успокои го Крингстрьом след края на урока.
— Но няма да стане бързо.

Заръча му върху какво да се упражнява вкъщи.

— Мога да ти преподавам най-много два пъти седмично. Сега да решим как ще ми плащаш.

Юел направо изстина. Нима Крингстрьом иска заплащане? Юел си мислеше, че уроците просто доставят удоволствие на музиканта и той не го прави за пари. Крингстрьом забеляза паниката му и за първи път, откакто се познаваха, сериозното му лице се пропука в широка усмивка.

— От теб искам да ми помагаш в домакинството — рече музикантът. — Пари не ми трябва. След всеки урок ще бършеш праха от грамофонните плочи и от пултовете за ноти. Когато има мръсни съдове, ще миеш и тях. Бива ли те в домакинската работа?

— Да. Мога и да подреждам — увери го Юел.

— По принцип момчетата хич не умеят да чистят и разтребват.

— Да, но аз съм различен.

— Значи се разбрахме — кимна Крингстрьом. — Днес, понеже ти е за пръв път, ще те пусна да си ходиш. Ала от следващия път започваш да ми помагаш. Един час с китарата и един час с четката за съдове и парцала.

Юел прибра китарата в калъфа и се приготви да си тръгва. Крингстрьом вече си бе пуснал друга плоча и отново свиреше. Този път — с контрабас. Юел застана на вратата да го послуша. Изцяло унесен в изпълнението си, музикантът забрави за него.

Момчето излезе навън. Зад ъгъла ненадейно се появи Хрътката. „Сигурно ме е причакала — помисли си Юел. — Трябва да съм нащрек. Кой знае какво ще иска.“

— Е? Научи ли се да свириш? — поинтересува се тя.

— За да се науча, е нужно време — отвърна той. — Трудно се свиква да си извиваш китките и пръстите. Имаш ли изобщо представа колко много тонове трябва да науча?

И тръгна. А Хрътката — след него. „Намислила е нещо“ — не се съмняваше Юел. Стърпя се обаче да не я разпитва. Двамата поеха надолу по баира, без да разговарят. Хрътката избързваше напред, после започваше да обикаля около Юел. Наистина приличаше на куче — не я свърташе на едно място.

— Защо не каза истината? — обърна се неочаквано тя към него.

Юел се спря и я погледна с недоумение. Истината за кое?

— Можеше да си признаеш, че не си идвал на училище, защото баща ти е бил пиан.

— Не е вярно — прикова той в нея поглед.

— А какво му беше тогава?

— Беше болен.

Бузите на Юел пламнаха. Никой няма право да твърди подобно нещо, дори да е вярно. Откъде знаеше Хрътката?

— Ако си беше признал, нямаше да те накажат да стоиш след часовете — продължи тя. — Щом не си искал да го казваш пред всички, можеше просто да поговориш с госпожа Недерщрьом през междучасието.

— Баща ми беше болен — настоя Юел и тръгна.

Хрътката го следваше упорито. Той спря.

— Откъде знаеш, че баща ми не се чувстваше добре? Да не си го видяла из града?

— Знам — уклончиво отвърна тя и отново започна да го обикаля.

Имаше само едно логично обяснение: Хрътката надуваше всички клюки. Нищо не ѝ убягваше. Слухът за проблемите на Самюел с алкохола все отнякъде трябва да е стигнал до нея.

Юел отново тръгна и ускори крачка.

— Той вече не пие толкова често. Всъщност все по-рядко.

Слязоха от баира. Юел очакваше Хрътката да се обърне и да хукне към дома си. Ала не стана така. Тя продължи да върви до него. Мнителността му се стопи. За разлика от друг път днес Хрътката не се заяждаше. Компанията ѝ почти започна да му харесва. Е, тя наистина тичаше най-бързо от всички в училище, но пък беше хубава. И умна. Юел се сецаше за много по-неприятни събеседници. Стигнаха до читалището. Юел така и не разбра как му хрумна да направи такова нещо. Напоследък му се случваше твърде често първо да говори, а после да мисли. Така стана и този път.

Афишът зад витрината на киното изобщо не изглеждаше вълнуващ: прегърнати мъж и жена в старомодни дрехи, а в очите им — ужас от нещо, което само те виждат. Юел предположи, че филмът е поредната блудкава любовна история, но надписът „забранен за деца“ привлече вниманието му. Навярно все пак си заслужава да се види.

— Ходи ли ти се на кино? — попита той и посочи афиша.
 — Забранен е за деца — обърна му внимание Хрътката.
 — Ще те вкарам тайно, и то без пари.
 — Да бе! — ухили се подигравателно тя. Въпреки това по лицето й се изписа любопитство.
 — Искаш ли да гледаш филма, или не? — попита Юел.
 — Искам.
 — Тогава първо обещавай да не казваш на никого как сме влезли.
 — Обещавам.
 — Ако ме издадеш, всички ще започнат да правят като мен, Енгман ще разбере и ще стане по-бдителен.

Енгман — уредникът в киното — досега не бе разкрил тайния начин да Юел да се вмъква незабелязано в кинозалата на всякакви филми — и забранени за деца, и позволени. Юел измисли тази хитрост по време на една от вечерните си експедиции в търсене на кучето, запътило се към далечна звезда. Първия път, когато гледа филм безплатно, доведе и Тюре. Но откакто Тюре напусна градчето, Юел ходеше сам. А днес, неочаквано за самия него, той покани Хрътката на кино.

Филмът започваше в седем и половина. Програмата предвиждаше само една прожекция. Юел посочи автосервиза отсреща:

— В седем и петнайсет те искам там. И нито дума на никого!

Тя обеща да си мълчи и хукна към къщи. Юел я проследи с поглед. Постепенно Хрътката се превърна в чертичка, а после изчезна. Опита се да си я представи в прозрачна туника, а отдолу — гола. Мисълта за това го ужаси. Изведнъж се разбърза. Крайно време беше да се захване с вечерята.

Самюел се прибра трезвен. Докато вечеряха, Юел го поглеждаше крадешком. Самюел изглеждаше в обичайното си настроение. Нахраниха се, той се настани във фотьойла, пусна радиото и разтвори вестника.

Юел се прибра в стаята си и започна да се упражнява на китарата, както му заръча Крингстрьом. Иначе никога няма да се научи да свири. В седем си облече връхната дреха. Самюел отпусна ръката си с вестника и го погледна:

— И тази вечер ли ще излизаш?

— Само ще оставя няколко книги в библиотеката.

— Нали ходи там само преди няколко дни?

— Прочетох книгите и искам да взема нови.

— Покажи ми какво четеш! — Самюел остави вестника върху коленете си.

Юел се върна в стаята си и донесе книгата „Метежниците на остров Баунти“. Беше още в началото, но вече знаеше за какво се разказва: за едновременен кораб, чийто екипаж качил капитана на лодка и го пуснал на произвола на вълните. Самюел огледа корицата и прочете текста отзад.

— Струва ми се интересна — отбеляза. — Ще ми се да чета повече, но книгите ме приспиват.

— Вземи я, ако искаш — предложи Юел.

Излезе. Точно в седем се намираше на уговореното място до читалището. Енгман тъкмо отваряше вратите към киното и пушна осветлението във фоайето. На билетната каса работеше съпругата му. Хората още не бяха започнали да идват. Юел подозираше, че ще дойдат едва неколцина зрители. Афишът не изглеждаше никак примамлив, а и във филма не участваха известни актьори. Пристигна прожекционистът Тюнстрьом, по професия месар. Тюнстрьом отговаряше за прожекцията на филмите, откакто Юел се помнеше. Понякога месарят заспиваше пред апарата и хъркането му се разнасяше из салона.

Юел се стресна: неочаквано до него цъфна Хрътката с пламнало лице. Явно беше тичала от дома си дотук. За колко ли време е изменила разстоянието? За минута?

— Ще почакаме тук — рече Юел.

— Да не ме будалкаш, че ще ме вкараш вътре без пари?

— Ако не ми вярваш, се прибирай.

Хрътката остана. Не го попита нищо повече.

Наближаваше седем и половина. Юел се оказа прав. Посетителите се брояха на пръсти. Енгман ги посрещаше недовошно.

— Филмът едва ли ще е интересен — прошепна Юел. — Но поне е забранен за деца.

Една минута след седем и половина Енгман излезе и огледа улицата. После затвори вратата. Подходящият момент настъпи.

— Тръгвай след мен — изкомандва Юел. — И внимавай да не вдигаш шум.

Преведе я бързо през улицата и оттам — право в тъмния заден двор на читалището. Опипом стигна до стълбището към мазето. Хрътката го следваше. Юел внимателно хвана дръжката на вратата. За да я отвори, се налагаше да я повдигне и едновременно да я дръпне. Бръкна в джоба си и извади фенерче. Хрътката изглеждаше изплашена.

— Долу няма никакво кино — възрази плахо тя.

— Идваш ли, или не? Филмът вече е започнал.

Промъкнаха се в тъмнината. Юел осветяваше пред краката им. Отгоре долиташе звукът от филма. Хрътката вървеше плътно зад Юел. Той тръгна предпазливо по стълбище, което водеше до сцената зад белия екран. Хрътката се поколеба, но той я дръпна след себе си. Качиха се. Виждаха екрана от задната страна. Юел надникна в салона през процеп в завесата. Горната част на залата беше празна. Посочи на Хрътката стълбите отляво на сцената. Поеха натам. Той отвори вратата и се озоваха в залата. Седалките зееха празни. Даде знак на Хрътката и двамата седнаха до парапета.

Филмът бе започнал само преди минута.

— Ами ако Енгман се появи в залата? — разтревожи се Хрътката.

— И защо да се появява, след като горе няма зрители?

Филмът беше скучен, но Хрътката се кискаше, когато актьорите на екрана се целуваха. Изведнъж Юел се облегна на парапета и огледа салона, защото чу как входната врата се хлопва. Явно пристигнаха още желаещи да гледат скучен филм.

Ето ги.

Сепна се. Първо си помисли, че се е припознал, но впоследствие у него не остана съмнение. В залата бе влязла Соня Матсон — продавачката в бакалницата на Енстрьом — в компанията на мъж. Дватама се държаха за ръце.

Юел усети как го пронизва завист. Не, не завист. Нещо по-силно. Непознато усещане.

Облегна се назад. Хрътката гледаше филма, но той не можеше да се съсредоточи. Мислеше само за Соня Матсон.

Хрътката се кискаше в шепа. На екрана отново се появиха хора, които се целуват. Мъже и жени, всеки с всекиго. Целуваха се тайно и явно, зад врати и върху коне. Целуваха се дълго и кратко.

Хрътката непрекъснато се смееше, а Юел мислеше за Соня, която седеше по-надолу в залата заедно с непознат мъж.

Сякаш филмът разказваше историята на Юел: жена, сгодена за капитан от американската кавалерия, се среща тайно с друг. Е, за разлика от героите във филма Юел не се целуваше с никого. Даде си сметка, че изпитва ревност. Искеше му се не непознатият, а той да седи до Соня Матсон.

От друга страна, на Юел му беше приятно да гледа филма с Хрътката. Идеята с непознатия да си разменят местата никак не му се нравеше.

Юел се наведе напред и се облакът на парапета. Соня още държеше кавалера си за ръка.

— Какво гледаш? — просъска Хрътката.

— Искях да се попротегна, за да не ми се изкриви гърбът — прошепна в отговор Юел.

Опита се да се съсредоточи върху филма. На екрана отново даваха целуваща се двойка. Юел се питаше дали да не хване ръката на Хрътката. Малко се притесняваше как ли ще реагира тя. Само да не започне да пици. Ами ако му удари шамар? По-добре да не предприема нищо. Зрителите скучаеха. Из залата се чуваха отегчени въздишки. Само Хрътката гледаше като омагьосана екрана, където всеки се целуваше с всеки. На Юел му се стори, че това е удобен момент да я целуне. Не знаеше как точно се прави. Хрътката обаче — както се бе захласнала — сигурно нямаше да забележи. Ще си помисли, че и тяхната целувка е част от филма. Без да му мисли повече, Юел се наведе към нея, долепи устни до нейните и я прегърна през раменете. Усети сладкия ѝ дъх. Тя се отдръпна, но не се разпищя.

Нито се разкикоти. На Юел дори не му се стори ядосана, макар в тъмното да не виждаше ясно лицето ѝ.

— Какво правиш? Полудя ли? — прошепна тя. — Престани.

— Какво толкова? — отвърна Юел, който още не си даваше сметка за случилото се.

— Първо се научи.

— На какво?

— Да се целуваш. Гледай филма и ще разбереш как се прави.

— Щом толкова те бива, научи ме ти.

— Добре, но не сега.

Юел се опита за пореден път да насочи вниманието си към екрана. Дали Хрътката наистина ще го научи да се целува? Може би тя знае от опит как стават нещата, за които говореше Ото. Дали?

Юел я гледеше крадешком. Тя следеше действието във филма, но усети погледа му.

— Престани — процеди ядосано.

Юел отмести очи веднага. Май я ядоса. Трябваше да внимава, че току-виж се отметнала от обещанието си. Сети се за Соня Матсон и тайнствения ѝ кавалер. Дали и той е от Стокхолм? „Дано само не довтаса при нас с намерението да хване и Хрътката за ръка“ — помисли си той.

Мислите му кръжаха безспир. Изведнъж му се струпаха прекалено много неща, които изискваха вниманието му. На екрана героите продължаваха да яздят, да изгарят големи, красиви бели къщи и да се целуват зад врати. Целувките събудиха любопитството му. Наблюдаваше как точно го правят.

Едно нещо го впечатли силно: докато се целуват, винаги затваряха очи. С тези знания би могъл да блесне пред Хрътката. Нека тя не се заблуждава, че Юел е пълен невежа по тези въпроси.

Наближаваше края на филма. Недостатъкът на безплатните посещения в киното беше невъзможността да видиш как свършва филмът. Всеки момент Енгман щеше да пусне осветлението в залата и ако останеха до края, щеше да ги разкрие.

— Време е да тръгваме — прошепна Юел на Хрътката.

— Няма ли да догледаме филма?

— Не може. Енгман пали лампите още преди финалните надписи.

В тъмното забеляза недоволството по лицето ѝ. Надяваше се да не я е разочаровал съвсем, защото очакваше с нетърпение урока по целувки.

Юел се надигна от мястото си.

— След малко свършва. Да тръгваме.

— Какъв смисъл има да ходиш на кино, щом изпускаш края? — възропта Хрътката.

— Краят винаги е един и същ — отвърна Юел. — И без да го гледаш, можеш да се досетиш какъв е.

Промъкнаха се зад екрана и филмът свърши. Успяха да се шумугнат през вратата към мазето, преди Енгман да запали осветлението в залата.

Притаиха се в тъмното, за да изчакат зрителите да се разотидат. Юел не видя накъде тръгнаха Соня Матсон и непознатият. Енгман затвори входната врата. С Хрътката вече можеха да си вървят. Излязоха на улицата.

— Филмът не беше хубав — изкоментира Юел.

Хрътката, разбира се, не се съгласи. И как иначе?

— На мен ми хареса.

Юел не отстъпи, макар вътрешно да се разколеба.

— Не се случваше нищо — защити се той. — През цялото време само говореха.

— И какво лошо има? Пък и говореха на английски.

Не му хрумнаха други аргументи в подкрепа на мнението, че филмът не струва.

— Гледал съм и по-хубави — заключи малко вяло той.

Вървяха, но нито към нейния дом, нито към дома на Юел.

Неочаквано в съзнанието на Юел изникна въпросът дали Ларш Улсон би харесал филма, или не.

— Ще си купувам нови ботуши — похвали се Юел.

— Дано само баща ти не изпие парите преди това — подхвърли Хрътката.

Юел я изгледа втренчено. Това момиче заслужаваше да я удари или да я овъргала в снега. По лицето ѝ обаче се изписа разкаяние и тя закри уста с ръка.

— Не исках да прозвучи така.

— Тогава защо го каза?

— И аз не знам.

Продължиха да вървят. Юел се чувстваше повече тъжен, отколкото разгневен от думите на Хрътката. Ако някой заслужаваше гнева му, то този някой беше Самюел. Баща му така и не се научи как да се държи прилично.

— Филмът беше ужасен — обади се Хрътката.

— Е, и по-лоши филми съм гледал — примирително отвърна Юел.

Макар обидните й думи още да кънтяха в ушите му, той се надяваше Хрътката да изпълни обещанието си. Подминаха банката, аптеката, двора на фирмата за поддръжка на пътната мрежа, пълен с гребла за багери и грейдери. Накрая Юел не се сдържа:

— Няма ли да ме научиш?

— Тук ли? — изкикоти се Хрътката. — Насред улицата?

— Какво ти пречи?

— Прекалено студено е.

— Гледал съм филми, в които хората се целуват на Северния полюс.

— Ами заминавай.

— Къде искаш да отидем тогава?

Хрътката се замисли. Юел мълчеше, защото тя явно имаше някаква идея.

— Утре къщи няма никого. Ела у нас. Ако се разприказваш, ще разкажа на всички, че баща ти порка.

Юел дори не успя да й отговори. Тя изчезна. За секунди се превърна в чертичка. Нямахме смисъл да се опитва да я догони.

Юел тръгна към къщи. Изгаряше от нетърпение да дойде следващата вечер. Испитваше силно любопитство към непознатото, което го очакваше. Искаше му се денят да отлети за миг и да настъпи моментът за срещата му с Хрътката. Спря се. „Аз съм си аз — помисли си. — Няма друг като мен. Онова, което ми се случва, не може да го преживее никой друг.“

Едва преди няколко дни падна първият сняг. Юел го усети и даде тържествените си обещания за идната година. Вече дори опита какво е да спиш навън, на снега. Взе назаем скъпа китара от Симон Вихрушката, а Крингстрьом започна да му дава уроци. За толкова кратко време успя и да посети Соня Матсон в жилището й. А сега му

предстоеше урок по целувки с Хрътката. Животът му се струваше странен: понякога минава дълго време, без да се случи нищо, а друг път ти се струпват много преживявания наведнъж. Връхлитат те като снежна лавина.

Юел отново започна да пружинира по улицата като топка. Съвсем скоро щеше да разбере кой е тайнственият кавалер на Соня Матсон, а с помощта на Хрътката да се научи да се целува. После щеше да намери начин да убеди Соня Матсон да си облече прозрачна туника на голо.

Стигна до къщата си и се втурна по стълбите, като продължаваше да пружинира.

Вътре върху него се стовари друга лавина — черна, студена и болезнена. Самюел не си беше вкъщи. Пак бе изчезнал. А това означаваше само едно: пак е отишъл да пие. Юел удари с юмрук по кухненската маса. От гняв се разплака. Вече не искаше Самюел да му е баща. Предпочиташе да го смени. Би могъл например да пусне обява във вестника:

Подарявам негоден татко. Внимание! Безплатно.

Дали пък не съществуват специални сметища, където да захвърлиш негодните си родители, та там да намерят други свои побратими и посестрими със същия проблем?

Юел се свлече върху пода. Колкото и да се опитваше да си внуши, че не го е грижа, щеше да тръгне да го търси.

„Опропастява всичко, което правя — помисли си горчиво той. — Ако ми се случи нещо хубаво, веднага ми разваля настроението, като излиза да пие. Сега вместо да се закалявам или да свиря на китара, трябва да го търся по улиците. Не е честно.“

Дълго седя на пода. Гневът му се изпари. Остана само умората, примесена с тъга. Болеше го стомахът. Сякаш Самюел го гризеше отвътре. Юел стана и се премести във фотьойла му. На пода лежеше захвърлен вестник, а върху радиото се мъдреше лула. Юел дори не си събу ботушите и около тях се образуваха две локви от стичащата се мръсна вода. Изобщо не го беше грижа. До радиото бе разтворена книгата „Метежът на остров Баунти“. Юел се пресегна и я взе. Вътре някой бе подчертал няколко реда с молив. Кой друг, освен Самюел? Нима не му идваше наум, че след подобно нарушение ти забраняват да вземаш повече книги от библиотеката? И наказанието, разбира се,

щеше да сполети не Самюел, а Юел. Самюел щеше да се отърве без последствия, защото винаги можеше да се оправдае, че не осъзнава какво прави, когато е пиян.

Юел прочете подчертаните изречения. Първо бързо, после позадълбочено:

Питкърн — островът, където метежниците под ръководството на Флечър намират убежище — действително съществува. До ден-днешен там живеят потомци на някогашните бунтовници.

Юел остави книгата. Защо Самюел е подчертал точно тези изречения? Доколкото знаеше, баща му не е посещавал остров с такова име по време на моряшката си служба. Юел стана да вземе големия световен атлас на Самюел. Разтвори го, за да разбере къде се намира Питкърн. След дълго и упорито търсене най-сетне го откри: малка точица наред необятния океан. Близо до Питкърн не се виждаха други острови. Самотна точица, далеч от всичко.

„Сигурно Самюел е тръгнал натам — помисли си Юел. — Може по време на службата си да не е вдигнал бунт, но сега въстава против мен. Метежниците от книгата изоставят капитана си на произвола на вълните, а Самюел оставя мен. Да, явно е поел към остров Питкърн...“

Точно като мама Йени, и Самюел си бе събрал багажа и просто си бе заминал.

Юел знаеше, че му остава само едно: да го настигне, ако още не е напуснал градчето.

Излезе навън. Отдавна се беше стъмнило. Нямаше никакви хора или бунтовници. Улиците бяха пуси. Юел се опита да се досети къде ли е Самюел. Толкова късно вечерта едва ли е намерил отворено заведение. Сигурно е отишъл при свои познати. Пияници. Имаше няколко възможности: част от въпросните пияници обикновено се събираха в една съборетина до железопътния мост. Юел няколко пъти се бе отбивал там да прибира баща си. Другото сборно място се намираше до старата млекарница. Самюел ходеше често там.

Къщата до железопътния мост беше по-близо и Юел се запъти да провери първо там. Самюел сякаш продължаваше да гризе

вътрешностите му. Стомахът го болеше. Най-големият кошмар на Юел беше да завари баща си на разни пропаднали места, седнал сам пред бутилка алкохол.

Пред съборетината до моста някакъв дядо пикаеше в снега. Юел го позна: Антон Ведберг, автомонтьор. Ставаше доста агресивен, като си пийне. Юел го изчака да се прибере, прокрадна се до прозореца и надникна. Вътре, около маса, отрупана с бутилки, седяха четирима мъже. Но баща му го нямаше. Юел си тръгна. Ботушите продължаваха да жулят глезените му. Самюел, разбира се, сигурно вече е похарчил за алкохол парите, отделени за ботуши. Освен това Юел навярно щеше да получи натравяне на кръвта в глезените, ако продължава всяка нощ да търси Самюел. Стигна до къщата при млекарницата. Вътре свиреше радио. Или някой пееше? Юел се приближи до прозореца и надникна. Пердетата не позволяваха да огледа всичко, но през една тясна пролука видя достатъчно: с чаша в ръка Самюел се олюляваше сякаш под напора на бурен вятър.

Остана последната — най-тежката — стъпка: да хване здраво дръжката на вратата, да я стисне, докато пръстите му побелеят, и да влезе в задимената стая. За Юел нямаше по-ужасен кошмар. За пореден път му се наложи да прибира Самюел вкъщи.

Надяваше се поне да не се е натряскал до смърт. В такива случаи ставаше непоносим. Караше момчето да го изчака навън, докато си пийне още няколко глътки, и правеше всичко, за да се забави.

Юел преброи до три и отвори вратата. Към него се насочиха четири чифта кървясали очи, изпълнени с глупаво учудване. Юел ги познаваше. Баща му и друг път бе идвал при тях, единият по прякор Свраката заради дългия му остър нос, а другите двама — братята Тумте. Приличаха на рошави псета. Преди сечаха дърва в гората, но от известно време се препитаваха с различни дейности, и то само когато им трябват пари.

— Виж ти! — изненада се Самюел.

За свое облекчение Юел установи, че баща му не е съвсем замаян от алкохола и може да се държи на краката си.

— Хайде, да се прибираме — подкани го Юел. — Става късно.

Самюел кимна. Както и друг път, Юел забеляза с каква благодарност го посрещна баща му. Алкохолът не го развеселяваше, а го натъжаваше още повече.

— Остани още малко де — изломоти Свраката и посегна да хване Юел за ръката.

Но момчето се отскубна ловко. Не му се случваше за първи път.

Самюел стана и се олюля. После се помъчи да си възвърне равновесието. Юел вече го чакаше отвън. Не искаше да диша дима в стаята.

По пътя към дома Самюел не обели дума. Юел също мълчеше. От време на време старият моряк залиташе на една страна, но успяваше да се задържи и без помощта на сина си.

Колкото и да се мъчеше да си представи, че върви не до Самюел, а до капитана на кораба „Баунти“, Юел не успя да се пренесе във въображаемия си свят, а баща му крачеше с още по-превит гръб от обикновено.

Вкъщи се отпусна тежко върху стол в кухнята.

— Не се сдържах — промълви. — Раздялата със Сара ме съсипа.

Юел изобщо не си направи труда да му отговаря. Беше прекалено зает да събува ботушите му.

После баща му реши да си направи кафе. Добър знак — явно целеше да изтрезнее бързо. Юел отиде да донесе книгата с подчертаните изречения. Седна на масата. Застанал до печката, Самюел чакаше кафето да заври. После и той седна. От него лъхаше на алкохол. Приличаше на небръснато животно. Ако изобщо съществуват животни, които се бръснат.

Самюел засърба кафето си. Юел знаеше, че го мъчи гузна съвест, но не се поколеба да се възползва от нея. Все някога баща му трябваше да понесе последствията от надробените каши.

— Останаха ли пари да си купя нови ботуши? — попита момчето.

— Да — кимна Самюел. — В скрина са.

Понякога, когато се чувстваше гузен, Самюел имаше навика да лъже, но този път думите му прозвучаха искрено и Юел му повярва. Изведнъж положението му се стори по-приемливо. Баща му поне не бе изпил парите за нови ботуши. Ето че Юел отново оцеля след свличането на поредната черна лавина.

— Защо си драскал в книгата? — попита той. — Не знаеш ли, че е забранено да се пише в книги от библиотеката?

— Използвах молив — оправда се Самюел. — Ще го изтрия. Искам да ти покажа нещо.

— Вече прочетох какво си подчертал. Потомците на моряците метежници още живеят на остров Питкърн.

— Трябва да отидем там някой ден. — В зачервените очи на Самюел проблесна мечтателно пламъче. — Само ти и аз.

— Ще гребем ли дотам? Или ще доплаваме върху дървени трупи?

Самюел сякаш не чу думите на Юел.

— Да, трябва да посетим това място — повтори той. — Може и да поостанем няколко години на острова.

— Има ли училище там?

Самюел бе потънал в мечтите си.

— Време е да се махнем оттук — прошепна той. — Да оставим този сняг и да заживеем там, където слънцето нажежава пясъка.

На Юел му се искаше да вярва на баща си, но не смееше. Не би понесъл още едно разочарование. Прекалено много му се бяха струпали.

Самюел щеше да си остане в къщата до реката и да сече дърва в гората до края на живота си. Е, може пък да изсече толкова дървета, че накрая пред него да се появи морският бряг, но Юел нямаше намерение да се осланя на тази вероятност. Ако искаше да стигне до остров Питкърн, трябваше да действа сам. Нека Самюел продължава да се рее из мечтите си. Явно не им е писано да осъществят пътуването заедно. Юел не би могъл да се вмъкне във въображаемия свят на Самюел, а Самюел би тръгнал към Питкърн само в мечтите си, но не и наяве.

Така стояха нещата и изведнъж Юел си даде съвсем ясно сметка за това.

Вече отмина времето на детската наивност.

Предстоеше Хрътката да го научи да се целува. После щеше да се превърне в рок звезда и да напусне градчето, зимата и мекия, безшумно падащ сняг. Ще остави на Самюел пари, достатъчно да живее сносно, но няма да го вземе със себе си. Исква да предприеме пътешествието до остров Питкърн сам или с другиго, ала не и с баща си. Би взел Соня Матсон или Хрътката. Или приятел, с когото му предстои да се запознае.

— Ще си лягам — рече Юел.

— И на двама ни е нужен сън — кимна Самюел. — Утре вечер ще си остана вкъщи. Обещавам.

„Ще видим — помисли си недоверчиво Юел. — И да излезеш, аз ще ходя при Хрътката и нямам намерение пак да те търся из града.“ Ала знаеше, че наложи ли се, пак ще му се притече на помощ. Какво да се прави!

На следващия ден Юел отново отиде на училище навреме. Събуди се изморен и отпаднал, но като се сети какво му предстои вечерта с Хрътката, се оживи и скочи от леглото. В кухнята Самюел се бръснеше. Зачервяването на очите му се бе поуталожило.

— Снощното напиване няма да се повтори повече — обеща той.
— Благодаря, че ме прибра.

— Кога ще купим новите ботуши?

— Утре е събота. Ще приключа работа по-рано и ще отидем до магазина.

Самюел си сложи раницата на гърба и излезе. Юел си изяде сандвичите. Смяташе за редно Сара да разбере какво е причинила на Самюел. Според Юел тя трябва да плаща алкохола му, ако той пак се пропие. Именно тя носи цялата вина за случилото се.

Мислено Юел изпрати и нея на сметището за негодни възрастни.

Дойде време да тръгва.

В училище Хрътката, която седеше на чина до него, се подсмиваше. Юел се зачуди дали наистина има намерение да си спази обещанието. Не искаше обаче да я пита. Така би издал нетърпението си.

Съмненията му продължиха до последния час — краезнание. Госпожа Недерщрьом обясняваше как е изглеждало градчето им в миналото. „Когато е живял Ларш Улсон“ — помисли си Юел.

Неочаквано Хрътката му подаде сгънат бележка. Той я разгъна внимателно и прочете: *Ела след седем. Тогава ще сме сами.*

Значи е истина! Погледна я. Тя пак се засмя в шепа. Юел прибра бележката в джоба си.

— Внимава ли за какво говорим, Юел? — попита госпожа Недерщрьом.

Нищо не й убягваше. Особено когато се отнасяше до Юел Гюстафсон.

— Да — отвърна момчето. — В момента ни разказвате как е изглеждал градът по времето на Ларш Улсон.

— Кой е Ларш Улсон?

— Сега е на гробищата, но преди е живял тук.

Съучениците му започнаха да се смеят сподавено. За негова изненада обаче учителката го защити:

— Радвам се, че внимаваш — рече строго тя. — А останалите съветвам да си отворят ушите.

След края на часа Хрътката изчезна за секунди. Юел също се разбърза. Очакваше го напрегнат следобед. Първо да се прибере, да си вземе китарата и да отиде на урок при Крингстрьом, после — отново да се прибере вкъщи, да остави китарата и да поеме към дома на Хрътката, която живееше в сградата на музиканта. С други думи, Юел щеше да отиде два пъти в една и съща сграда. Първо — в жилището на първия етаж, после — на третия.

Всичко мина благополучно. Крингстрьом беше в добро настроение и научи Юел на три акорда. За първи път у момчето се пробуди вяра в успеха, макар че в ръцете му китарата все още звучеше зле, пръстите му не стигаха до прагчетата, а китките му не искаха да се огънат.

След урока Юел се зае да бърше праха от грамофонните плочи и да мие чинии. Остана в дома на Крингстрьом точно един час. После хукна към къщи с китарата. Приготви вечеря. Самюел се прибра по обичайното време. Очите му вече не бяха зачервени.

— Тази вечер ще почета — оповести той. — А ако искаш, ще четем заедно.

— Не мога — отвърна Юел. — Ще излизам.

— Пак ли?

— Вчера си бях вкъщи. Излязох само за да те прибера. Това не се брои за излизане.

Аргументът му се оказа уместен. Самюел не възрази повече.

Юел отиде за малко в стаята си и легна. Чувстваше се напрегнат. Ако Хрътката го посрещне по прозрачна туника, какво следва да направи?

Надигна се рязко. Трябва да се измие, да си облече чисти дрехи, да си приглади косата и — най-важното — да си измие зъбите. Реши да пропусне ваната. Самюел щеше да го разпитва защо по средата на седмицата вади коритото. Втурна се към тоалетната и се съблече. Изми цялото си тяло, а зъбите си търка с четката, докато венците му прокървиха. После си облече чисто бельо и най-хубавите си панталони. Глезените го боляха заради раните от ботушите. Нищо, след ден предстоеше да се сдобие с нови обувки. А тогава вече щеше да знае как да се целува. При мисълта за това го обля гореща вълна.

В шест и половина надникна в стаята да провери какво прави Самюел. Намери го заспал, с книгата на коленете. Още беше на първата страница.

Пред къщата на Хрътката Юел изчака до седем и петнайсет и тогава се качи по стълбите. От апартамента на Крингстриъм се разнасяше веселият глас на тромбон. Юел спря пред вратата на Хрътката. На табелката пишеше „Александершон“. Юел си оправи косата и позвъни. Прииска му се да побегне, но нямаше как. Отвори Хрътката. Беше си сложила ярко червило.

— Навън ли ще стоиш, или ще влезеш? — попита тя.

— Родителите ти излязоха ли?

— Да, отидоха да играят бридж.

Юел прекрачи прага. Надяваше се да не го попита какво е бридж, защото Юел нямаше ни най-малка представа.

— Събуй си ботушите — нареди тя. — Кални са.

Юел се подчини. После влезе след нея в дневната. Апартаментът изглеждаше просторен, с хубави мебели. Бащата на Хрътката беше началник на полицията. Юел не знаеше какво включват задълженията му, но се досещаше, че печели много повече от Самюел.

— Нямаме много време — предупреди го Хрътката. — Ще те науча да се целуваш и после ще трябва да си вървиш.

Юел усети как бузите му пламват. Чувстваше се неудобно.

Хрътката постави стол пред него. И тя изглеждаше притеснена. Непрекъснато гледаше към антрето, все едно се боеше да не се приберат родителите ѝ.

— Сядай — нареди тя. — И издай устните си напред.

Показа му как. Юел го направи, като се стараяше да ѝ подражава точно. Стана му ужасно неловко.

— Издай ги още по-напред и си отбори устата. Нали си целувал момичета по бузата?

Юел следваше стриктно указанията ѝ.

— Затвори очи — продължи Хрътката, нацупи устни, наклони глава и затвори очи.

Юел направи същото. Никак не му харесваше да седи насред стаята. Чувстваше се някак не на място, без да знае защо.

— Ще започваме ли? — попита той.

— С кое?

— С целувките.

— Преди да започнем, трябва да се поупражняваш. Същото е като при китарата.

„Права е“ — отсъди наум Юел.

— Затвори очи и издай устни напред. Само не се изкушавай да поглеждаш скришом. Ще ти кажа кога да спреш.

Юел се подчини. Стори му се, че стоя така цяла вечност. Хрътката се изкиска на няколко пъти, но не каза нищо. Юел се опита да си представи как устните ѝ докосват неговите.

— Достатъчно — рече най-сетне тя.

Юел отвори очи. Пред него стояха три приятелки на Хрътката и още две момчета от класа им. Щом Юел ги погледна, всички прихнаха. Той се вцепени. Отначало не успя да разбере какво става и се позасмя малко смутено. После обаче осъзна, че Хрътката го бе метнала. Очите му се наляха със сълзи.

Скочи от стола и се втурна в антрето. Грабна якето и ботушите и хукна по чорапи към стълбите. Зад гърба си чуваше смеха им. Юел дори не се спря да си обуе ботушите. Искаше да се махне оттам възможно по-бързо.

В сградата се отвори прозорец. Застигна го смях. Юел тича, докато възгласите заглъхнаха. Чак тогава си обу ботушите. Чувстваше се много объркан. Не можеше да си даде сметка какво всъщност се случи. Но инстинктивно разбираше, че Хрътката му е погодила номер. Беше измислила всичко: приятелите ѝ са чакали в съседната стая. Затова непрекъснато поглеждаше към антрето.

Юел си представи колко жалък е изглеждал, седнал на стола, с наклонена глава и издадени напред устни. Какъв срам! Случилото се му се струваше толкова ужасно, че дори не се разгневи.

Бавно пое към къщи.

Идеше му да потъне в снега и да умре.

Юел влезе в бараката за дърва и седна на леглото. Студената пружина му причиняваше болка, но той не стана. Дори легна. Обмисляше дали да не остане тук, докато замръзне.

Все пак се прибра в къщата. Не му бяха останали сили да се притеснява дали ще завари Самюел у дома. Намери го заспал със запалена лампа. „Метежът на остров Баунти“ стоеше до леглото. Юел изгаси лампата и се прибра в стаята си. Съблече се и се мушна под одеялото. Зави се през глава, като се опитваше да не мисли за случилото се.

До ухото си чуваше мишка в стената. Ако можеше, би се шумгнал при нея и не би излязъл никога от скривалището си. Би останал там до стотния си рожден ден, когато няма да му се налага да живее повече.

Сви се на кълбо под одеялото.

Прогони всички мисли и заспа.

По едно време се събуди и начаса си припомни какво стана в апартамента на Хрътката. Помъчи се да си внуши, че е било само сън, но нямаше как да се самозалъгва. Той действително седя с издадени устни и затворени очи пред приятелите ѝ.

Погледна будилника. Беше време да тръгва за училище, където го чакаха Хрътката и вчерашните присмехулници. Вече сигурно са раздрънкали новината на всички. Той претърпя нечуван срам.

Стомахът му се сви. Не можеше да стъпи в училище. За нищо на света не искаше да се върне там. Понеже Самюел беше непоправим, Юел реши да избяга сам от този град. Днес беше събота, а нощният влак, по който тайно пращаше писма, минаваше в неделя. Този път Юел ще се шумгне във влака и ще слезе чак на сутринта на някоя далечна гара. После ще промени името си, ще си боядиса косата и ще си смени самоличността. Юел Гюстафсон ще изчезне завинаги. Хрътката и приятелите ѝ ще се смеят на несъществуващ човек.

Неочаквано на вратата се появи Самюел.

— Време е да ставаш, иначе ще закъснееш за училище.

— Ей сега ще стана.

— Днес се задава снежна буря.

Юел се изпълни с надежда тя да отнесе цялото градче.

— Ще отидем да ти купим нови ботуши — усмихна се Самюел.

— Освен ако снегът не затрупа всички улици.

— Да — промърмори Юел.

— В дванайсет ще те чакам пред магазина за обувки. Няма да закъснея. Внимавай да не те отнесе вятърът.

Самюел излезе, а Юел остана в леглото, завит до брадичката. Вече дори не искаше нови ботуши. Беше готов да продължи да носи сегашните. Какво толкова? Най-много раните на глезените да стигнат до костта и да си изгуби краката. Или да получи натравяне на кръвта и да умре пред очите на желаещите да зяпат. Хрътката, госпожа Недерщрьом, всички други. Понеже не искаше да събужда подозрения у баща си, стана от леглото и се облече. Самюел си взе кожата.

— В дванайсет — напомни той. — Пред магазина за обувки.

Докато слушаше как стъпките му заглъхват по стълбите, Юел си представяше как тези крака някога са стъпвали гордо по палубата на различни кораби. Сега обаче се качваха и слизаха по най-обикновени стълби, годините си минаваха, а гърбът на Самюел се превиваше все повече.

Момчето се сви в прозоречната ниша. Навън застудя. Температурата падна шест градуса под нулата. Самюел се оказа прав — задаваше се буря. Уличната лампа се олюляваше. Вятърът свистеше в стените. През неуплътнената рамка на прозореца нахлуваше студен въздух. Юел долепи буза до стъклото и потръпна. На улицата хората — и млади, и стари — се огъваха под напора на силния вятър, който идваше на тласъци. Не се бе развиделило и сенките им се мержелееха под светлината на уличната лампа. Всички бяха тръгнали за някъде. Всички освен Юел. Свит в нишата, той се чудеше дали да се пресели в стената и да съжителства с мишката.

Погледна си часовника. Първият час вече бе започнал. Госпожа Недерщрьом е забелязала отсъствието му. Представи си как Хрътката и приятелите ѝ се подсмивват съзаклятнически. Вероятно са започнали да си разменят бележки и да обсъждат снощната случка.

Юел притисна стомаха си с ръка. Болеше го, но отвътре го гложгаше не Самюел, а Хрътката.

Пак се сви в леглото с дрехите. Не знаеше какво да предприеме. Чувстваше се напълно унижен. Оставаше му единствено да се махне оттук. Да изчезне безследно. Във вестниците ще излязат статии със заглавие „Юел Гюстафсон изчезва при мистериозни обстоятелства“, „Случаят «Юел Гюстафсон»“ или „Момчето, което се изпари“. През това време той ще чете вестник на остров Питкерн и вече няма да се казва Юел, а Флечър, и ще е женен за потомка на някогашните метежници. С нея ще се е запознал, когато една сутрин тя, в прозрачна туника, се е появила на плажа срещу него. Ще прилича на Хрътката, но ще е по-красива, с още по-червени устни. Дори ще бяга по-бързо от нея. Двата с Юел ще имат син на име Юел Флечър. Никой няма да знае, че Флечър и онзи Юел Гюстафсон, който някога седеше с издадени напред устни в дома на Хрътката, са един и същи човек.

Мечтите облекчиха болките в стомаха му. Оказа се обаче много трудно да задържи мечтата, защото тя непрекъснато му се изплъзваше. Хрътката се завърна с кикота си. Завърнаха се и приятелите ѝ. Юел не можеше да остане повече в този град. Накъде да поеме?

Застана до прозореца. Духаше силен вятър. Започна да прехвърча сняг.

„Симон Вихрушката — сети се Юел. — Само той ще ме подкрепи в момента. Не ми се ходи у Йертрюд. Тя ще погледне през мен и ще започне да ми задава въпроси, на които нямам желание да отговарям.“

Облече се. Снежната буря ще му помогне да се измъкне незабелязано от града. Дори директорът с прословутия си орлов поглед нямаше как да го види. Всички се огъваха под напора на вятъра и забиваха очи в земята.

Тръгна. Духаше силно и той с усилие крачеше към дома на Симон. Там щеше да намери спокойствие и да обмисли добре бягството към остров Питкерн. Като начало ще се качи на нощния влак. Нека Самюел си чака пред магазина за обувки. А парите за ботушите Юел ще вземе тайно от скрина, за да има за из път, после ще му ги върне хилядократно.

Мина покрай железопътната гара. Автобусът за Юсдал тъкмо потегляше. Чистачките на предното стъкло изнемогваха в усилията си

да опазят видимостта пред шофьора. Юел си спомни как този автобус замалко не го прегази. Оцеля като по чудо. Запита се дали не е трябвало да умре под колелата му. Така поне щеше да си спести унижението в дома на Хрътката.

Снежната виелица бушуваше. Той с мъка вървеше срещу нея. Подмина болницата и се насочи към покрайнините на града. По улицата се бяха образували високи преспи. Съвсем скоро снегът щеше да затрупа напълно платното, а колите — да затънат до идването на снегорините.

Във вихрушката замалко не пропусна отбивката към къщата на Симон. Прегази снега до дома му. Навън камионът беше почти затрупан със сняг. Почука силно на вратата. Никакъв отговор. Отвори и влезе. Симон го нямаше. Кучетата — също. В камината мъждукаше слаб огън. Юел изтупа снега от дрехите и ботушите си и се приближи до камината да стопли премръзналите си ръце. Къде ли е отишъл Симон с кучетата? Странно, той не ходеше никъде без камиона си. Предчувствие, че нещо не е наред, обзе Юел. Сложи си шапката и ръкавиците и излезе навън. По снега не се виждаха следи нито от човешки крака, нито от лапи. Или вече бяха затрупани, или виелицата ги бе отнесла. Отново нагази в снега и си проправи път до камиона. Успя да отвори вратата, макар да беше замръзнала. Посрещна го петелът на Симон. Затвори вратата и се огледа. Бурята се усили. Снегът му пречеше да вижда.

— Симон! — започна да вика Юел. — Симон!

Не последва никакъв отговор. Вятърът огъваше клоните и се разнасяше оглушително пращане. Извика още няколко пъти, но без успех.

Сепна се. Някой го бе докоснал. Обърна се рязко. Зад гърба му стоеше едното куче на Симон. Юел се наведе и го потупа по главата. Къде ли е другото куче? А Симон?

— Къде е Симон?

Кучето започна да лае. Юел изтръпна в очакване на неприятности. Вече не се съмняваше, че се е случило нещо лошо. Отстъпи встрани и примами кучето да го последва. То продължи да лае. Юел направи още две крачки. Кучето хукна към гората. Юел тръгна след него. То бягаше много бързо и Юел се затрудняваше да го следва. Газеше и залиташе в дълбокия сняг. Задъха се и се изпоти.

Между дърветата вятърът отслабна. И снежните парцали се разрешиха. Само оглушителното пращане на клоните не се промени. Звукът наподобяваше разразил се пожар. Снежен пожар. Кучето продължаваше да бяга нататък, а Юел — да го следва. Питаше се дали изобщо ще намери пътя за обратно. Ала кучето ни най-малко не се колебаеше. Препускаше напред с всички сили.

Изведнъж спря. Юел приближи. Видя второто куче и Симон, проснат безжизнен в снега. До едната му ръка бе захвърлена брадва. Момчето коленичи и го разтърси. Старецът не отвори очи. Юел изпадна в паника. Сигурно е мъртъв! Раздруса го още веднъж и го повика по име. Кучетата започнаха да скимтят. Симон простена едва доловимо. Юел не забеляза рани по тялото му, но беше повърнал. Ех, да можеше Самюел да е тук! Юел нямаше представа как да постъпи. Сам не би се справил. Виждаше, че Симон е зле и вероятно умира. Помъчи се да обмисли бързо положението. Да го остави и да извика помощ? Кучетата ще го наглеждат. Но най-вероятно следите в снега вече не личаха и щеше да се забави прекалено дълго, докато доведе лекар. Оставаше само една възможност: да пренесе или да довлече Симон до къщата. Там ще запали камината, ще го сложи в леглото и ще го остави на топло, а после ще изтича за помощ. Наведе се и се опита да повдигне Симон. Оказа се прекалено тежък, затова Юел хвана ръцете му и започна да го дърпа. Теглеше го с всички сили. Надяваше се да го отмести на около метър. „Няма да успея — обезсърчи се. — Но трябва да опитам.“ Продължи да го влачи, докато стигна до къщата. Изгуби представа за времето. На няколко пъти се строполи от изтощение. Ала пак ставаше и продължаваше да дърпа безжизненото тяло на Симон. Пред къщата повърна от умора. С последни сили прибра Симон вътре и го качи върху леглото. Запали дървата в камината. Пръстите му се бяха вкочанили. Не усещаше нищо. Изобщо не изчака да се стопли. Щом огънят се разгоря, хукна навън и пое по заснежения път. Вилицата го заслепяваше, а клоните на дърветата се навеждаха, сякаш някой ги удря. Напредваше бавно, метър по метър, с надеждата да срещне автомобил. Съвсем се стъмни. Умората натеза в крайниците му. Едва ли щеше да издържи дълго. Седна в една пряспа да си почине. Очите му се затваряха. Сепна се. Заспи ли в снега, ще умре! Насили се да се изправи и да продължи.

Накрая все пак чу ръмженето на двигател в бурята. Между дърветата проблесна треперлива светлинка. Застана на пътя и размаха буйно ръце. Срещу него се зададе снегорин. Шофьорът спря, слезе от кабината и се приближи до него.

— Симон — простена Юел. — Болен е. Нуждае се от помощ.

От случилото се след това му останаха само неясни спомени. Шофьорът му помогна да се качи на топло в кабината и го попита как се казва и къде живее.

— Трябва да заведете Симон в болницата — отрони Юел. — Намерих го в гората. Болен е. Умира.

После май се появи и друг снегорин. Юел чу гласове, мярнаха се и фенери. Някой се отправи към къщата на Симон. „Ще го заведат в болницата“ — успокои се Юел. Последвалите събития му се губеха. Спомняше си само, че снегоринът го закара до дома му.

Чак тогава Юел позна шофьора: Нилсон, резервния вратар на градския отбор по хоккей. Винаги когато Нилсон пазеше, отборът претърпяваше загуба.

— У вас има ли някой? — попита шофьорът.

— Да, Самюел си е вкъщи.

— Ще се справиш ли сам, или да сляза?

— Какво стана със Симон?

— Приеха го в болницата. Ще се справиш ли сам?

— Да. Аз винаги се справям сам.

Слезе с мъка от кабината. Вдървените му крака отказваха да се огъват в коленете. Бавно се качи по стълбите. Влезе в кухнята. Самюел хъркаше. Стенният часовник показваше 11:00.

Върху масата намери бележка:

Предлагам да престанеш със среднощните скитания.
Нали днес щяхме да ти купуваше ботуши?

Самюел

Юел се свлече на пода и си съблече дрехите. Целите му ръце бяха в рани, но не намери сили да се измие. Дотътри се до леглото и легна. Заспа с мисълта за Симон. Утре ще отиде в болницата да провери как е. Кой ще храни кучетата? А петела?

На сутринта снегът спря. Резервният вратар Нилсон, който цяла нощ кара снегорина, се отби пред дома на Симон да нахрани кучетата, ала те хукнаха навътре в гората. Той ги последва. Спряха до шапката на стопанина си, останала в снега. Нилсон се досети какво се е случило. Нима това момче — Юел Гюстафсон — е успяло да довлече Симон до къщата? Нилсон си помисли, че самият той едва ли би успял да го направи в такава силна буря.

Върна се в града и седна да изпие чаша кафе с останалите си колеги, които бяха приключили нощната смяна. Разказа им какво се е случило.

В болницата лекарите установиха, че Симон е получил мозъчен удар. Прекалено рано беше да прогнозират изхода от болестта.

Юел спеше. В неделя не му се налагаше да мисли за училище. До ухото си чуваше тихото хрущене на мишката.

За първи път госпожа Недерщрьом посети Юел в дома му. Той още спеше — нали вчера се прибра изтощен. Отвори й Самюел. Тъкмо кърпеше чифт панталони. Позна я, защото я бе виждал на традиционните коледни тържества в училище.

— Какво пак е надробил Юел? — попита той ужасен.

— Той вкъщи ли е?

— В момента спи. Снощи се прибра късно. Напоследък излиза почти всяка вечер. Предупредих го да престане. Не ми стига умът какво е правил навън по време на бурята.

— Господин Гюстафсон, снощи разговаряхте ли с него?

— Не. Ей сега ще го събудя.

Самюел се опита да си придаде ядосан вид. Учителката сложи ръка върху рамото му:

— Оставете го да спи. Ще ви кажа какво се е случило.

Седнаха на кухненската маса. Госпожа Недерщрьом прие да изпие чаша кафе. После обясни на Самюел как синът му влачил няколко километра Симон Вихрушката до дома му и отишъл да доведе помощ.

— Господин Вихрушката се намира в тежко състояние, но ако Юел не се бе намесил, старецът вече щеше да е мъртъв — заключи тя.

Самюел силно се озадачи. Направо не му се вярваше. Доколкото му стана ясно, този път учителката не се оплакваше от Юел, а го хвалеше.

— Най-добре да го събудя — настоя Самюел.

— Не, оставете го да спи. Сигурно е ужасно изморен.

Двамата се приближиха на пръсти до вратата на стаята му и надникнаха вътре. Юел лежеше със затворени очи, завит до брадичката. Върнаха се в кухнята. Изобщо не разбраха, че Юел всъщност е буден. Той бе отворил леко очи и ги бе видял като две размити сенки. Позна ги, разбира се: Самюел и госпожа Недерщрьом. Изчака да се отдалечат, стана и долепи ухо до вратата. Разбра, че

учителката е дошла да провери как е той, а не да се оплаква от мързела му в училище, когато изобщо се появи в час.

— Юел възприема уроците много бързо — обясняваше тя. — Но не се старее достатъчно. Занимават го други неща.

— Понякога ми е трудно да го контролирам. Все пак го гледам съвсем сам — оправда се Самюел. — Старая се да го възпитавам, доколкото ми стигат силите.

Госпожа Недерщрьом си тръгна. Юел се втурна към леглото и се направи на заспал. Чу как стъпките ѝ заглъхват по стълбите.

Самюел влезе в стаята. Юел продължи да стиска очи, но не успя да излъже Самюел.

— Чух, че подслушваш зад вратата — рече той и седна в края на леглото. — От учителката ти разбрах странни неща. Ще ми разкажеш ли по-подробно какво се случи? Как се чувстваш?

— Добре.

— Сигурно си изморен.

— Не, вече не.

Юел му разправи всичко. Самюел го изслуша мълчаливо.

— Симон тежеше много — заключи Юел. — Не съм си представял, че човек може да бъде толкова тежък.

Самюел го погали по челото.

— Постъпил си като спасител на корабкрушенец, само дето твоят корабкрушенец е претърпял злополука в снега, сред преспите, под свистенето на бурята. Успял си да го довлечеш до брега, тоест до къщата му. Спасил си му живота.

Юел разбра какво иска да каже баща му, макар никога да не бе спасявал удавник.

— Снегът брулеше лицето ми и се чувствах, все едно съм нагълтал вода — съгласи се момчето.

Самюел го изгледа продължително. Юел се умили от това внимание. Дори мислено прости на баща си, задето не се е избръснал.

— Ела да легнем в моето легло — предложи Самюел. — Ще почетем от „Метежът на остров Баунти“.

Момчето скочи веднага. Цялото тяло го болеше, но мина цяла вечност от последния път, когато със Самюел седнаха да четат заедно.

Двамата се завиха до брадичката. Юел сякаш се озова в мечешка бърлога.

— Чаках те пред магазина за обувки — отбеляза Самюел. — Честно казано, много се ядосах, задето не дойде.

— Ще купим ботушите следващата събота.

— Не, ти ще си ги купиш сам. Ще ти дам пари. Не знам защо изобщо исках да дойда с теб. Вече си достатъчно голям да пазаруваш сам.

— Да, отдавна пораснах — съгласи се Юел. — Само че ти чак сега го забелязваш.

Самюел кимна.

— Явно не съм искал да го забележа, защото ако ти си пораснал, значи аз съм остарял. А на мен не ми се остарява повече.

Юел усети с какво нежелание Самюел говори за възрастта си.

Баща му отвори книгата.

— От началото ли да започнем? — попита.

— Ти избери.

— Предлагам да прочетем първо края. Най обичам така.

Започна да чете на глас за тайнствения остров, изплувал пред очите на моряците на хоризонта точно когато обезсърчените метежници вече се раздират от противоречия, а Флечър изнемогва в опитите си да ги помири. Островът се въздига от морето като огромна скала. Екипажът хвърля котва и слиза на сушата. Сякаш попадат в рая.

Днес, стотици години по-късно, потомците на тези моряци още живеят на острова.

Самюел затвори книгата и я остави върху корема си. Двамата с Юел полежаха мълчаливо.

Навън вятърът свирукаше, но Юел чуваше как бурята отминава. Стените на къщата пукаха като стените на кораб. Юел имаше чувството, че се намира в капитанската каюта, а вълните го люшкат.

— Много ми се иска да отидем на остров Питкърн — призна Юел.

— И на мен.

Престанаха да разговарят. Юел поспа един час.

В късния следобед отиде в болницата да види как е Симон. Самюел реши да го придружи. После Юел щеше да му покаже къде е намерил Симон. Самюел също се бе сетил, че някой трябва да нахрани кучетата на пострадалия.

— Той има и кокошки — обясни Юел. — И петел в камиона. Обикновено седи върху волана.

Снежната буря отмина, но по улиците снегорините продължиха да обикалят заради големите преспи. В болницата не им разрешиха да влязат при Симон. Още не бил дошъл в съзнание. Състоянието му било тежко. Изчакаха лекаря, за да поговорят с него. Юел веднага го позна: онзи път, когато автобусът едва не го прегази, тъкмо той го прегледа, ала мъжът явно го бе забравил.

— Значи ти си го намерил, така ли? — попита той и разроши косата му.

Юел мразеше някой да му разрошва косата, пък бил той и лекар.

— Браво на теб, момче — похвали го докторът. — Извършил си истински подвиг. — Лицето му стана сериозно. — Не мога да ви дам прогноза за състоянието на приятеля ви. Все пак е мозъчен удар. Освен това господин Вихрушката е на възраст и е прекалено рано да се правят каквито и да е догадки.

Излязоха от болницата. Юел се умълча. Самюел забеляза униинето му.

— Ще се оправи — опита се да го обнадежди той. — Не бива да се отчайваме.

— Ще бъде ужасно несправедливо, ако умре.

— Смъртта никога не е справедлива — отвърна Самюел. — Винаги идва неочаквано и слага край на надеждите и намеренията ни.

Продължиха към къщата на Симон в гората. Кучетата стояха отпред. Започнаха да скимтят. Самюел им сипа храна. С Юел откриха петела и четирите изплашени кокошки, свити в бараката за дърва.

Без да е съвсем сигурен, в крайна сметка Юел успя да покаже на баща си къде е намерил Симон. Самюел поклати глава:

— Откъде намери сили да го влачиш близо два километра?

— Нямах избор — отвърна колебливо момчето. Сам не можеше да проумее как се е справил.

Върнаха се в къщата на Симон. Юел предложи да вземат кучетата и те да ги гледат, но Самюел се възпротиви. Мястото им било в дома на стопанина им и никъде другаде.

Решиха Юел да им носи храна всеки ден. На връщане към града спряха пред магазина за обувки. Юел посочи кои ботуши иска. Баща му пребледня, когато видя цената, ала си замълча.

Вечерта Самюел се зае да готви. Юел предпочиташе сам да застане до печката, защото ястията на Самюел рядко се получаваха, но баща му не отстъпи. Беше решил да отмени сина си. Докато той готвеше, Юел легна да си почине. Замисли се за преживяванията през последните дни. Намери смелост да си припомни дори как стана за смях на Хрътката и приятелите ѝ. Сега, след като бе влачил Симон през снежната виелица, случката не му се стори толкова ужасна. Юел все още изпитваше страх от появата си в училище, но знаеше, че ще се върне.

Самюел му поднесе бекон и картофи. Юел предпазливо изстърга с вилица загорялата мазнина.

— Вкусно ли е? — попита баща му.

— Да — кимна Юел. — Не съм ял по-вкусна гозба.

Самюел му сипа още една порция. Юел въздъхна едва доловимо. Понякога възрастните не разбират какво искаш да им кажеш.

Легнаха си рано.

Юел заспа веднага.

Беконът се топеше в стомаха му, Самюел хъркаше, а от стената се чуваше скърцането на мишката.

На Юел му се присъни, че пресича пустата улица заедно с Уайът Ърп — легендарния стрелец от уестърна „Престрелка в О. К. Корал“ — и братята му. Зад тях накуцва легендарният стрелец Док Холидей. Непрекъснато кашля. Под краката им се вдига червена пушилка. Шпорите звънтят. Време е да си разчистят сметките с Айк Клентън и компанията му. Тръгнаха си на дуел в „О. К. Корал“. След няколко минути ще паднат трупове. В съня си Юел върви редом с тях, зад Уайът Ърп. Носи ботуши с шпори. Зад него Док Холидей кашля. Скоро ще умре от туберкулоза. Но преди това ще си оправят сметките с негодника Айк Клентън. Това не може да се отлага повече. Моментът настъпва. Виждат противниците си в маранята: Айк и престъпната му банда. Нажеженият въздух размива фигурите им, но Юел забелязва, че сред тях е и Хрътката. Хората на Айк Клентън се смеят. Уайът Ърп спира. С него — всички други. Изведнъж те просто се изпаряват. Юел остава сам. Обзема го паника. Слънцето блести право в очите му. Заслепява го. Той посяга да извади пистолета, окачен на хълбока му. „Смит & Уесън“ с приклад от чисто сребро вместо дърво. Ръката му потъва в празния кобур. Горещо, до кръчмата, госпожа Недерщърмом спи в

люлеещ се стол, който се поклаща и проскързва. Юел усеща как му иде да закрепци от страх. Хрътката се спуска срещу него. Фигурата ѝ става все по-голяма и придобива размерите на гигантска птица с размахващи се крила.

Юел се изправи в леглото с вик. Стаята тънеше в мрак. Първоначално не осъзна къде се намира, но погледна светещите стрелки на будилника и разбра, че си е вкъщи. Случилото се бе само сън. Своеобразна прашка го бе метнала до „О. К. Корал“ и го бе върнала обратно.

Въртя се дълго, преди да заспи отново. Прие съня като предупреждение какво го очаква в училище: сражение, но без подкрепата на Уайът Ърп и Док Холидей.

В действителност не се случи нищо подобно. Пристигна в училищния двор, но не го посрещнаха нито с подигравки, нито с нагло насочени показалци. Никой не си издаде устните напред, никой не си наведе главата настрани.

Юел съобрази, че за това трябва да благодари на Симон. Влизайки в класната стая, още се чувстваше объркан. По лицето на Хрътката видя искрено разкаяние, а още преди да изпеят псалма, госпожа Недерщрьом започна да разказва какво е преживял Юел. От нейните уста историята звучеше като приказка. Нима наистина той е довлякъл Симон до дома му? Или просто е сънувал?

Всички вече знаеха за подвига му. Юел се питаше дали и през 2045 ще си го спомнят като човека, спасил по време на неудържима снежна стихия Симон Вихрушката. Юел се тревожеше за Стария зидар: нали лекарите заключиха, че е получил мозъчен удар. Кучетата сигурно лаят пред вратата и очакват да излезе стопанинът им.

През първото междучасие събра смелост и попита госпожа Недерщрьом какво представлява мозъчният удар.

— Нещо в главата на болния се пръска — обясни тя. — Не мисли за това, Юел.

— А за какво друго да мисля?

Учителката не отговори. Звънецът постави началото на следващия час.

След училище Юел отиде право в магазина за обувки. Пробва ботушите, които си бе харесал. Не притискаха глезените му. Плати ги и помоли да приберат старите му ботуши в кутия. После пое с бързи

крачки по склона към болницата. В раницата си носеше няколко кокала за кучетата на Симон. Чудеше се дали първо да се отбие в болницата, или да нахрани кучетата. Трудно му беше да прецени. Сигурно животните го очакваха с нетърпение, затова сметна за по-разумно да отиде първо при тях. Този път те се спуснаха към него. Погали ги и им даде кокалите. После отвори камиона. Всички кокошки се спотайваха вътре. Юел им надrobi на ситно няколко филии сух хляб.

Постара се изобщо да не се бави. Тръгна към болницата. Извади късмет, защото в коридора срещна лекаря, с когото разговаря миналия ден.

Положението не се беше променило. Симон още не бе дошъл в съзнание. Никой не можел да каже дали ще оцелее, или ще умре. Очите на Юел плувнаха в сълзи, колкото и да се мъчеше да ги преглътне. Нали извлече Симон от снежната пряспа? Защо тогава още съществуваше опасност за живота му?

Юел си тръгна от болницата.

Видя я веднага.

Хрътката. Стоеше пред портата. Изобщо не приличаше на гигантската птица със застрашително размахани криле от съня му.

Юел се опита да се ядоса, но не успя. Двамата поеха надолу по склона. Хрътката мълчеше. За разлика от друг път не започна да подтичва около него. Понеже не изпитваше гняв, Юел реши да ѝ засвидетелства пълно равнодушие. Все едно изобщо не я забелязва. Но и това не му се удаде. Определено не го биваше за актьор.

Накрая се предаде и започна да се държи както му подсказва сърцето. Зад червената дървена сграда, където разпределяха товарите от и за влаковете, имаше няколко дълбоки преспи. Минувачите не биха заподозрели Юел в тормоз, защото двете деца сякаш играеха на гоненица. Пред най-високата пряспа Юел подложи крак на Хрътката и тя падна по гръб в снега. После се хвърли върху нея и натри лицето ѝ със сняг. Тя се съпротивляваше с всички сили, но Юел беше по-силен. Погрижи се да натъпче сняг и под дрехите ѝ. Хрътката се дърпаше и удряше напосоки. Юел не изпитваше гняв. Просто искаше тя да си получи заслуженото.

— Престани — изхленчи тя.

— Издай напред устни — нареди той.

Хвана главата ѝ и я овъргаля в сняг. Остави я чак когато тя се разплака.

— Е, върнах си го — заключи той и се изправи.

Якето ѝ изглеждаше ужасно. Тя се отдалечи, като продължаваше да хлипа. За първи път вървеше бавно, а не бягаше. При други обстоятелства би хукнала.

Юел пое към къщи. Изведнъж се обърна и се втурна след Хрътката. Сега бягаше той, а не тя.

Настигна я до старата, накривена на една страна сграда, където железарят Тюлин държеше инструментите си. Хрътката продължаваше да плаче, но се бе поуспокоила. Тръгна до нея. Известно време никой не обели дума.

Накрая тишината започна да му се струва непоносима и той подхвана:

- Така ти се пада. Но обещавам да не правя повече така.
- И аз — смотолеви тя. — Идеята за онзи път не беше моя.
- Юел се спря. Що за приказки?
- Нали за срещата ни знаехме само аз и ти?
- Не съвсем — смънка тя. — Но аз не исках да те излагам така.
- А кой предложи?
- Другите.
- А защо не ме предупреди?
- Сега съжалявам, че не го направих.

Юел заби поглед в земята. Дали да ѝ повярва? Имаше само един начин да провери доколко е искрена.

— Ако е така, научи ме как да се целувам и ще ти повярвам.

— На улицата?!

— Ще минем зад склада. Там не живее никой. Вътре има само триони и брадви.

— Нека да го направим друг път.

— Значи ме лъжеш.

— За бога, разстроена съм! — възмути се тя. — Не мога да те целуна в това състояние. Не разбираш ли?

Юел се поколеба.

— Тогава ще изчакам да се успокоиш.

— Трябва да се прибирам, иначе родителите ми ще се ядосат.

— Кога ще го направим? Определи ден и час, щом искаш да ти повярвам.

— Скоро. Обещавам.

И хукна. Юел изпита облекчение, че се сдобриха. Все още не бе спечелила напълно доверието му, но се почувства по-добре, особено след като Хрътката си получи заслуженото. Върна се на гарата. Провери зад пейките дали няма изпуснати монети. До стената спеше старец. Началникът на гарата Книф се караше на служителя на билетното гише. Юел застана пред разписанието на влаковете. Някой бе зачеркнал с молив името на града и бе написал: *Тук не спират влакове, а само идиоти*. Юел се изсмя в шепа. Питаше се дали Книф е забелязал надписа. Как ли е реагирал? Сигурно е излязъл от кожата си.

Старецът хъркаше. На Юел му приличаше на столетник. Значи е роден през 1858-а, приблизително по времето, когато Уайът Ърп и Док

Холидей са пресрещнали Айк Клентън, за да си разчистят сметките с него и хората му.

Юел седна на една пейка и започна да размахва крака. Лошото е, че родителите не те питат кога искаш да се появиш на този свят. Тази мисъл, разбира се, беше съвсем детинска, но на Юел му се стори и забавна. Ако имаше право на избор, би живял като един от приближените на Флечър, евентуален негов наследник. Тогава не би му се наложило да скучае на железопътна гара в компанията на заспал старец.

Би живял в напълно различен свят, където шумят палми, а жените ходят облечени в прозрачни туники.

Ето че се завърна в реалността! Стана раздразнен от пейката. Започна да тропаш с крака, за да провери дали ще събуди стареца. Той обаче продължаваше да хърка. Юел погледна часовника. Енстрьом сигурно вече е затворил магазина, а няма как да се появи пред вратата на Соня. Изчерпи възможностите: коледни списания, забравена ръкавица... Пък и нищо чудно да завари непознатия в жилището й, онзи, дето я държеше за ръка. Твърде рисковано е да я посети. Ами ако мъжът го изгони? Или дори го изхвърли през прозореца, полудял от ревност? Няма как да предвидиш какво те очаква в подобна ситуация.

Седна отново на пейката и пак започна да си люлее краката. Все по-енергично и по-енергично. От ботушите му капеше мръсна вода и върху пода се образуваха петна — същински острови върху географска карта. Реши да ги именува: Змийския остров, архипелага Док Холидей, остров Вихрушка. През цялото време Соня Матсон не му излизаше от ума. Питаше се дали някога ще я зърне в прозрачна туника. Погледна заспалия старец и реши да се допита до съдбата. Ако го събуди, преди в чакалнята да са влезли други пътници, ще види Соня полугола. Правилата на играта изискваха да не разтърсва стареца и да не вика. Всичко останало беше позволено.

Не го ли събуди, значи съдбата му дава знак да не се надява.

Юел започна да риташ краката на пейката, без да изпуска касата от очи. Очакваше всеки момент стъклената преграда пред гишетото да се вдигне. Книф имаше остър слух и чуваше влаковете от километри. Старецът продължаваше да спи. Юел зарита още по-ожесточено. Никакъв резултат. Юел се разгневи. Умрял ли е, та не чува? Стана и започна да друсаш облегалката на пейката. Старецът изсумтя и си

избърса носа, но не се събуди. Пейката се люлееше. „Ей сега някой ще влезе в чакалнята“ — опасяваше се Юел. Мисълта му заработи трескаво. Какво да направи? Сети се за единствения изход. Втурна се към затвореното гише и почука силно. Стъклената преграда се вдигна веднага. Книф прикова поглед в Юел.

— Какво си се разблъскал? — избоботи той. — Билет ли ще си купуваш?

— Исках само да проверя дали не спите — отвърна с усмивка Юел.

— Вън! — ревна Книф, почервенял от гняв. — Махай се веднага! Викът му прокълна в чакалнята. Старецът се събуди. Юел избяга, преди началникът на гарата да го е погнал. Важното беше, че постигна целта си. Гласът на Книф би събудил и мъртвец.

Забърза към къщи с всички сили. Самюел сигурно вече е приготвил вечерята и се чуди какво става с Юел.

Момчето си представяше колко ще се изненада Самюел, ако му разкаже какво му е отредила съдбата. *През една от идните вечери аз, Юел Гюстафсон, ще посетя продавачката Соня Матсон, известна и под името Саломе, и ще я видя гола под прозрачна туника.*

Самюел сигурно ще припадне върху балатума от изненада. С известно злорадство Юел се питаше дали баща му е виждал Сара в такава ефирна дреха. Би било странна гледка.

Ала въпреки Юел не се престаши да сподели какъв знак му е дала съдбата. Самюел още не беше готов с вечерята. Доста бавно действаше в кухнята. Биваше го за моряк и дървосекач, ала манджите му не струваха.

На следващия ден Хрътката и Юел си размениха купчина бележки. Накрая джобът на Юел се препълни. Радваше се, че възстановиха приятелството си. Съучениците му, дето му погодиха номера в дома на Хрътката, не го гледаха подигравателно. Дори Ото се държеше дружелюбно. Малцина биха издържали да влачат Симон Вихрушката няколко километра в снежна виелица.

През междучасието Ото дори предложи на Юел да му покаже един от забранените си вестници.

— Нов е — подчерта той. — Никой друг не е виждал снимките.

— Ще пропусна — отказа Юел. — На живо е по-интересно.

Ото не успя да прикрие изненадата си, но Юел го погледна спокойно и той не посмя да го обвини, че си измисля. Денят мина добре. Един от най-хубавите дни от дълго време насам.

След училище отиде до дома на Симон. Хрътката поиска да го придружи. Юел ѝ позволи да нахрани кокошките, а той се погрижи за кучетата. После се отбиха и в болницата. Нямало промяна. Стария зидар още се намирал в критично състояние.

Юел се натъжи. Хрътката се опита да го утеши:

— Поне не е по-зле, а това е важна новина.

Юел се поуспокои. Олекна му, защото не се тревожеше сам за всичко. Хрътката му правеше компания. Юел се чувстваше добре с нея. Нищо че е момиче.

Разделиха се пред дома ѝ. Тя не му предложи да се целунат, а и Юел не повдигна въпроса. Докато я изпращаше с поглед, се сети да си запише час за урок при Крингстрьом. Огледа се, но не видя черния автомобил. Крингстрьом още не се бе прибрал, затова Юел се отправи към магазина на Енстрьом. Трябваше да напазарува — вкъщи бяха свършили почти всички продукти. Отвори вратата и звънчето извести влизането му. Зад тезгяха стоеше Соня. Юел си свали шапката и си пооправи косата. Не се сети да го направи по-рано. Пред него се извиваше опашка от десетина лелки и Соня не го забеляза. Той я наблюдаваше скришом. За пореден път я видя в прозрачна туника, но лелките в магазина му пречеха да се съсредоточи върху видението си. Опита се да си представи, че ги няма, че е сам със Соня в бакалницата. Но нещо пак го смуги: някак си не вървеше Саломе да стои по ефирна дреха зад тезгяха и да отмерва брашно на клиентите.

Соня го забеляза. Той се сепна, все едно е прочела мислите му.

— Какво ще обичаш? — усмихна се тя.

Лелките веднага започнаха да роптаят. Юел не се поколеба да се възползва от предложението ѝ. Полагаше му се поне веднъж да пререди дебелианите, защото те неведнъж го бяха изблъсквали на опашката.

— Как е Алан, брат ти? — поинтересува се Соня.

На Юел му се прииска да потъне вдън земя. Една от лелките, естествено, не се стърпя:

— Той няма брат.

Неочаквано, кой знае как, Юел събра смелост, обърна се и погледна жената в очите:

— Направо не е за вярване как някои хора умират да се месят в чуждите разговори. — И се обърна към Соня: — Алан е добре. Коляното му мина. Рамото му се оправи. Дайте ми масло и яйца.

Лелката не каза нищо повече. Соня му опакова продуктите.

— Разбрах, че си спасил човек от сигурна смърт — рече високо тя, та да чуят всички.

На Юел това му хареса.

— Беше много тежък — обясни той, — но стига да не се предаваш лесно, няма невъзможни неща.

Тя вписа дължимата сума в тетрадка. Веднъж в месеца Самюел отиваше да плати сметките. Юел се подписа с инициалите си.

— Заповядай къщи да ми разкажеш подробности.

Юел не повярва на ушите си. Лелките — също. Новата продавачка от Стокхолм кани Юел в дома си?

— Кога е удобно? — попита Юел.

— Довечера.

Юел взе торбите с покупките и си тръгна. Всички се отдръпнаха да му направят път. На улицата остави торбите на земята. Нима е истина?

Забърза към къщи. Ако ще ѝ ходи на гости, трябва да се приготви. Сети се за стареца в чакалнята на гарата. Какъв късмет, че успя да го събуди!

Вкъщи веднага се зае да приготвя вечеря. Очакваше Самюел да се прибере всеки момент. През цялото време от ума му не излизаше какво го очаква. Заради обърканите си мисли забрави да включи котлона под тенджерата с картофите. Установи го след доста време. През две минути ходеше да се види в огледалото. Опита се да оформи косата си с вода, но няколко непокорни кичура продължаваха да стърчат над челото му. И на сто години да стане, тези кичури пак ще стърчат.

По стълбите се чува стъпките на Самюел. Тежки като на слон. Влезе в кухнята.

„Сега ще каже, че мирише на вкусно“ — помисли си Юел.

— Ммм, мирише ми на вкусно — изсумтя Самюел. — Как е Симон? Нахрани ли кучетата?

Юел кимна и му разказа, че нищо в положението на Симон не се е променило.

Седнаха да вечерят. Юел бързаше да излапа храната. Самюел го изгледа учуден.

— Ще излизам — обясни Юел.

— Пак ли?

— Ще подготвяме коледното тържество, макар че Коледа е доста далеч.

Самюел кимна и въздъхна:

— Времето лети.

— Не бива да му позволяваш да ти избяга — философски заключи Юел, без сам да разбира докрай какво има предвид.

Няколко минути след седем Юел стоеше пред къщата ѝ. През целия път тича и се задъха.

Не се съмняваше, че ще му отвори, облечена в прозрачна туника.

19

Соня Матсон отвори, но не в прозрачна туника, а с навита на ролки коса. Като Сара. Юел направи неволна гримаса. Само допреди секунди беше убеден, че ще я види гола.

— За първи път ли виждаш ролки? — попита тя.

Юел се изчерви, защото се почувства спипан на местопрестъплението.

— Не. Просто вас не съм ви виждал с ролки.

— А как очакваше да ме видиш? — изгледа го удивена тя.

Юел се паникьоса не на шега. Тя му чете мислите. Той зачака продължението. Дали ще му удари шамар? Или ще го изхвърли? Ами ако разкаже случката на редактора на местния вестник и всички го прочетат идната седмица?

Юел Гюстафсон си позволява непристойни мисли.

Маниакът на тема прозрачни дрехи Юел Гюстафсон още се разхожда на свобода.

— Колко още възнамеряваш да стоиш навън? — попита го тя. — Става течение.

Юел надникна в антрето.

— Съблечи си якето и влизай. Не забравяй да си събуеш обувките.

Този път той не скри нито ръкавица, нито шал. Влезе след нея в дневната. Сара седна и си качи краката на дивана. Беше облечена в розов халат, изпод който се подаваше голата ѝ кожа. Юел не смееше да задържи поглед върху нея. Тя кимна към краката му:

— Чорапите ти вече нямат дупки.

— Мама ги закърпи.

Домакинята си запали цигара, започна да издухва кръгчета дим и подхвърли многозначително:

— В това градче се носят много слухове.

— Нищо не остава задълго в тайна — съгласи се Юел.

— Хората обсъждат какво ли не. А когато прекарваш цял ден зад тезгяха, до теб стигат най-различни странни факти. Знаеш ли какво дочух днес, след като си тръгна от бакалницата?

— Не — поклати глава Юел.

— Онази лелка била казала истината. Нямах брат на име Алан. Всъщност изобщо нямаш брат.

Не изглеждаше ядосана, дори напротив. Усмиваше се приветливо. Юел осъзна, че му остава единствено да ѝ признае истината.

— Искан аз да ви покажа каталога с коледните списания — смотолели смутено момчето. — Затова се представих за брат на Алан.

Юел ѝ разказа как дал три крони на Ото, за да „откупи“ правото да ѝ предложи коледни списания. Тя избухна в смях. По лицето ѝ не се виждаше и следа от раздражение.

— В момента всички говорят за Юел Гюстафсон.

— Всичко е лъжа — увери я той.

— Е, сигурно все някаква част от слуховете отговаря на истината. Съгласна съм обаче, че лелките имат склонност да дрънкат за неща, които не разбират.

— Това градче гъмжи от клюкарки — въздъхна Юел. — Не можеш дори да се изпикаеш в снега, без да се разчуе.

Тя пак се засмя.

— Сега всички говорят за теб — повтори. — Хвалят те. Проявил си нечувана смелост, като си спасил живота на стареца.

— Казва се Симон Вихрушката.

— Вихрушката?

— Да. Вихрушката.

— Ето така бих искала да се казвам. Соня Вихрушката, а не Соня Матсон.

— Неговата фамилия звучи по-добре от Гюстафсон.

— Мълвата разнася доста неща. Днес някой спомена, че нямаш майка.

„Ще си вървя — помисли си Юел. — Тя знае всичко. След малко ще спомене и прозрачната туника. Може да четете мисли, а не само да слуша какво дрънкат клюкарките.“

— Не е моя работа — продължи тя, — но искам да те питам кой ти закърпи чорапите?

— Сам ги закърпих — отвърна Юел. — В нашето семейство аз отговарям за покупките и за готвенето. Сам съм си майка. Така поне никой не ми дудне на главата. Когато ми се прииска някой да ми дудне, сам започвам да си чета конско.

— Питам те от любопитство — призна тя със сериозен вид. — Един от най-големите ми недостатъци е, че съм прекалено любопитна.

— Аз също. Защо да е недостатък?

Тя изгаси цигарата. Юел не можеше да откъсне очи от алените ѝ устни. Стана му горещо. Да бе го научила да се целува! Ще бъде много по-хубаво, отколкото да целува Хрътката.

— Сварих чай — рече тя. — Искаш ли?

— Да.

Не обичаше чай, а и от него винаги му се допикаваше, но как да откаже на Соня Матсон?

Тя донесе две чаши и чайник. Юел отпи. Никак не му хареса, но продължи да пие.

— Разкажи ми какво се случи — подкани го тя. — По време на снежната буря.

Юел ѝ разправи как беше намерил Симон и как го бе довлякъл до къщата му. Понеже му се струваше много умна, не посмя да преувеличи, колкото и да му се искаше.

— Щом си успял, значи си много силен и упорит — похвали го тя, остави чашата върху масата и запали нова цигара. — Пушиш ли?

Юел се изкуши да отговори утвърдително, но за щастие се възпря. Запали ли цигара, ще избухне в неудържима кашлица. Затова поклати отрицателно глава.

— Сега е твой ред да ме питаш нещо. Имаш право само на два въпроса.

Юел се замисли. Два въпроса са твърде малко и трябва внимателно да прецени какво иска да узнае. Кое всъщност го интересуваше най-много?

— Защо дойде тук? — попита.

Това му беше най-любопитно. Защо му е на човек, който живее в Стокхолм, доброволно да се премести в това забутано градче?

— Имах нужда да се махна оттам за известно време — отвърна тя. — Прекалено много неща ми се събраха.

Юел забеляза как лицето ѝ се смръщи. „Дали не ѝ зададох твърде личен въпрос?“ — притесни се той.

— Досаждаха ми прекалено много мъже, а някои от тях направо не ме оставяха на мира — продължи тя. — Затова дойдох тук. Още не знам колко време ще остана. Ще видим. Зависи как се чувствам и какво ще се случи; дали ще ми понесе зимата.

Юел се мъчеше да проумее смисъла на думите ѝ. Прекалено много мъже? Какво има предвид? Не я оставяли на мира, нали така се изрази?

Юел веднага намисли втория си въпрос. Дори не се поколеба дали да го зададе: изгаряше от любопитство, а и го глождеше ревност.

— Кой беше мъжът в киното онази вечер?

Тя тъкмо се канеше да поднесе чашата до устните си, но спря.

— Откъде знаеш, че съм била на кино?

— И аз бях там, но филмът не ми хареса.

— На проекцията не пускаха деца — възрази тя. — А ти нямаш петнайсет.

— Влязох през тайна врата.

Тя остави чашата върху чинийката.

— Лъжеш.

За първи път изглеждаше ядосана.

— Не лъжа — оправда се Юел.

— Тогава ми кажи как свърши филмът — остро отвърна тя.

— Не знам.

— Виждаш ли, че ме лъжеш!

— Наложих се да си тръгна преди края. Иначе Енгман щеше да ме намери, защото пали осветлението, преди да изтекат надписите.

— Кой е Енгман?

— Уредникът в киното.

— Не ти вярвам. Не си бил там.

— Мога да ти разкажа какво стана пет минути преди края.

Думите започнаха да се леят от устата му. Не млъкна, докато не се увери, че тя му вярва. Разказа ѝ целия филм отзад напред. Издаде как се промъква в залата. Премълча само, че е бил с Хрътката.

Соня Матсон се разсмя. Вече му вярваше.

— Значи сме били в киното по едно и също време — заключи тя. — И ти искаш да разбереш кой е бил мъжът до мен, така ли?

— Да. Държеше те за ръка.

За своя изненада Юел долови гняв в гласа си. Соня също го усети.

— Предпочитам да го запазя в тайна — отвърна тя. — Държахме се за ръка. Нищо повече.

— Показа ли се в прозрачна туника пред него?

На Юел му идеше да си отхапе езика, но казаното — казано. Не можеше да си върне думите назад. Не бяха закрепени за гърлото му с конци, та да ги издърпа обратно.

Тя го изгледа учудено.

— Какво имаш предвид?

— Нищо — смотолеви Юел.

— Дал си на Ото три крони, за да го заместиш и да ми покажеш коледния каталог — бавно рече тя. — Забрави си нарочно ръкавицата в дома ми. Гласът ти трепери от гняв, докато ми разказваш, че си ме видял с мъж в киното. Дори си измисляш несъществуващ брат. Защо правиш всичко това?

Юел пламна и заби поглед в пода.

— Не хапя, не удрям, не бода и не драця — увери го тя. — Освен ако не искам. А в момента нямам никакво желание да те наранявам. Отговори ми — меко помоли тя.

Юел не смееше да я погледне.

— Няма да кажа на никого. Ще си остане между нас. Заклевам се.

Юел я погледна изпод вежди.

— Заклевам се — повтори тя. — Честен кръст.

Колкото и да се страхуваше, Юел ѝ каза истината. Имаше чувството, че ще се строполи мъртъв на пода.

— Надявах се да ми отвориш в прозрачна туника. Това е — прошепна бързо той, но тя го чу.

— И защо? Защо точно аз?

— Не знам. Не казвай на никого.

Тя се облегна на стола. Юел не смееше да я погледне. Не се съмняваше, че ще го изгони. Само дано не го изхвърли през прозореца, а му позволи да си излезе през вратата.

— Баща ми Самюел ще иска да се прибера жив и здрав — боязливо рече той. — Ще си тръгвам.

И се надигна от стола.

— Има време да изпием по още чаша чай — спря го тя. — Ще стопля вода.

Взе чайника и отиде в кухнята. Юел направо плуваше в пот. Дали да не избяга още сега? От кухнята тя няма как да види антрето. Отказа се и остана. От кухнята се чуваше дрънчене. После всичко утихна. Юел чакаше. Тя се появи на вратата. Гола, наметната само с някаква тънка материя — завеса или воал. Юел прикова поглед в нея.

После тя изчезна.

След няколко минути се върна. Пак си бе облякла розовия халат. Донесе още чай.

— Видях те — рече Юел.

— Какво си видял?

— Туниката.

— Да не твърдиш, че съм била по туника? — намръщи се тя.

— Да, на вратата.

— Сънувал си.

Юел се досети, че Соня иска това да си остане в тайна, а най-добрият начин да запазиш нещо в тайна е, като го обявиш за сън.

— Да, сигурно съм сънувал — съгласи се той.

— Този сън никога няма да се повтори. Имай го предвид — отбеляза тя с усмивка, но и много категорично.

— Няма да се повтори — кимна Юел. — Такива неща се присънват само веднъж.

Мълчаливо си допиха чая.

— Време е да се прибираш — подкани го тя. — Става късно, трябва да си лягам.

Юел отиде да си облече якето в антрето. Застанала на вратата, тя го наблюдаваше.

— Благодаря ти за съня — усмихна се той на раздяла.

— Няма за какво. Беше толкова кратък, че няма за какво да ми благодариш.

На улицата Юел се обърна. Тя стоеше на прозореца. Той й махна, тя му отвърна. Докато се прибираше в студената звездна нощ, Юел се чувстваше като в църква. Улицата му приличаше на пътека между редици невидими църковни скамейки. Видя я гола. За кратка секунда. Или за две. Достатъчно, за да разбере, че на живо жените не изглеждат

като онези в списанията на Ото. Приличаха на тях, разбира се, но беше съвсем различно.

На няколко пъти се принуди да спре, да си поеме дълбоко въздух и бавно да издиша.

По едно време хукна в прилив на сила. Ако Хрътката се намираше наоколо, би могъл — за пръв и единствен път — да я настигне.

Искаше му се да разкаже за случилото се на някого, но бе обещал да си мълчи.

Спря. Сети се за човек, който никога не би се разприказвал. Обърна се и хукна в противоположната посока. Този път страхът не се обади. Гробището не изглеждаше толкова застрашително. Застана пред гроба на Ларш Улсон. Там бе изрекъл тържествените си обещания за годината. Можеше да докладва, че едно от тях вече е изпълнено.

— Видях гола жена — похвали се той. — Името ѝ е Соня Матсон.

Надгробният камък остана безсловесен.

— Искам Симон да оздравее — прошепна Юел. — Не искам да умира.

Не получи отговор. Всъщност изобщо не бе очаквал.

Завтече се към къщи. Самюел сигурно си е пуснал радиото и го чака.

Щом влезе в кухнята обаче, го връхлетя черната лавина.

Самюел го нямаше. Беше изчезнал. Юел се отпусна безсилно върху един стол и зариде. Воплите му звучаха като воя на сирена, която предупреждава корабите за мъгла.

Не издържаше повече. Нека се налива, докато се разболеет!

Нима Самюел наистина иска да пие на провала? Не, разбира се. Юел беше убеден. Самюел непрекъснато правеше неща, които не отговаряха на желанията му. Върху масата стоеше наполовина изпита чаша кафе. Юел потопи пръст в нея. Течността беше още топла. Юел скочи от стола. Значи Самюел не е стигнал далеч.

Дано го намери, преди да е пипнал чашата с алкохол.

Грабна шапката си и хукна навън.

Застанал неподвижно на улицата, Юел затаи дъх, оглеждайки се наляво и надясно. От Самюел нямаше и следа. На небето вече не блестяха звезди. Изневиделица се бяха появили облаци. Сигурно предстоеше да завали сняг.

Дори да имаше звезди, не биха помогнали на Юел да намери баща си. Нито Голямата мечка, нито Орион бяха в състояние да му посочат пътя към Самюел.

Юел си напегна ума.

Самюел рядко ходеше на едно и също място два пъти подред. Затова изключи вероятността да е отишъл в съборетината до реката — пиянското свърталище на Свраката и братята Тумте.

Мъчеше се да мисли бързо. Молеше се да намери баща си, преди да е стигнал там, където се бе запътил.

Самотната сирена продължаваше да вие в него. „Ще го ударя право в мутрата — закани се Юел. — Ще го прасна по носа и ще го поваля на земята. Щом довлякох Симон до къщата му през гората по време на снежната виелица, Самюел няма да ме затрудни. Ще довлека и него до вкъщи, а после ще го вържа за леглото.“

Тръгна към покрайнините на града. Там се намираха две места, където Самюел ходеше да пие. Юел ускори крачка. Когато Самюел решише, че иска да пие, вървеше бързо, все едно го присвива коремът и трябва незабавно да отиде в тоалетната. Юел нямаше представа с каква преднина разполага баща му. Чашата неизстинало кафе не е снабдена с часовник да ти покаже кога е направена. Юел крачеше забързано през заспалия град.

„Сам съм — мислеше си. — И търся Самюел. Най-тържествено си обещах да го ударя в лицето, когато го открия. После ще го завлека вкъщи. Или да го заведа право на сметището и веднъж завинаги да реша проблема? После ще хвана автобуса за Юсдал, а оттам ще продължа към остров Питкерн.“

Пресече железопътните релси. Наблизо се намираше внушителната тъмна сграда на кланицата. Уличните лампи се разрешиха. Стигна до кръстовището и там забеляза човешка фигура. Самюел, кой друг? Мъжът вървеше към дъскорезницата. Там имаше няколко сборни места на градските пияници. Знаеше, че полицаите често се отбиват там заради свади. Веднъж, по време на сбиване, бяха наръгали човек в ръката. Дори писаха за това във вестника. И досега си спомняше как пребледня Самюел, когато прочете новината.

Виждайки баща си на улицата, Юел изпита едновременно облекчение и гняв. Все пак бе успял да го настигне навреме: преди да е докопал бутилка или чаша.

Завтече се към баща си. Снегът хрущеше под ботушите му, но Самюел не го чу. Видя го чак когато Юел застана пред него. Спря, погледна го и си продължи пътя.

— Прибирай се, Юел. Нямах работа с мен.

Момчето тръгна пред баща си заднишком.

— Нали ми обеща да не пиеш повече?

Самюел не отговори. Опита се да го задмине, но Юел не му позволи. От гняв в очите на момчето избиха сълзи.

— Тръгвай с мен. Прибираме се.

— Прибирай се и не ме чакай — отпрати го Самюел. — Имам нужда да се поразтъпча. Постоянното стоене у дома ме изнервя.

— И да се напиеш, нищо няма да се промени.

— В настроение съм да обърна една чашка.

Юел сякаш говореше на дърво. Самюел изобщо не възприемаше думите му. Момчето спря рязко и баща му едва не се блъсна в него.

— Хайде, ела да се прибираме — примоли му се Юел.

— Тази вечер ще закъснея — повтори Самюел. — Не се тревожи за мен.

Да не се тревожи! Юел направо не вярваше на ушите си. Нима баща му не разбира абсолютно нищо?

Юел се хвърли върху него и го заудря по гърдите. Понеже улицата беше хлъзгава, Самюел залитна и падна на земята. Повлече и Юел. Озоваха се в снежна пряспа. Юел си спомни какво отмъщение бе устроил на Хрътката. Какво му пречеше да постъпи по същия начин и със Самюел? Взе шепа сняг и му натри лицето с нея. Самюел не очакваше подобна атака и само изсумтя от изненада. После се опита да

се съпротивлява, но Юел нямаше никакво намерение да се предава. Продължаваше да размазва шепи сняг в лицето му, като се опитваше да пъха сняг и под ризата му. Самюел го сграбчи за яката и го отстрани от себе си със сила.

— Какво ти става? — попита ядосано той и взе да изтупва снега от себе си.

Юел отново се нахвърли върху него, но този път не с шепи сняг, а с юмруци. Баща му се мъчеше да избегне ударите. Изведнъж Юел престана и легна по гръб върху уличното платно.

Самюел се изправи.

— Ставай веднага! Не може ей така да лежиш тук.

— Защо да не мога? Ще си лежа, докато измръзна.

Самюел се наведе, хвана го за ръката и го издърпа. Когато поискаше, ставаше много силен.

— Веднага престани с тези глупости — строго рече той. — Прибирай се. Остави ме на мира. Голям човек съм и ще правя каквото си искам.

— Ако някой от двамата ни заслужава да се нарече голям, това съм аз — сопна се Юел. — Теб не те знам какъв си.

— Да не би да опитваш да изпилиш нервите на баща си?

— Нищо подобно. Просто казвам как стоят нещата.

Самюел изглеждаше силно раздразнен. Сигурно жаждата за пиtie го изнервяше допълнително. Посегна да сграбчи Юел за яката, но момчето предвиди намерението му и ловко отскочи встрани.

— Не желая да слушам и дума повече — отсече бащата. — Ако не тръгнеш незабавно към къщи, не отговарям за действията си.

— Ами пребий ме, щом искаш — отвърна момчето. — Само че кой ще ти готви тогава?

Самюел замахна да го хване. Юел пак успя да се отскубне. Дватамата се дебнеха и пристъпваха наляво-надясно като танцьори.

— Я повтори!

— Ами пребий ме, щом искаш — извика с цяло гърло Юел. — Само че кой ще ти готви тогава?

— По-тихо. Хората ще те чуят — умолително прошепна мъжът.

— Тук няма кой да ме чуе.

Изведнъж усети, че изнемогва. Силите го напуснаха и той сякаш се пропуска.

— Прибирай се — настоя за пореден път Самюел. — Остави ме на мира. Ще се прибера след няколко часа. Отивам за последен път. Обещавам ти.

Самюел се обърна и пое по пътя. Юел гледаше как превитият му гръб все повече се смалява. Накрая напълно изчезна в мрака.

Юел се прибра. Чувстваше главата си странно олекнала. Не издържаше повече. Ако животът е такъв, защо да живее? Каквото и да направи, Самюел го разваля.

Прибра се вкъщи. Вече бе взел решение как ще постъпи. Качи се в стаята си, свали дюшека и завивката си, изнесе леглото от бараката и го постави пред стълбите. Когато се прибере, Самюел ще бъде принуден да го види, колкото и да е пиан.

Юел си легна и се зави. Навън беше студено, но изобщо не го беше грижа. Всъщност всичко му бе станало безразлично.

Бавно се унесе и заспа. Отново заваля. Върху завивката му започнаха безшумно да се стелят рехави снежинки.

Юел започна да сънува, че е сутрин и вдига щорите. Чува ясно дори плясъка им. Вечерта си ляга. Навън е побеляло. Всичко изглежда променено. Взира се удивен през прозореца. Пред очите му се разстила безбрежно море. Цветът му се мени под слънчевите лъчи ту в синьо, ту в зелено. На хоризонта от водата изскачат делфини. Под прозореца му се простира бряг. Към сушата приближава рибарска лодка. Почернели от слънцето мъже гребат през вълните. Лодката язди гребените им. Отзад, на руля, седи познато лице: Симон. „Остров Питкърн — досеца се Юел. Значи сме стигнали дотам. И аз съм в лодката. Симон е оздравял и е решил да дойде с мен и Самюел.“ Юел отваря прозореца. Някой го вика по име.

Първоначално не различи чертите на лицето пред себе си. Чак след няколко секунди позна Самюел. Изобщо не искаше да се занимава с него, а да продължи да спи, да се върне в съня си. Усети как нещо го повдига — навярно вълна — и го понася над топлата вода. Вероятно язди делфин — един от онези, които бе видял преди малко. Потъна в съня си. Някой го разтърси. Опита се да се предпази, но настойчивата

ръка продължи. Накрая се принуди да отвори очи. Ясно видя лицето на Самюел, наведено над него.

— Какво си направил? Можеше да умреш от студ в двора, ако не се бях прибрал веднага.

Юел се опомни. В момента се намираше в леглото на баща си. Самюел бе завил краката му в магическата постелка, а върху корема му бе поставил бутилка с гореща вода. Въпреки това ледени тръпки пробягваха непрекъснато по тялото му. Помъчи се да си спомни какво се случи: легна си навън и явно бе заспал. Погледна Самюел. Очите му не бяха зачервени. От дрехите му не вонеше на алкохол.

— Можеше да умреш — повтори Самюел.

— И какво от това? — отвърна Юел. — Така поне нямаше да ти създавам повече неприятности.

— Не говори така.

Юел видя как очите на баща му се насълзиха. Надигна се в леглото. Цялото тяло го болеше.

— Защо се върна? — попита той.

Самюел поклати глава.

— Стигнах, където бях решил, но нещо не ми даваше мира. Върнах се вкъщи и те намерих на двора, затрупан под снега. Можеше да умреш. Не разбираш ли? Какво щеше да стане, ако не се бях прибрал веднага?

— Какво щеше да стане? — попита в отговор Юел.

Самюел само поклати мълчаливо глава.

Юел се чувстваше изтощен. Отново се отпусна в леглото. Искаше незабавно да продължи съня си. Там присъстваше и Самюел. Беше се върнал.

Сутринта се събуди рано. Помъчи се да си спомни какво се е случило. Сънливостта му тутакси се изпари. Заспал бе на двора и замалко не беше замръзнал. Раздвижи ръце и крака. Размърда пръсти, сви юмруци. Явно най-страшното му се бе разминало. Стана и обу големите пантофи на Самюел. Той бе легнал в леглото на Юел. На момчето така му се струваше най-добре: веднъж завинаги да си сменят местата. Юел влезе в кухнята и погледна през прозореца. Валеше сняг.

И друго привлече вниманието му.

Леглото на двора бе побеляло. Самюел не беше прибрал дюшека. Изглеждаше, все едно върху леглото спи човек. Юел усети как го побиват тръпки. Какво бе направил? Ами ако беше умрял? Като връстника си Ларш Улсон. Ако баща му не се бе прибрал, Юел щеше да се спомине на същата възраст като нещастното момче от гробищата.

Самюел явно се бе разкаял за намерението си да се върне към чашката и не е близнал капка алкохол. Благодарение на решението му под снега лежеше затрупан само дюшекът.

Юел седна на масата. Запали свещ. Ароматът на стеарин винаги му действаше успокоително.

Често си мислеше, че от мама Йени се е носело ухание като от запалена стеаринова свещ. Още нямаше шест часа, но приближаваше Самюел да се събуди. Юел сложи кафеварката на котлона. После се облече. Когато кафето стана, чу, че Самюел се е събудил. Баща му влезе в кухнята.

— Кафето е готово — посрещна го Юел.

— Как се чувстваш? — попита Самюел.

— Добре.

Не разговаряха излишно. При желание двамата умееха да се разбират и без думи. А тази сутрин и Юел, и Самюел бяха добронамерени един към друг.

Самюел се облече и седна да си изпие кафето.

— Има и други жени освен Сара — напомни Юел. — Трябва да се бръснеш по-често.

— Знам.

Юел си наля чаша мляко.

— Защо не се махнем отгук? — попита той. — И в други градове има училища и гори, ако държиш цял живот да работиш като дървосекач.

Самюел го погледна мълчаливо.

— Сигурно и на остров Питкърн има гори — продължи Юел. — Нищо не ни пречи да изпратим запитване.

— Ти го направи. Ще ти дам пари за пощенска марка.

— Въпросът е колко ще струва — замисли се Юел. — Островът се намира доста далеч.

— Може би първо трябва да попитаме в пощата — угрижи се Самюел.

На Юел му хрумна и друга идея:

— За Коледа искам да ми подариш пощенска марка.

— Няма да чакаме чак до Коледа, за да я получиш — възрази Самюел, стана и остави върху масата банкнота от пет крони. — Дано стигнат.

— Ще стигнат, разбира се — увери го Юел. — Земята не може да е чак толкова голяма.

Самюел тръгна за работа. През прозореца Юел го наблюдаваше как остави раницата и отнесе леглото в бараката. После се обърна и му махна. Юел също му помахна.

Пригответи се за училище. Коледната ваканция приближаваше. Юел се питаше какви ли оценки ще получи за края на срока. Беше сигурен единствено в успеха си по география, а най-много се притесняваше от оценката си по ред и дисциплина. Вероятно го очакваше доста неприятна изненада.

Изгаси стеариновата свещ и вдиша жадно аромата. Замисли се за мама Йени; за Соня Матсон. И най-вече за Хрътката.

После излезе от къщи. По изключение тръгна навреме за училище.

А ВРЕМЕТО ПРОДЪЛЖАВАШЕ ДА ТЕЧЕ БЪРЗО...

Наближаваше Коледа. Приключиха първия учебен срок. Деца и родители се събраха в църквата. Облечен в омразния си костюм на Коняря Стафан, Юел изслуша с отегчение скучната реч на директора.

Прибра се с бележника в джоба. Оценките му не се оказаха толкова катастрофални, колкото очакваше. Е, можеше да са и по-добри, разбира се, но Юел знаеше, че Самюел ще се зарадва, горд от постижението на сина си. Все пак Юел влизаше в челната десетка на класа и имаше най-високата оценка по география.

Остави бележника върху кухненската маса и излезе, за да посети Симон в болницата. Все още се намираше в критично състояние, но лекарят прогнозираше, че ще се възстанови и ще започне отново да говори.

— Не е от приказливите — обясни Юел. — Достатъчно е да казва по някоя и друга дума.

Пред болницата го чакаше Хрътката. Двамата тръгнаха към къщата на Симон да нахранят кучетата. Ходеха там всеки ден. Юел се принуди да предупреди Крингстрьом, че докато Симон е болен, се налага да прекрати уроците по китара и домакинската работа в дома на музиканта. Крингстрьом знаеше за случилото се и го успокои: нека идва, когато пожелае.

Много неща се промениха. Всеки път, когато Юел се отбиеше да пазарува в бакалницата на Енстрьом, Соня Матсон не бързаше да му опакова продуктите и го питаше как е. Дебелите лелки се изнервяха, но Соня им напомняше, че има и други магазини, щом нямат търпение да изчакат реда си. Юел и Соня си имаха тайна, която си оставаше само тяхна.

След случката с леглото под снега Самюел не близна повече алкохол. Юел, разбира се, не можеше да бъде сигурен, че баща му няма да изчезне отново, но Самюел сякаш сериозно бе решил да престане с пиенето. Дали пък не планираше да се върне в морето?

Самюел прочете „Метежът на кораба «Баунти»“ и я започна отначало.

Засега Юел реши да поизчака, преди да поднови опитите да закали организма си. Спането в снега вече не му се струваше добра идея. Вероятно някой ден щеше да пробва пак, но до 2045-а оставаше много време.

Все още вярваше в кариерата си на рок звезда, но проумя, че за целта са нужни дълги години — повече, отколкото си бе мислил. Свиренето на китара се оказа трудна работа. Юел обаче напредваше. Научи девет акорда, а и струните вече не се впиваха толкова болезнено в пръстите му.

Хрътката продължаваше да му прави компания следобед — двамата ходеха заедно до къщата на Симон, но нито Юел, нито тя отвориха повече дума за случката в дома ѝ.

Юел чакаше търпеливо.

В деня на коледното тържество Хрътката отново пожела да го придружи до жилището на Симон. Докато Юел хранеше кучетата, тя изчезна някъде. Върна се с червисани устни.

— Сега ще те науча — рече тя.

И удържа на думата си. Юел никога нямаше да забрави усещането: нейните устни до неговите.

След целувката тя се изкикоти.

Юел се изчерви.

В последната неделя преди Бъдни вечер Юел попита Хрътката дали иска да отиде с него на гарата през нощта, когато минава влакът.

— Има ли изобщо нещо интересно за гледане? — учуди се тя.

— Да. Пътници се качват или слизат. Освен това трябва да пусна писмо.

Понякога Хрътката ставаше много любопитна.

— До кого е писмото?

— Не го познаваш.

— До момиче?

— Не.

— Сигурен ли си?

— Кълна се.

Вечерта на гарата се бяха събрали десетина души. Машинистът удари спирачки и големите железни колела изсвириха пронизително.

Началникът на гарата Книф обикаляше перона с бдителен поглед и следеше всичко да върви по план. Юел задържа Хрътката към пощенския вагон. Стискаше в ръка писмото.

— До кого е? — настоя да разбере тя.

— Ще ти кажа друг път. Не е до момиче.

Издебна Книф да се обърне с гръб и пъкна плика в отвора.

Този път бе сложил истинска марка. Двамата с Хрътката изпратиха влака с очи. Той пое на юг — към железопътния мост и към широкия свят.

После се поразходиха да разгледат коледната украса на витрините.

Юел предложи на Хрътката да отидат заедно у Йертрюд. Двете с нея още не се познаваха, а и Юел отдавна не се бе отбивал у безносата си приятелка.

Хрътката се съгласи, но друг път. Станало късно и родителите й щели да се сърдят, ако не се прибере до час.

Юел я изпрати до дома й. Изчака тя да се изгуби в мрака. Очакваше следващия ден с нетърпение. Имаше нужда от още уроци по целувки.

Навън беше студено. На небето блещукаха звезди. Юел спря между две улични лампи и погледна нагоре. Мислеше за писмото, което в момента пътуваше на юг. Чудеше се дали някога посланието му ще стигне където трябва. При всички случаи бе написал адреса правилно:

**До потомците на щурман Флечър,
остров Питкерн**

Тръгна към къщи. Самюел го чакаше. „Човек винаги трябва да има тайни от другите — помисли си Юел. — Иначе не може да се живее. Преди имах само тайната, която освен мен знае единствено Соня Матсон. Сега се сдобих с още една: писмото до остров Питкерн.“ Но Юел се съмняваше, че ще успее да се сдържи и да не разкаже на Хрътката какво пише в писмото. Важно е да имаш тайни, но също толкова важно е и да ги споделяш.

Ами ако го сметне за наивен хлапак, който пише писма на хора, живеещи вероятно — ако изобщо съществуват — на остров накрай света?

Какво да се прави. Юел наистина се научи да се целува, но все още си оставаше дете и нямаше намерение да се променя, докато сам не пожелае.

Вървеше бързо заради студа. Отвори портата и видя сянката на Самюел зад прозореца на втория етаж. Заваля сняг. „Този път няма да ме измами — помисли си Юел. — Снегът се промъква безшумно, но този път съм подготвен.“ Бързо влезе вкъщи. Всичко му се струваше по-хубаво. Идваше Коледа. Преди няколко дни Самюел донесе елха и заедно я украсиха. Ухаеше на стеаринови свещи. А колкото до Хрътката — радваше се, задето я има и ще продължава да съществува в живота му.

Самюел го чакаше в кухнята. По лицето му бе изписана строгост. Юел се прибра късно и се притесни да не би да го е разсърдил.

— Нали вече сме във ваканция — оправда се той. — Утре няма да ставам рано за училище.

— Симон почина — съобщи Самюел.

Юел чу думите му, но те не стигнаха до съзнанието му.

— Не — възрази той. — Не е мъртъв. Нали днес говорих с лекаря и той ми каза, че Симон ще се оправи и дори ще може да говори.

— Симон почина — повтори Самюел.

Юел поклати невярващо глава.

— Състоянието му останало стабилно през последните няколко дни и лекарите хранели надежди, но изведнъж спрял да диша и починал — уточни Самюел.

— Но защо?

На Юел не му хрумна друг въпрос. Само този: _ Защо Симон почина, след като го спасих в снежната виелица, както се спасява корабкрушенец в бурно вълнение? _

— Смъртта винаги идва неочаквано и слага край на надеждите и намеренията ни — отвърна Самюел.

Стомахът на Юел се сви на топка. Замисли се за кучетата. Дали вият, застанали на стълбите пред къщата на стопанина си? А кокошките в шофьорската кабина на камиона? Как скърбят за Симон?

— Не може да е мъртъв — отказваше да повярва Юел. — Та аз взех китарата му назаем. Не може да умре, преди да му я върна.

— Симон почина.

Юел разбра. Симон наистина го нямаше вече.

По-късно през нощта стана от леглото и се сви в прозоречната ниша — както някога. Едва се смести. „Животът трябва да тече равномерно, без прекъсвания — помисли си. — Но за жалост смъртта идва неочаквано и слага край на всичко.“

Тогава защо настояваше да живее до сто години; да се калява в легло под снега? „Трябва да направя избор. След смъртта на Симон е нужно да реша дали ще продължавам да се държа детински, или ще порасна. Ако изобщо това е въпрос на избор.“

Помъчи се да намери решение, но не успя. Накрая заспа в нишата, а снегът се стелеше безшумно в нощта.

НАПИСАНО В КЪЩАТА ДО РЕКАТА.

Казвам се Юел. Син съм на Самюел. Фамилното ми име е Гюстафсон. На стената в дома ни зад стъклена витрина има кораб — „Селестине“. Според мен напомня на „Баунти“. По реката, до която живеем, не минават кораби. В студените ѝ води плават само дървени трупи. По бреговете ѝ не растат палми. Само през лятото се появяват комари.

Двамата с баща ми ще заминем за остров Питкерн. Отсега не мога да кажа кога ще пристигнем, защото още не сме определили дата за тръгване. Най-вероятно след като се стопи снегът и се запролети. Поне така се надявам.

На Питкерн има ли сняг? От картата не личи. Ако има, ще си взема скиите. За разлика от мен Самюел никак не умее да кара ски.

С него прочетохме за бунта, който сте вдигнали, и смятаме, че сте били прави. Жестокосърдечният капитан Блай не е проявил разбиране към нежеланието на екипажа да го последва. Представям си колко трудно е да напуснеш райско кътче, където жените се разхождат голи под прозрачните си туники. Флечър е бил герой. Мир на праха му.

Когато дойдем на остров Питкерн, възнамеряваме да останем да живеем там. Има ли нещо като пансион? Дано се намери евтино жилище, защото не разполагаме с много пари.

Самюел се чуди дали има училище. За мен обаче това не е толкова важно.

Самюел е дървосекач. Разбира си от работата. Ако на острова има гора, ще сече дървета там.

Аз, Юел Гюстафсон, все още разсъждавам детински, но поне не се пречкам.

Когато пристигнем, не възразявам някоя жена в прозрачна туника да изненада Самюел на брега.

А покрай него — и мен.

Поздрави

Юел Гюстафсон
Съставено на 19 декември, 1958-а година Господна.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.